EKONOMISK ÖVERSIKT 2018

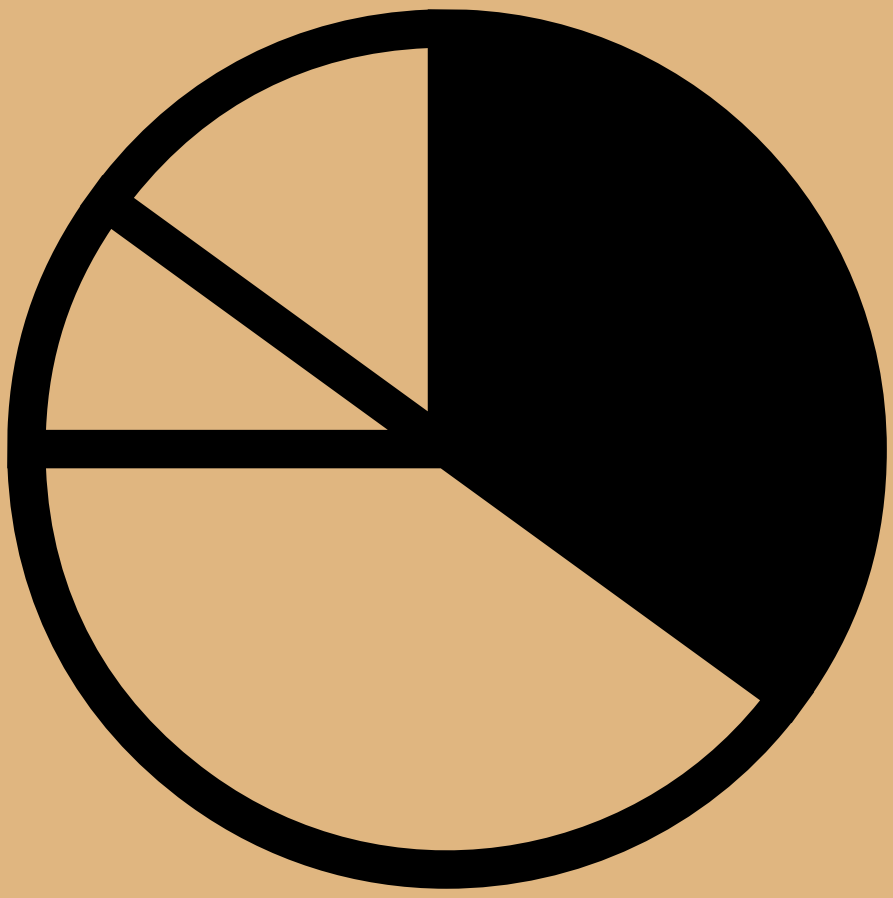

STOCKMANN

INNEHÅLL

Styrelsen verksamhetsberättelse	3
Nyckeltal	11
Aktier och aktiekapital	16
KONCERNENS BOKSLUT	
Koncernens resultaträkning	18
Koncernens balansräkning	19
Koncernens kassaflödesanalys	20
Kalkyl över förändringar i koncernens eget kapital	21
Noter till koncernens bokslut	22
MODERBOLAGETS BOKSLUT	
Moderbolagets resultaträkning	69
Moderbolagets balansräkning	70
Moderbolagets kassaflödesanalys	72
Noter till moderbolagets bokslut	73
Styrelsens förslag till disposition av de utdelningsbara medlen och räkenskapsperiodens resultat	82
Revisionsberättelse	83

STYRELSENS VERKSAMHETS-BERÄTTELSE

Koncernens omsättning uppgick till 1 018,8 miljoner euro (1 055,9), en minskning på 1,0 % enligt jämförbara valutakurser. Bruttomarginalen var 56,9 % (55,8) och det justerade rörelseresultatet uppgick till 28,4 miljoner euro (12,3). Det rapporterade rörelseresultatet uppgick till -5,0 miljoner euro (-148,4). Det justerade resultatet per aktie uppgick till -0,22 euro (-0,59) och det rapporterade resultatet per aktie var -0,68 euro (-2,82). Styrelsen kommer att föreslå att inga medel ska utdelas för året 2018.

VERKSAMHETSOMGIVNING

Den allmänna ekonomiska situationen i Finland var fortsatt stark under år 2018, och konsumenternas förtroende var på en hög nivå. Modemarknaden i Finland i januari–december var dock -2,6 % (2017: -1,7 %, källa: Muoti- ja Urheilukauppa TMA).

Den ekonomiska situationen i Sverige fortsatte att utvecklas relativt stabilt, men modemarknaden i januari–december var -3,0 % (-2,6 %, källa: Swedish Trade Federation, Stilindex).

Detaljhandeln i Baltikum fortsatte sin tillväxt i både Estland och Lettland.

OMSÄTTNING OCH RESULTAT INOM KVARVARANDE VERKSAMHETER

Stockmannkoncernens omsättning för hela året uppgick till 1 018,8 miljoner euro (1 055,9). Omsättningen minskade med 3,5 % i euro jämfört med året innan, eller minskade med 1,0 % enligt jämförbara valutakurser.

Omsättningen i Finland minskade med 4,1 % och uppgick till 386,2 miljoner euro (402,6). Omsättningen i utlandet uppgick till 632,6 miljoner euro (653,3), en minskning med 3,2 %, eller en ökning med 1,0 % enligt jämförbara valutakurser.

Bruttovinsten uppgick till 580,1 miljoner euro (588,8). Bruttomarginalen ökade till 56,9 % (55,8) tack vare förbättringar inom Lindex affärsverksamhet.

Koncernens justerade driftsbidrag (EBITDA) uppgick till 84,3 miljoner euro (73,2). Avskrivningarna var 55,9 miljoner euro (65,9 inkluderande en justering på 5,0 miljoner euro).

Den justerade rörelsevinsten för år 2018 uppgick till 28,4 miljoner euro (12,3). Den justerade rörelsevinsten förbättrades i Lindex och Real Estate, men Stockmann Retails justerade rörelseresultat var lägre än året innan.

Rörelsekostnaderna exklusive justeringar minskade med 19,8 miljoner euro delvis pga. valutakurser. Kostnadsinbesparingsåtgärder med mål om inbesparingar på 8 miljoner euro i Stockmann och 10 miljoner euro i Lindex har verkställts. Inbesparingarna blir delvis synliga först i rörelsekostnaderna för år 2019.

Det rapporterade rörelseresultatet uppgick till -5,0 miljoner euro, inkluderande en nedskrivning av Stockmann Retails goodwill på 25 miljoner euro samt övriga justeringar på sammanlagt -8,4 miljoner euro (-148,4, inkluderande en nedskrivning av Lindex goodwill på 150 miljoner euro samt övriga justeringar på sammanlagt -10,6 miljoner euro).

Nettofinansieringskostnaderna uppgick år 2018 till -34,6 miljoner euro (-31,1). Ökningen berodde på förnyade finansiella arrangemang. Finansieringskostnaderna inkluderar en nedskrivning på 1,7 miljoner euro relaterad till Hobby Hall, medan justeringarna år 2017 uppgick till sammanlagt 5,2 miljoner euro. Utländska valutakursförluster uppgick till 0,4 miljoner euro (2,6). Resultatet före skatt var -39,6 miljoner euro (-179,5).

Årets skatter uppgick till totalt 4,2 miljoner euro (18,7 inkluderande justeringar relaterade till förändringar i fastigheternas verkliga värde samt annullerade tilläggsskatter).

Resultatet för året uppgick till -43,7 miljoner euro (-198,1), eller -45,2 miljoner euro (-209,4) inkluderande de avvecklade verksamheterna för Stockmann Delikatessen i Finland.

Det justerade resultatet per aktie för året uppgick till -0,22 euro (-0,59). Resultatet per aktie för perioden var -0,68 (-2,82), eller -0,70 (-2,98) inkluderande avvecklade verksamheter. Eget kapital per aktie uppgick till 11,71 euro (12,29).

POSTER SOM INVERKAR PÅ JÄMFÖRBARHETEN

Miljoner euro	**1–12/ 2018**	1–12/ 2017
Justerat driftsbidrag (EBITDA)	**84,3**	73,2
Justeringar till driftsbidraget (EBITDA)		
Omstruktureringsarrangemang	**–3,3**	–9,6
Vinster och förluster i investerings-fastigheternas verkliga värde		4,0
Vinst från försäljning av fastigheter	**6,8**	
Värdejusteringar i tillgångar som innehas för försäljning	**–11,9**	
Justeringar totalt	**–8,4**	–5,6
Driftsbidrag (EBITDA)	**76,0**	67,6

Miljoner euro	**1–12/ 2018**	1–12/ 2017
Justerat rörelseresultat (EBIT)	**28,4**	12,3
Justeringar till rörelseresultatet (EBIT)		
Nedskrivning i goodwill	**–25,0**	–150,0
Omstruktureringsarrangemang	**–3,3**	–14,6
Vinster och förluster i investerings-fastigheternas verkliga värde		4,0
Vinst från försäljning av fastigheter	**6,8**	
Värdejusteringar i tillgångar som innehas för försäljning	**–11,9**	
Justeringar totalt	**–33,4**	–160,6
Rörelseresultat (EBITDA)	**–5,0**	–148,4

FINANSIERING OCH SYSSELSATT KAPITAL

Kassaflödet från rörelsen uppgick under fjärde kvartalet till 82,1 miljoner euro (82,2) och i januari–december till 82,9 miljoner euro (18,8). Lagernivåerna var lägre än året innan i såväl Lindex som i Stockmann Retail. Det sammanlagda lagervärdet uppgick i slutet av året till 141,9 miljoner euro (162,2). Medel bundna i rörelsekapital frigjordes huvudsakligen pga. ett pågående reduceringsprogram av rörelsekapital samt valutakursinverkan.

De räntebärande skulderna uppgick i slutet av december till 587,8 miljoner euro (763,6), varav 359,9 miljoner euro (505,2) var långfristiga skulder. Skulderna minskade tack vare försäljningen av fastigheten Bokhuset samt frigörande av rörelsekapital. En del av de kortfristiga lånen har upptagits på marknaden för företagscertifikat. Koncernen har 232,8 miljoner euro i outnyttjade långfristiga kommitterade lånelimiter. Dessutom har koncernen 600,0 miljoner euro i ett okommitterat företagscertifikatprogram av vilket 79,9 miljoner euro används. Stockmann har även ett hybridlån på 84,3 miljoner euro som behandlas som eget kapital.

Kontanter och likvida medel uppgick sammanlagt till 43,4 miljoner euro (21,0) i slutet av året.

Soliditeten var i slutet av december 46,2 % (43,0), och nettoskuldsättningsgraden var 64,5 % (83,8).

Koncernens sysselsatta kapital uppgick i slutet av december till 1 431,5 miljoner euro (1 648,7). Avkastningen på sysselsatt kapital under de senaste 12 månaderna var -0,4 % (-9,1).

UTDELNING AV MEDEL

Den ordinarie bolagsstämmans beslut år 2018 publicerades i ett börsmeddelande den 22 mars 2018. I enlighet med bolagsstämmans beslut utbetalades ingen dividend för räkenskapsåret 2017.

Styrelsen kommer att föreslå för den ordinarie bolagsstämman, som hålls den 21 mars 2019, att ingen utdelning av medel görs för räkenskapsåret 2018.

INVESTERINGAR

Investeringarna uppgick i januari–december till 29,3 miljoner euro (34,7). Merparten av investeringarna användes för såväl Lindex som Stockmann Retails digitalisering samt Lindex butiksförnyelser. Avskrivningarna uppgick till 55,9 miljoner euro (65,9 inkluderande en justering på 5,0 miljoner euro).

OMSÄTTNING OCH RESULTAT PER AFFÄRSENHET

Stockmanns enheter och rapporteringssegment är Lindex, Stockmann Retail och Real Estate. Stockmann Retail inbegriper non-food-varuhusverksamheter i Finland samt non-food och livsmedelsverksamheter i Baltikum.

LINDEX

LINDEX	**1–12/ 2018**	1–12/ 2017
Omsättning, milj. euro	**589,9**	606,0
Bruttomarginal, %	**61,7**	60,1
Rörelseresultat, milj. euro	**28,9**	13,4
Justerat rörelseresultat, milj. euro	**30,4**	16,1
Investeringar, milj. euro	**20,1**	22,6

Lindex omsättning för året minskade med 2,7 % och uppgick till 589,9 miljoner euro (606,0). Enligt jämförbara butiker och

valutakurser ökade omsättningen med 1,0 %. Tillväxten i nätbutiken var 46,6 %.

Bruttomarginalen var 61,7 % (60,1). Bruttomarginalen ökade tack vare färre reor och högre startmarginaler.

Rörelsekostnaderna minskade med 15,0 miljoner euro, inkluderande 1,5 miljoner euro i poster som behandlas som justeringar. Kostnaderna minskade främst pga. valutakurser och lönsamhetsförbättringsprogrammet.

Den justerade rörelsevinsten för året uppgick till 30,4 miljoner euro (16,1) och den rapporterade rörelsevinsten uppgick till 28,9 miljoner euro (13,4).

Butiksnätverket

Lindex öppnade en butik och stängde tre butiker under fjärde kvartalet. Under år 2018 öppnades sammanlagt 13 butiker medan 29 butiker stängdes. Det sammanlagda antalet butiker i slutet av året var 474, jämfört med 490 butiker året innan. Under år 2018 expanderade Lindex även till tredjeparts näthandelsplattformarna Asos och Nelly.

År 2019 fortsätter Lindex att fokusera på att optimera sina butikslägen. Olönsamma butiker kommer antingen att flyttas till nya platser eller stängas. Det totala antalet butiker uppskattas minska något jämfört med år 2018. Expanderingar till nya försäljningskanaler fortsätter.

STOCKMANN RETAIL

STOCKMANN RETAIL	**1–12/ 2018**	1–12/ 2017
Omsättning, milj. euro	**386,2**	410,2
Bruttomarginal, %	**45,0**	45,2
Rörelseresultat, milj. euro	**–27,5**	–20,6
Justerat rörelseresultat, milj. euro	**–25,7**	–20,6
Investeringar, milj. euro	**3,2**	5,7

Stockmann Retails omsättning för året uppgick till 386,2 (410,2 eller 408,5 exklusive varuhuset i Uleåborg som stängdes i januari 2017). Omsättningen enligt jämförbara butiker minskade med 5,5 %. Tillväxten i nätbutiken var 14,8 %.

Omsättningen i Finland uppgick till 297,1 miljoner euro (319,6). Omsättningen enligt jämförbara butiker minskade med 6.5 %. Omsättningen i de baltiska varuhusen minskade med 1,7 % och uppgick till 89,1 miljoner euro (90,6).

Bruttomarginalen för perioden var 45,0 % (45,2) pga. lägre marginaler under årets sista kvartal.

Rörelsekostnaderna minskade med 3,2 miljoner euro.

Det justerade driftsbidraget (EBITDA) uppgick till -12,5 miljoner euro (-5,7). Det justerade rörelseresultatet för året uppgick till -25,7 miljoner euro (-20,6) och det rapporterade rörelseresultatet till -27,5 miljoner euro (-20,6).

REAL ESTATE

REAL ESTATE	**1–12/ 2018**	1–12/ 2017
Omsättning, milj. euro	**69,0**	67,1
Nettorörelseintäkter, Stockmannägda fastigheter, milj. euro	**50,7**	50,6
Rörelseresultat, milj. euro	**23,2**	29,0
Justerat rörelseresultat, milj. euro	**28,2**	25,0
Investeringar, milj. euro	**3,6**	4,9

Real Estates omsättning för året uppgick till 69,0 miljoner euro (67,1) huvudsakligen pga. högre hyresnivåer och nya hyresgäster.

Nettorörelseintäkterna från de Stockmannägda fastigheterna uppgick till 50,7 miljoner euro (50,6). Den månatliga hyran i medeltal från dessa fastigheter var 38,53 euro per kvadratmeter (37,11). Nettoavkastningsgraden för år 2018 var 5,6 % (5,4).

Det justerade rörelseresultatet för året uppgick till 28,2 miljoner euro (25,0), eller 10,2 miljoner euro exklusive Nevsky Centre (7,1). Den justerade rörelsevinsten förbättrades främst tack vare högre hyresnivåer och lägre avskrivningsnivåer. Det rapporterade rörelseresultatet uppgick till 23,2 miljoner euro (29,0) inkluderande en försäljningsvinst på 7,0 miljoner euro från avyttringen av Bokhuset, samt en negativ värdejustering på 11,9 miljoner euro av nettotillgångarna i Nevksy Centre pga. avyttringen av fastigheten.

Fastigheter

Det verkliga värdet av Stockmanns tre varuhusfastigheter uppgick den 1 januari 2018 till 691,5 miljoner euro. Under året dras avskrivningen av varuhusfastigheterna från det verkliga värdet. I slutet av år 2018 uppgick det omvärderade värdet av Stockmanns varuhusfastigheter till 681,0 miljoner euro. Minskningen i det verkliga värdet berodde på det ökade vägda kravet på marknadsavkastning i Finland. Det genomsnittliga vägda kravet på marknadsavkastning som användes vid definieringen av det verkliga värdet var 4,8 % (4,6).

De tre Stockmannägda fastigheterna har en bruttouthyrningsyta (GLA) på sammanlagt 88 000 kvadratmeter. I slutet av december 2018 utnyttjade Stockmann Retail 73 % av den totala bruttouthyrningsytan. Utnyttjandegraden i fastigheterna bibehölls på en hög nivå, på 99,4 % (99,9) med en genomsnittlig månatlig hyra på 37,73 euro per kvadratmeter (35,09). Nettoavkastningsgraden var 4,5 % (4,3). Som en följd av avyttringen av Stockmann Delikatessens affärsverksamheter i

Finland i januari 2018, inledde andelsaffärerna verksamhet som Stockmanns hyresgäster och underhyresgäster i sina fastigheter. Nya partners som under år 2018 inledde verksamhet i Stockmanns varuhus i Finland och Baltikum var: Fishmarket, Biang, Comptoir Farouge, Hanko Sushi och Pupu restaurangerna i Helsingforsvaruhuset, Powau caféer i Tammerfors och Åbo, Espresso House och Hanko Sushi i Tammerfors samt Green Clean ekotvätteriet i Riga.

Värdet för Bokhuset i Helsingfors centrum uppgick till 100,0 miljoner euro den 1 januari 2018. Fastigheten såldes i maj 2018 till AEW Europé City Retail Fund till försäljningspriset 108,6 miljoner euro.

Värdet för Nevsky Centre i S:t Petersburg uppgick till 181,0 miljoner den 1 januari 2018. I oktober 2018 undertecknade Stockmann ett avtal om att sälja fastigheten till PPF Real Estate till försäljningspriset 171,0 miljoner euro. Affären slutfördes i januari 2019.

FASTIGHETER

STOCKMANNKONCERNEN	Bruttouthyrningsyta, m2 31.12.2018	Utnyttjandegrad, % 31.12.2018	Utnyttjat av Stockmann Retail, % 31.12.2018
Flaggskeppsvaruhuset i Helsingfors	51 000	99,8	66
Varuhuset i Tallinn	22 000	98,0	82
Varuhuset i Riga	15 000	100,0	86
Totalt, Stockmannägda varuhusfastigheter	**88 000**	**99,4**	**73**
Nevsky Centre i S:t Petersburg	46 000	99,7	0
Totalt, alla Stockmannägda fastigheter	**133 000**	**99,5**	**48**

BUTIKSNÄTET

STOCKMANNKONCERNEN	Totalt 31.12.2017	Nya butiker under år 2018	Stängda butiker under år 2018	**Totalt 31.12.2018**
Lindexbutiker	490	13	29	**474**
varav egna butiker	444	11	22	**433**
varav franchisebutiker	46	2	7	**41**
Varuhus	8	0	0	**8**

FÖRÄNDRINGAR I LEDNINGEN

Susanne Ehnbåge, EM, född år 1979, utnämndes i januari 2018 till Lindex verkställande direktör och medlem av Stockmanns ledningsgrupp. Hon började på Stockmann den 10 augusti 2018.

Elena Stenholm, pol.mag., född år 1971, utnämndes i juni 2018 till direktör för Real Estate-affärsenheten och medlem av Stockmanns ledningsgrupp. Hon började på Stockmann den 1 november 2018.

Outi Nylund, EM, född år 1975, utnämndes i december 2018 till Stockmanns Chief Customer Officer och medlem av

Stockmanns ledningsgrupp. Hennes ansvarsområden är Stockmanns kundrelationer, utveckling av varumärket och

marknadsföringskommunikation. Hon börjar på Stockmann den 1 maj 2019.

Anna Salmi, EM, född år 1979, utnämndes i december 2018 till Stockmanns Chief Digital Officer fr.o.m. den 1 maj 2019. Hennes ansvarsområden är i fortsättningen Stockmanns digitala affärsverksamhet, ICT samt utvecklingen av den databaserade affärsverksamheten. Anna Salmi har jobbat på Stockmann sedan år 2015. För närvarande är hon direktör för marknadsföring, digital affärsverksamhet och ICT.

Lindex bolagsstämma beslöt i mars att välja Stockmanns verkställande direktör Lauri Veijalainen, ekonomidirektör Kai Laitinen, direktören för juridiska ärenden Jukka Naulapää samt två representanter valda av Lindex personal till Lindex styrelse. I fortsättningen utvecklas Lindex i tätare samarbete med Stockmann. De tidigare styrelsemedlemmarna i Lindex Eva Hamilton och Tracy Stone valdes till medlemmar i Stockmanns styrelse.

Under året har följande personer lämnat Stockmann och ledningsgruppen: Björn Teir, direktör för Real Estate-affärsenheten och Petteri Naulapää, IT-direktör.

AKTIER OCH AKTIEKAPITAL

Stockmann har två aktieserier. En A-aktie ger 10 röster och en B-aktie ger en röst. Aktierna har likvärdig rätt till utdelning. Det nominella värdet är 2,00 euro per aktie.

Stockmann hade 30 530 868 A-aktier och 41 517 815 B-aktier, eller sammanlagt 72 048 683 aktier i slutet av året. Röstetalet för aktierna var 346 826 495.

Aktiekapitalet uppgick fortsättningsvis till 144,1 miljoner euro. Marknadsvärdet uppgick till 140,8 miljoner euro (321,0) i slutet av december.

I slutet av december var kursen för A-aktien 2,00 euro, jämfört med 4,60 euro i slutet av år 2017, medan kursen för B-aktien var 1,92 euro, jämfört med 4,35 euro i slutet av år 2017.

Totalt 3,9 miljoner (2,0) A-aktier och 14,0 miljoner (13,7) B-aktier omsattes under år 2018 på Nasdaq Helsinki. Detta motsvarar 12,7 % (6,6) av det genomsnittliga antalet A-aktier och 33,6 % (32,9) av det genomsnittliga antalet B-aktier.

Bolaget innehar inga egna aktier och styrelsen har inga gällande fullmakter att förvärva aktier i bolaget eller att emittera nya aktier.

Stockmann mottog den 20 december 2018 en anmälan, enligt vilken Stiftelsen för Åbo Akademis (FO-nummer 0246312-1) andel av röstmängden för Stockmann Oyj Abp:s aktier underskred gränsen på 5 procent i samband med en aktieförsäljning den 20 december 2018.

Stockmann mottog den 20 december 2018 en anmälan, enligt vilken Föreningen Konstsamfundet r.f.:s (FO-nummer 0200196-4) andel av aktiekapitalet för Stockmann Oyj Abp:s aktier överskred gränsen på 10 procent och andelen av röstmängden överskred gränsen på 20 procent i samband med ett aktieköp den 20 december 2018.

I slutet av året hade Stockmann 44 396 aktieägare, jämfört med 46 672 ett år tidigare.

REDOVISNING AV ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Engagemang för ansvarsfull verksamhet är införlivat i Stockmanns värderingar och dagliga arbetssätt. Enligt CSR-strategin strävar Stockmann efter att inspirera och stöda kunderna i att göra ansvarsfulla val och arbeta för en mer hållbar framtid. Ansvarsmålen, som är definierade i CSR-strategin, har fastställts att stöda koncernens strategi och affärsverksamheter genom förbättrad kundfokusering och ökad effektivitet. CSR-arbetet fokuserar på fem väsentliga teman, Kunder, Personal, Produkter & Leveranskedjan, Miljö samt Ekonomi & Förvaltning, vilka har identifierats via en väsentlighetsanalys och dialoger med intressentgrupper.

Kunder

Stockmann för en kontinuerlig dialog för att upprätthålla och öka kundbelåtenheten. Åtgärder för att förbättra dialogen med kunderna inkluderar kundenkäter, net promoter score (NPS) och varumärkesspårning, engagemang i sociala medier och i övriga responskanaler, för att bättre förstå kundernas behov och förväntningar. År 2018, var NPS resultaten i varuhusen i Finland 51 (41), medan den långsiktiga målnivån är 60. För att inspirera och stöda sina kunder i att göra ansvarsfulla val, delger Stockmann aktivt information om sitt CSR-arbete och ansvarsfulla alternativ i produktsortimentet, samt är engagerar sig regelbundet i CSR- och välgörenhetsprojekt. Stockmann tillämpar gällande konkurrens- och integritetslagstiftning i sin verksamhet och främjar fri konkurrens inom sin bransch. År 2018 inträffade det två begränsade incidenter avseende kundernas integritet, en i Finland och en i Estland. Stockmann har anmält incidenterna till de lokala dataskyddsmyndigheterna. Estlands dataskyddsmyndighet beslöt att inget officiellt förfarande krävdes. Incidenten som ägde rum i Finland är fortfarande i utredning. Stockmanns årliga mål är noll incidenter av kränkande av kundens integritet.

Personal

Stockmanns personalpolitik baseras på bolagets värden, HR-strategi och koncernens uppförandekod. Utöver detta har samtliga affärsenheter egna, mer detaljerade personalpolicyer som stöder individers framgång och välbefinnande. Genomförandet av god personalpraxis följs upp med regelbundna personalenkäter, utvecklingssamtal samt genom övriga kanaler för respons. Samarbete äger även rum i lokala personalnämnder och koncernnämnden. Ett misslyckande av Stockmann att rekrytera, motivera och upprätthålla en professionell personal på organisationens samtliga nivåer kan ha en negativ effekt på Stockmanns affärsverksamhet.

Koncernens genomsnittliga antal anställda år 2018 var 7 241 (7 360). Det genomsnittliga antalet anställda omräknat till heltidspersonal var 5 299 (5 426).

I slutet av året hade koncernen 7 129 anställda (7 325), av vilka 2 145 (2 212) jobbade i Finland. Antalet anställda i utlandet uppgick till 4 984 (5 113), vilket utgjorde 69,9 % (69,8) av alla anställda. Stockmann Retail sysselsatte 2 254 personer (2 327), Real Estate 105 (113) och Lindex 4 509 (4 596), medan 130 personer (154) var anställda inom koncernens gemensamma funktioner i Finland och 131 (135) vid inköpskontoren i Asien.

Koncernens lönekostnader för år 2018 uppgick till 172,3 miljoner euro, jämfört med 183,6 miljoner euro år 2017, och 207,1 miljoner euro år 2016. De sammanlagda kostnaderna för löner och anställningsförmåner uppgick till 222,0 miljoner euro (236,2), vilket motsvarade 21,8 % (22,4) av omsättningen.

Bland Stockmanns personal, var 91 % kvinnor (91) och 9 % män (9). Fast anställda var 82 % (82) och visstidsanställda 18 % (18). Andelen heltidsanställda uppgick till 36 % (51). Koncernens personalomsättning var 22 % (19) I Finland var personalomsättningen 17 % (17) och i Sverige 9 % (6).

Produkter & leveranskedjan

Stockmann erbjuder ett omfattande sortiment av trygga och hållbara kvalitetsprodukter. I Stockmannvaruhusen består den största delen av varorna av internationella märkesprodukter Kompletterade med ett brett urval av egna varumärkesprodukter inom produktområdena mode och hem, som är planerade av Stockmanns egna designers. På Lindex gäller detta majoriteten av produkterna. Omkring 90 % (93) av de egna varumärkesprodukterna är producerade i riskländer definierade av amfori BSCI, huvudsakligen i Kina och Bangladesh. Under året fanns det noll produktåterkallelser gällande egna varumärken och egen import.

I syfte att förbättra spårbarheten och minska miljöpåverkan, strävar Stockmann efter att öka användningen av hållbart material i sina egna varumärkeskläder. 55 % (54) av Lindex urval tillverkades år 2018 av hållbara material och ca 96 % (95) av bomullen som Lindex använder sig av var från hållbara källor, såsom ekologisk bomull och Better Cotton. Målet är att 80 % av Lindex kläder år 2020 ska vara tillverkade av hållbara material, i mer ansvarsfulla processer och produktionsanläggningar. 30 % (10) av Stockmanns egna varumärkesläder var år 2018 producerade av hållbara material och 65 % av egna varumärkes jerseyplagg var av ekologisk bomull.

Både Stockmann och Lindex publicerar omfattande leverantörs- och fabrikslistor för sina egna varumärken på bolagens webbsidor.

Miljö

Stockmanns mål är att minska de miljökonsekvenser som affärsverksamheten orsakar och förhindra negativa miljöeffekter genom att minska på utsläppen, öka effektiviteten vid energi- och vattenförbrukning samt genom att utföra källsortering och återvinning. För att säkerställa en kontinuerlig förbättring övervakar Stockmann efterlevnaden av koncernens miljösystem och uppfyllandet av miljömålen. Miljöarbetet på Stockmann baserar sig på CSR-strategin och på koncernens miljöpolicy. Enheterna fastställer sina specifika miljömål, definierar indikatorer för uppföljning av dessa mål, och inför lämpliga ledningsmetoder. Stockmanns samtliga verksamheter i Finland är certifierade enligt ISO 14001-miljöledningssystemet. Samma verksamhetsmetoder adapteras även i varuhusen i Baltikum. Miljörisker relaterade till Stockmanns egna affärsverksamheter uppskattas inte vara väsentliga.

Stockmannkoncernens materialåtervinningsgrad uppgick till 72,7 % (72,7). Graden varierar enligt aktivitet och plats. I Finland var graden 73,2, % (70,4), i Baltikum 39,7 % (43,5) och i Sverige i Lindex logistikcenter 96,4 % (96,9). Koncernens växthusgasutsläpp för år 2018 var 57 030 (62 970) tCO2e. Den högsta andelen av utsläppen, ca 78 %, genererades från köpt energi, särskilt elektricitet, som stannade på samma nivå som året innan. Stockmann rapporterar sina CO2-utsläpp årligen i koncernens CSR-rapport och i den internationella Climate Change Disclosure-undersökningen (CDP). Vattenkonsumtionen inom Stockmanns egna verksamheter är minimal och verksamheten sker i områden där det för tillfället inte råder någon brist på vatten.

Miljöpåverkningarna granskas enligt produkternas livslängd. Inom detaljhandeln uppstår miljöpåverkningarna i bred skala vid produktionen och vid användningen av de sålda varorna. Lindex utvecklar tillsammans med sina leverantörer produktionsprocesser som sparar vatten, energi och kemikalier, t.ex. inom denimproduktionen. För att åtgärda slutskedet av produktens livslängd, gör Stockman och Lindex, med hjälp av partnerskap, det möjligt för kunderna att återvinna sina använda kläder.

Ekonomi & Förvaltning

Koncernens uppförandekod, kompletterad med detaljerade riktlinjer och principer, definierar sättet att arbeta för samtliga anställda och chefer, utan undantag. Stockmann kräver även att varuleverantörer och partners följer principerna i denna uppförandekod, och satsningar görs på att delge principerna för dem. Uppförandekoden täcker följande huvudpunkter efterlevnad av lagstiftning, etisk verksamhet, fri konkurrens, konsumenträttigheter, personal och arbetsförhållanden, miljön, korruption och intressekonflikter. Stockmann respekterar och främjar alla mänskliga rättigheter, såsom beskrivs i policyn för mänskliga rättigheter. De mest betydande riskerna relaterade till mänskliga rättigheter återfinns i leveranskedjan och de är sammankopplade till arbetsförhållanden.

Stockmanns principer relaterade till antikorruption och konkurrensbegränsande beteende ingår i Stockmanns uppförandekod och specificeras ytterligare i bolagets antikorruptionspolicy. Stockmanns visselblåsningskanal är ett verktyg för koncernens personal, affärspartners och övriga intressentgrupper att anmäla misstänkta eller upptäckta avvikelser från Stockmanns uppförandekod eller andra bolagspolicyer. Oetisk affärspraxis bland Stockmanns personal eller olika intressentgrupper kan komma att skada Stockmanns rykte och eventuellt även ha en ekonomisk inverkan. Under året informerades Stockmann inte om några korruptionsrelaterade rättsprocesser gentemot koncernen. År 2018 förekom det inga rättsliga åtgärder eller domar för konkurrensbegränsande beteende, karteller eller missbruk av dominerande ställning. I slutet av år 2018 hade 59 % (30) av Stockmanns personal i Finland genomgått en uppförandekodutbildning. Av personalen inom stödfunktionernas och varuhusens ledningsgrupper hade 94 % (87) genomgått utbildningen. Det långfristiga målet är att 100 % av koncernens personal ska ha gått utbildningen.

CSR risker och riskhantering

Stockmannkoncernens mest betydande CSR-relaterade risker är identifierade att återfinnas i produktsortimentets leveranskedjor. Internationella och inhemska märkesprodukter utgör huvudparten av Stockmannvaruhusens utbud. Leverantörerna för de här produkterna förväntas förbinda sig vid Stockmanns uppförandekod eller uppvisa förbindelse med liknande koder. Dessutom erbjuder Stockmannvaruhusen ett brett sortiment av egna varumärkesprodukter och hos Lindex är majoriteten av sortimentets produkter egna varumärken. En betydande andel av de egna varumärkens produkter tillverkas i områden som amfori BSCI klassificerar som risk länder. I sina egna varumärkens leveranskedjor är koncernen utsatt för risker som berör spårbarheten och insynen i leveranskedjan, förverkligandet av mänskliga rättigheter och arbetsrätt och miljöpåverkan av produktion och råvaror. Riskerna hanteras genom ansvarsfull inköpspraxis, etablerade policyn och riskhanteringsmetoder och övervakas i enlighet med CSR-strategin och god företagsstyrning. Koncernens egna varumärkesleverantörer och –producenter förväntas följa uppförandekoden för leverantörer, som baserar sig på amfori BSCI:s uppförandekod som innehåller 11 grundläggande arbetsrättigheter, eller med någon annan liknande överenskommelse. Koncernen har inköpskontor med lokal personal i fem huvudproduktionsländer vars uppgift är att övervaka produktkvaliteten och överensstämmelser med uppförandekoden. Fabriker och produktionsanläggningar i risk länder granskas även genom amfori BSCI-revisioner.

Övriga identifierade CSR-relaterade risker till koncernens affärsverksamhet inkluderar risker relaterade till personalens kompetens och välbefinnande, produktsäkerhet och miljömedvetenhet. Ett misslyckande i att reagera på risker inom dessa områden kan påverka koncernens varumärkesbild och tillförlitlighet. Öppen dialog och samarbete med koncernens intressentgrupper samt en transparent CSR-kommunikation är en väsentlig del av Stockmanns riskhantering.

Ytterligare information om Stockmanns CSR-aktiviteter och resultat publiceras i Stockmanns CSR-översikt, som publiceras vecka 9 på adressen ar2018.stockmanngroup.com. CSR-översikten har gjorts i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI).

RISKFAKTORER

Stockmann utsätts för risker som hänför sig till affärsklimatet, risker förknippade med bolagets egen verksamhet, samt finansiella risker.

Den allmänna ekonomiska situationen påverkar konsumenternas köpbeteende och köpkraft på koncernens samtliga marknadsområden. Kundernas köpbeteende influeras även av digitalisering, ökad konkurrens och förändrade inköpstrender. Snabba och oväntade rörelser på marknaderna kan påverka beteendet, både hos finansiella aktörer och hos konsumenterna. Osäkerheter relaterade till konsumenternas köpbeteende och köpkraft beräknas vara de huvudsakliga risker som kan påverka Stockmann under år 2019.

Verksamhetsomgivningen kan även inverka på Stockmanns hyresgästers affärsverksamhet och som en konsekvens av detta ha en negativ inverkan på hyresintäkterna och uthyrningsgraden i Stockmanns fastigheter. Dessa kan, speciellt om de är relaterade till de största hyresgästerna i fastigheterna, ha en inverkan på fastigheternas verkliga värde.

Mode står för ca 80 % av koncernens omsättning. Karakteristiskt för modebranschen är produkternas korta livslängd och trendberoende, säsongbetonad försäljning och känslighet för avvikande väderförhållanden. Dessa faktorer kan ha en inverkan på koncernens omsättning och bruttomarginal. Inom detaljhandelssektorn inkluderar produkternas värdekedja ofta många faser från råmaterial till kunderna och involverar ryktesrisker relaterade till uppfyllelse av mänskliga rättigheter, goda arbetsförhållanden, miljö- och övriga krav fastställda i Stockmanns uppförandekod samt övriga principer. En

ansvarsfull styrning av leveranskedjan samt ett hållbart utnyttjande av naturresurser är viktiga för koncernens varumärken för att upprätthålla kundernas förtroende för Stockmann. Ytterligare information om CSR-relaterade risker finns i avsnittet Redovisning av icke-finansiell information.

Koncernens verksamheter baseras på flexibel logistik och effektiva varuflöden. Förseningar och störningar i varu- och informationsflöden såväl som osäkerhet relaterad till logistikpartners kan ha en negativ effekt på verksamheten. Alla ansträngningar görs för att hantera de operativa riskerna genom att utveckla lämpliga reservsystem och alternativa verksamhetssätt, samt genom att försöka minimera störningar i informationssystemen. Operativa risker täcks också genom försäkringar.

Koncernens omsättning, resultat och balansräkning påverkas av förändringar i valutakurserna mellan koncernens rapporteringsvaluta, dvs. euron, och den svenska kronan, den norska kronan, den amerikanska dollarn, den ryska rubeln och vissa andra valutor. Valutakursfluktuationer kan ha en betydande inverkan på koncernens affärsverksamheter. Finansiella risker, främst risker härrörande från räntefluktuationer pga. koncernens höga skuldsättningsgrad och således höga räntekostnader, samt risker relaterade till återfinansiering, avtalsbrott och tillgång till finansiering kan ha en inverkan på den finansiella positionen. Ränteförändringar kan också påverka goodwill och avkastningen från de fastigheter som ägs av koncernen, och därmed det verkliga värdet av dessa tillgångar. Finansiella risker hanteras i enlighet med den riskpolicy som bekräftats av styrelsen.

HÄNDELSER EFTER RAPPORTPERIODEN

Stockmann slutförde den 24 januari 2019 försäljningen av köpcentrumfastigheten Nevsky Centre till den nya ägaren, PPF Real Estate. Affärspriset var 171 miljoner euro, och affären hade för Stockmann en positiv kassaflödeseffekt efter skatter på ca 141 miljoner euro. Stockmann använde det erhållna försäljningspriset till återbetalning av sitt banklån.

UTSIKTER FÖR ÅR 2019

Inom Stockmannkoncernens största verksamhetsländer, Finland och Sverige, har den allmänna ekonomiska situationen förbättrats, och såväl BNP som konsumenternas förtroende var fortsatt positiva under år 2018. Under år 2019 uppskattas detaljhandelstillväxten minska något pga. en långsammare ekonomisk utveckling i Finland. I Sverige uppskattas tillväxten fortsätta öka (källa: Finsk Handel, HUI Research).

Köpbeteendet förändras pga. digitalisering och ökad konkurrens. Näthandeln uppskattas öka stadigt, men utvecklingen i de fysiska varuhusen är fortsättningsvis utmanande. Detaljhandeln har framför sig stora strukturella utmaningar pga. digitalisering och fortsatt internationalisering.

I Baltikum förväntas detaljhandelsutsikterna vara bättre än på Stockmannkoncernens övriga huvudmarknader (källa: OECD).

Stockmann fortsätter sina åtgärder för att förbättra prestationsförmågan och lanserade i januari 2019 ett initiativ, vars mål är att minska koncernens kostnadsnivå med 20 miljoner euro innan utgången av år 2019. Målet är vidare att förbättra bruttomarginalen och påskynda sådana utvecklingsprojekt vars resultat blir synliga för kunderna under det pågående året. Av åtgärderna riktas 15 miljoner euro till Stockmanns verksamheter i Finland och Baltikum och 5 miljoner euro till Lindex, som fortsätter sitt lönsamhetsförbättrings-program.

Utöver de operativa resultatförbättringarna kommer det rapporterade driftsbidraget (EBITDA) och rörelseresultatet att förbättras på grund av förändringar i redovisningsprinciper när den nya IFRS 16 Leasingstandarden tas i bruk från och med den 1 januari 2019. Koncernen kommer att tillämpa standarden enligt en modifierad retroaktiv approach, vilket betyder att jämförelsesiffrorna för år 2018 inte kommer att omräknas.

Investeringarna för år 2019 uppskattas bli ca 35 miljoner euro, vilket är mindre än de uppskattade avskrivningarna för året.

RESULTATPROGNOS FÖR ÅR 2019

Stockmann uppskattar att koncernens justerade rörelsevinst exklusive inverkan av Nevsky Centre ökar jämfört med år 2018.

CORPORATE GOVERNANCE STATEMENT

Stockmann publicerar en separat utredning om förvaltnings- och styrningssystemet (Corporate Governance Statement) för år 2018 i enlighet med rekommendationen i Finsk kod för bolags-styrning. Utredningen kommer att publiceras under vecka 9.

Helsingfors den 13 februari 2019

STOCKMANN Oyj Abp
Styrelsen

Nyckeltal

		2018	2017	2016	2015	2014
Omsättning *)	milj. euro	**1 018,8**	1 055,9	1 175,7	1 434,8	1 605,5
Bruttovints *)	milj. euro	**580,1**	588,8	655,4	725,4	780,3
Bruttomarginal *)	%	**56,9**	55,8	55,7	50,6	48,6
Driftsbidrag (EBITDA) *)	milj. euro	**76,0**	67,6	85,6	19,3	-17,3
Justeringar i driftsbidrag (EBITDA) *)	milj. euro	**-8,4**	-5,6	-2,6	-24,0	-35,4
Justerat driftsbidrag (EBITDA) *)	milj. euro	**84,3**	73,2	88,2	43,4	18,1
Rörelseresultat *)	milj. euro	**-5,0**	-148,4	28,3	-52,5	-77,2
Andel av omsättningen *)	%	**-0,5**	-14,1	2,4	-3,7	-4,8
Justeringar i rörelseresultatet *)	milj. euro	**-33,4**	-160,6	-2,6	-24,0	-39,3
Justerat rörelseresultat (EBIT) *)	milj. euro	**28,4**	12,3	30,9	-28,5	-37,8
Räkenskapsperiodens resultat	milj. euro	**-45,2**	-209,4	-3,2	-175,0	-99,8
Aktiekapital	milj. euro	**144,1**	144,1	144,1	144,1	144,1
A aktie	milj. euro	**61,1**	61,1	61,1	61,2	61,2
B aktie	milj. euro	**83,0**	83,0	83,0	82,9	82,9
Avkastning på eget kapital	%	**-5,2**	-21,3	-0,3	-19,4	-12,1
Avkastning på investerat kapital	%	**-0,4**	-9,1	1,8	-7,6	-4,9
Investerat kapital	milj. euro	**1 540,1**	1 745,4	1 836,1	1 740,4	1 657,9
Kapitalomsättningshastighet		**0,7**	0,7	0,6	0,9	1,1
Lagrets omsättningshastighet		**3,1**	3,4	3,4	4,8	4,1
Soliditet	%	**46,2**	43,0	48,3	46,1	39,3
Nettoskuldsättningsgrad	%	**64,5**	83,8	68,3	72,1	105,4
Investeringar i anläggningstillgångar	milj. euro	**29,3**	34,7	44,2	53,4	53,8
Andel av omsättningen *)	%	**2,9**	3,3	3,8	3,7	3,4
Räntebärande nettoskuld	milj. euro	**543,3**	739,4	736,4	753,6	799,4
Räntebärande nettoskuld / EBITDA	milj. euro	**7,2**	10,9	8,6	39,0	-46,2
Balansomslutning	milj. euro	**1 827,9**	2 061,4	2 241,2	2 273,9	1 936,5
Personalkostnader *)	milj. euro	**222,0**	236,2	270,4	321,5	356,3
Personal i medeltal *)	pers	**7 241**	7 360	8 164	10 762	12 157
Personal i medeltal, omräknat till heltidsanställda *)	pers	**5 299**	5 426	5 960	7 643	8 916
Omsättning/person *)	tusen euro	**140,7**	143,5	144,0	133,3	132,1

*) kvarvarande verksamheten

Stockmann Delikatessen i Finland är rapporterad som avvecklade verksamheter för räkenskapsperioderna som avslutades den 31.12.2018 och 31.12.2017, jämförelseåret 2016 har justerats på motsvarande sätt. Varuhusverksamheten i Ryssland är rapporterad som avvecklade verksamheter för räkenskapsperioderna som avslutades den 31.12.2016 och den 31.12.2015, jämförelseåret 2014 har justerats på motsvarande sätt.

Nyckeltal per aktie

		2018	2017	2016	2015	2014
Resultat/aktie, kvarvarande verksamheter	euro	**–0,68**	–2,82	–0,18	–1,24	–1,34
Resultat/aktie, avvecklade verksamheter	euro	**–0,02**	–0,16	0,06	–1,20	–0,04
Resultat per aktie, före och efter utspädning	euro	**–0,70**	–2,98	–0,12	–2,43	–1,39
Kassaflöde från rörelsen/aktie	euro	**1,15**	0,26	0,58	0,24	0,41
Eget kapital/aktie	euro	**11,71**	12,29	14,99	14,53	10,55
Dividend/aktie*	euro					
Aktiernas P/E-tal						
A aktie		**–2,9**	–1,5	–60,4	–2,6	–4,6
B aktie		**–2,7**	–1,5	–60,2	–2,6	–4,6
Slutkurs 31.12.	euro					
A aktie		**2,00**	4,60	7,09	6,22	6,42
B aktie		**1,92**	4,35	7,06	6,25	6,36
Räkenskapsperiodens högsta kurs	euro					
A aktie		**5,64**	8,20	7,55	8,00	12,40
B aktie		**5,13**	8,00	7,31	8,41	12,58
Räkenskapsperiodens lägsta kurs	euro					
A aktie		**1,84**	4,22	5,26	5,94	6,20
B aktie		**1,65**	4,05	5,06	5,98	6,21
Räkenskapsperiodens medelkurs	euro					
A aktie		**2,53**	5,29	5,97	6,86	9,76
B aktie		**3,31**	6,19	6,33	7,10	10,00
Aktieomsättning	1 000 st.					
A aktie		**3 875**	1 996	2 791	2 188	933
B aktie		**13 952**	13 664	12 231	14 615	17 625
Aktieomsättning	%					
A aktie		**12,7**	6,5	9,1	7,2	3,0
B aktie		**33,6**	32,9	29,5	35,2	42,5
Aktiestockens marknadsvärde 31.12.	milj. euro	**140,8**	321,0	509,6	449,4	460,1
Antal aktier 31.12.	1 000 st.	**72 049**	72 049	72 049	72 049	72 049
A aktie		**30 531**	30 531	30 531	30 553	30 596
B aktie		**41 518**	41 518	41 518	41 495	41 453
Antal aktier, vägt medeltal	1 000 st.	**72 049**	72 049	72 049	72 049	72 049
A aktie		**30 531**	30 531	30 533	30 590	30 596
B aktie		**41 518**	41 518	41 515	41 459	41 453
Antal aktieägare 31.12.		**44 396**	46 672	49 813	52 415	55 343

* Styrelsen föreslår för bolagsstämman att ingen dividend utdelas.

Poster som inverkar på jämförbarheten

Stockmann använder alternativa nyckeltal (Alternative Performance Measures) i enlighet med direktiven från Europas värdepapper- och marknadsmyndighet ESMA för att bättre reflektera det operativa rörelseresultatet och för att underlätta en jämförelse mellan räkenskapsperioderna.

	2018	2017	2016	2015	2014
milj. euro					
Justerat driftsbidrag (EBITDA)	84,3	73,2	88,2	43,4	18,1
Justeringar till driftsbidraget (EBITDA)					
Omstruktureringsarrangemang	–3,3	–9,6	–2,6	–1,1	–35,4
Vinster och förluster i förvaltningsfastigheternas verkliga värde		4,0			
Vinst från försäljning av fastigheter	6,8				
Förluster från försäljning av affärsverksamheter				–22,9	
Värdejusteringar i tillgångar som innehas för försäljning	–11,9				
Justeringar totalt	–8,4	–5,6	–2,6	–24,0	–35,4
Driftsbidrag (EBITDA)	76,0	67,6	85,6	19,3	–17,3
Justerat rörelseresultat (EBIT)	28,4	12,3	30,9	–28,5	–37,8
Justeringar till rörelseresultatet ((EBIT)					
Nedskrivning av goodwill	–25,0	–150,0			
Omstruktureringsarrangemang	–3,3	–14,6	–2,6	–1,1	–39,3
Vinster och förluster i förvaltningsfastigheternas verkliga värde		4,0			
Vinst från försäljning av fastigheter	6,8				
Förluster från försäljning av affärsverksamheter				–22,9	
Värdejusteringar i tillgångar som innehas för försäljning	–11,9				
Justeringar totalt	–33,4	–160,6	–2,6	–24,0	–39,3
Rörelseresultat (EBIT)	–5,0	–148,4	28,3	–52,5	–77,2

Definitioner av nyckeltal

Nyckeltal enligt IFRS-standarderna

Resultat/aktie, kvarvarande verksamheter	resultat hänförlig till moderbolagets aktieägare av kvarvarande verksamheter - skattejusterad ränta från hybridlån / antal aktier i genomsnitt
Resultat/aktie, avvecklade verksamheter	resultat hänförlig till moderbolagets aktieägare av avvecklade verksamheter - skattejusterad ränta från hybridlån / antal aktier i genomsnitt
Resultat/aktie	resultat hänförlig till moderbolagets aktieägare - skattejusterad ränta från hybridlån / antal aktier i genomsnitt

Alternativa nyckeltal

Bruttovinst	omsättning – användning av material och förnödenheter
Bruttomarginal	bruttovinst /omsättning x 100
Driftsbidrag (EBITDA)	rörelseresultat + avskrivningar och nedskrivningar
Justerat driftsbidrag (EBITDA)	driftsbidrag (EBITDA) – justeringar, se poster som inverkar på jämförbarheten
Justerat rörelseresultat	rörelseresultat – justeringar, se poster som inverkar på jämförbarheten
Avkastning på eget kapital, %	räkenskapsperiodens resultat / eget kapital sammanlagt (genomsnittligt under året) x 100
Avkastning på investerat kapital, %	resultat före skatter + ränte- och övriga finansiella kostnader / investerat kapital x 100
Investerat kapital	balansomslutning - latent skatteskuld samt övriga räntefria skulder (genomsnittligt under året)
Kapitalomsättningshastighet	omsättning / balansomslutning - latent skatteskuld samt övriga räntefria skulder (genomsnittligt under året)
Lagrets omsättningshastighet	365 / lagrets omloppstid
Soliditet, %	eget kapital sammanlagt / balansomslutning - erhållna förskott x 100
Nettoskuldsättningsgrad, %	räntebärande främmande kapital - likvida medel och räntebärande fordringar/ eget kapital sammanlagt x 100
Räntebärande nettoskuld	räntebärande främmande kapital - likvida medel och räntebärande fordringar

Nyckeltal per aktie

Eget kapital/aktie	eget kapital hänförlig till moderbolagets aktieägare / antal aktier på bokslutsdagen
Kassaflöde från rörelsen/aktie	nettokassaflöde från rörelsen / antal aktier i genomsnitt utan de av bolaget ägda egna aktier
Aktiernas P/E -tal	börskurs på bokslutsdagen / resultat/aktie
Aktieomsättning	aktiernas antalsmässiga omsättning under räkenskapsperioden
Aktiestockens marknadsvärde	antal aktier multiplicerat med börskursen för respektive aktieslag på bokslutsdagen

Aktier och aktieägare

Aktiekapitalet i Stockmann Oyj Abp fördelar sig i A- och B-aktier. En aktie i serie A medför tio röster medan en aktie i serie B ger en röst. Det nominella värdet för aktierna i de båda serierna är 2,00 euro och aktierna har rätt till samma utdelning.

Bolagets aktier är införda i värdeandelssystemet och de är föremål för handel på Nasdaq Helsingfors börs. Handelskoden för A-aktien är STCAS och för B-aktien STCBV. Bolaget hade 31.12.2018 totalt 44 396 registrerade aktieägare (46 672 aktieägare 31.12.2017).

Marknadsvärdet för bolagets aktiestock uppgick 31.12.2018 till 140,8 miljoner euro (321,0 miljoner euro 31.12.2017).

Aktiemängder 31.12.2018	Stycke	Aktieägare %	Andel av aktierna %	Andel av rösterna %
1-100	29 610	66,7	1,6	0,6
101-1000	12 080	27,2	5,7	4,2
1001-10000	2 453	5,5	8,9	5,7
10001-100000	212	0,5	7,5	4,3
100001-1000000	30	0,1	12,6	13,3
1000001-	11	0,0	63,7	71,9
Totalt	44 396	100,0	100,0	100,0

Ägargrupper 31.12.2018	Stycke	Aktieägare %	Andel av aktierna %	Andel av rösterna %
Privatpersoner	43 220	97,4	23,7	21,1
Företag	709	1,6	21,4	20,9
Stiftelser och föreningar	253	0,6	44,8	55,2
Förvaltarregistrerade (inkl. utländska ägare)	184	0,4	8,5	2,3
Finansierings- och försäkringsbolag	30	0,1	1,5	0,4
Oregistrerade aktier			0,1	0,0
Totalt	44 396	100,0	100,0	100,0

De största aktieägarna 31.12.2018	Andel av aktierna %	Andel av rösterna %
1 Föreningen Konstsamfundet-gruppen	13,6	21,8
2 HTT STC Holding Oy Ab	11,7	10,7
3 Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma	9,1	5,4
4 Svenska Litteratursällskapet i Finland r.f.	7,6	15,8
5 Niemistö Kari	5,8	9,4
6 Etolabolagen	4,2	6,1
7 Statens Pensionsfond	2,3	0,5
8 Samfundet Folkhälsan i svenska Finland r.f.	2,2	2,7
9 Jenny ja Antti Wihurin rahasto	1,9	2,1
10 Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	1,7	0,8
11 Inez och Julius Polins Fond	1,5	0,8
12 Wilhelm och Else Stockmanns Stiftelse	1,1	2,2
13 Helene och Walter Grönqvists Stiftelse	0,7	1,5
14 Åbo stad	0,5	0,1
15 William Thurings Stiftelse	0,5	0,7
16 Placeringsfond Taaleritehdas Värde Markka Osake	0,4	0,1
17 Turun Kaupungin Vahinkorahasto	0,4	0,1
18 Petter och Margit Forsströms Stiftelse till K och O Forsströms minne	0,3	0,1
19 Placeringsfonden Nordea Pro Suomi	0,3	0,1
20 Pensionsförsäkrings- aktiebolaget Veritas	0,2	0,5
Övriga	34,1	18,6
Totalt	100,0	100,0

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

Milj. euro	Not	**1.1–31.12.2018**	1.1–31.12.2017
Kvarvarande verksamhet			
OMSÄTTNING	2.2	**1 018,8**	1 055,9
Övriga rörelseintäkter	2.2	**7,0**	0,0
Förändringar i värderingen av förvaltningsfastigheter	2.2, 3.4	**–0,3**	3,7
Användning av material och förnödenheter	2.3	**–438,7**	–467,1
Kostnader för löner och anställningsförmåner	2.5, 5.5	**–222,0**	–236,2
Avskrivningar och nedskrivningar	3	**–80,9**	–215,9
Övriga rörelsekostnader	2.6	**–288,9**	–288,8
Kostnader sammanlagt		**–1 030,5**	–1 208,0
RÖRELSEVINST/-FÖRLUST	2.1	**–5,0**	–148,4
Finansiella intäkter	4.1	**0,6**	0,7
Finansiella kostnader	4.1	**–35,3**	–31,8
Finansiella intäkter och kostnader sammanlagt		**–34,6**	–31,1
VINST/FÖRLUST FÖRE SKATTER		**–39,6**	–179,5
Inkomstskatter	2.7	**–4,2**	–18,7
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST/FÖRLUST, KVARVARANDE VERKSAMHETER		**–43,7**	–198,1
Vinst/förlust från avvecklade verksamheter	5.1	**–1,4**	–11,3
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST/FÖRLUST		**–45,2**	–209,4
Räkenskapsperiodens vinst/förlust hänförligt till:			
Moderbolagets ägare		**–45,2**	–209,4
Resultat per aktie, euro:	4.13		
Från kvarvarande verksamheter (före och efter utpädning)		**–0,68**	–2,82
Från avvecklade verksamheter (före och efter utpädning)		**–0,02**	–0,16
Från årets resultat (före och efter utpädning)		**–0,70**	–2,98

KONCERNENS TOTALRESULTATRÄKNING

Milj. euro	Not	**1.1–31.12.2018**	1.1–31.12.2017
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST/FÖRLUST		**–45,2**	–209,4
Övriga poster i totalresultaträkningen:			
Poster som inte omklassificeras i resultaträkningen			
Omvärderingsdifferenser (IAS 16), före skatter		**8,7**	38,0
Omvärderingsdifferenser (IAS 16), skatteinverkan	2.7, 4.12	**–1,7**	–7,5
Omvärderingsdifferenser (IAS 16), minskad med skatt		**6,9**	30,5
Poster som senare kan omklassificeras i resultaträkningen			
Omräkningsdifferenser av utländska enheter, före skatter	2.7, 4.12	**2,8**	–7,2
Omräkningsdifferenser av utländska enheter, minskad med skatt		**2,8**	–7,2
Säkring av kassaflöde, före skatter		**0,6**	–2,0
Säkring av kassaflöde, skatteinverkan		**–0,1**	0,4
Säkring av kassaflöde, minskad med skatt	2.7, 4.12	**0,5**	–1,6
Periodens övriga totalresultat, netto		**10,3**	21,7
PERIODENS TOTALRESULTAT SAMMANLAGT		**–34,9**	–187,7
Periodens totalresultat sammanlagt hänförligt till:			
Moderbolagets ägare, kvarvarande verksamheter		**–33,5**	–176,4
Moderbolagets ägare, avveckalade verksamheter		**–1,4**	–11,3

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Milj. euro	Not	31.12.2018	31.12.2017
TILLGÅNGAR			
LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Goodwill		**516,1**	563,8
Varumärket		**88,7**	92,4
Immateriella rättigheter		**39,6**	38,5
Övriga immateriella tillgångar		**2,3**	2,7
Förskott och pågående nyanläggningar		**0,9**	0,6
Immateriella tillgångar sammanlagt	3.2	**647,5**	698,0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark- och vattenområden		**102,5**	103,9
Byggnader och anläggningar		**578,5**	587,6
Maskiner och inventarier		**64,1**	76,2
Ändrings- och ombyggnadskostnader för hyrda lokaliteter		**5,1**	4,4
Förskott och pågående nyanläggningar		**0,8**	1,2
Materiella anläggningstillgångar sammanlagt	3.3	**751,1**	773,2
Förvaltningsfastigheter	3.4	**0,5**	100,5
Långfristiga fordringar	4.10, 4.11	**0,6**	3,0
Övriga placeringar	4.10	**0,3**	0,3
Latenta skattefordringar	2.8	**14,7**	33,2
LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		**1 414,7**	1 608,2
KORTFRISTIGA TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar	2.4	**141,9**	162,2
Kortfristiga fordringar			
Räntebärande fordringar		**0,8**	2,2
Inkomstskattefordringar		**7,8**	3,6
Räntefria fordringar		**43,7**	79,6
Kortfristiga fordringar sammanlagt	4.3	**52,2**	85,4
Likvida medel	4.4	**43,4**	21,0
KORTFRISTIGA TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		**237,6**	268,6
TILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING	5.1	**175,7**	184,6
TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		**1 827,9**	2 061,4

Milj. euro	Not	31.12.2018	31.12.2017
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Aktiekapital		**144,1**	144,1
Överkursfond		**186,1**	186,1
Omvärderingsfond		**358,2**	418,6
Fonden för investerat fritt eget kapital		**250,4**	250,4
Övriga fonder		**44,2**	43,8
Omräkningsdifferenser		**−11,6**	−14,5
Balanserade vinstmedel		**−212,1**	−227,6
Hybridlån		**84,3**	84,3
Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare	4.12	**843,7**	885,1
EGET KAPITAL SAMMANLAGT		**843,7**	885,1
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Latenta skatteskulder	2.8	**128,3**	146,7
Långfristiga räntebärande finansiering skulder	4.5	**359,9**	505,2
Långfristiga räntefria skulder och avsättningar	4.9, 4.10, 5.3	**17,5**	20,7
LÅNGFRISTIGA SKULDER SAMMANLAGT		**505,7**	672,6
KORTFRISTIGA SKULDER			
Kortfristiga räntebärande finansiering skulder	4.6	**227,9**	258,3
Kortfristiga räntefria skulder			
Leverantörskulder och övriga kortfristiga skulder	4.6, 4.9	**190,1**	183,5
Inkomstskatteskulder	4.6	**20,9**	16,4
Kortfristiga avsättningar	5.3	**5,0**	5,7
Kortfristiga räntefria skulder sammanlagt		**215,9**	205,7
KORTFRISTIGA SKULDER SAMMANLAGT		**443,8**	464,0
SKULDER HÄNFÖRIGA TILL TILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING	5.1	**34,7**	39,6
SKULDER SAMMANLAGT		**984,3**	1 176,3
EGET KAPITAL OCH SKULDER SAMMANLAGT		**1 827,9**	2 061,4

Innehåller kvarvarande och avvecklade verksamheter

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

Milj. euro	Not	**1.1–31.12.2018**	1.1–31.12.2017
KASSAFLÖDE FRÅN RÖRELSEN			
Räkenskapsperiodens vinst/förlust		**–45,2**	–209,4
Justeringar:			
Avskrivningar och nedskrivningar		**80,9**	215,9
Försäljningsvinster (-) och -förluster (+) från försäljning av bestående aktiva		**5,6**	0,3
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader		**35,3**	31,8
Ränteintäkter		**–0,6**	–0,7
Inkomstskatter		**4,2**	18,7
Övriga justeringar		**–3,0**	11,9
Förändringar av rörelsekapital:			
Ökning (-) / minskning (+) av omsättningstillgångar		**16,3**	15,5
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga försäljningsfordringar och övriga fordringar		**11,9**	3,1
Ökning (+) / minskning (-) av leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder		**10,5**	–33,4
Betalda räntor		**–24,4**	–23,6
Erhållna räntor från rörelsen		**0,6**	0,6
Betalda skatter från rörelsen		**–9,2**	–11,8
Nettokassaflöde från rörelsen		**82,9**	18,8
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar		**–28,1**	–33,7
Överlåtelseintäkter från materiella och immateriella tillgångar		**122,5**	
Kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering och internt lån*		**31,6**	7,1
Erhållna dividender från investeringar			0,0
Nettokassaflöde från investeringar		**126,0**	–26,6
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERING			
Upptagning av kortfristiga lån		**79,9**	246,1
Återbetalning av kortfristiga lån		**–249,1**	–380,6
Upptagning av långfristiga lån		**215,0**	737,4
Återbetalning av långfristiga lån		**–213,8**	–582,9
Låneuppläggningsavgifter			–10,4
Ränta för hybridlån		**–6,6**	–7,4
Nettokassaflöde från finansiering		**–174,6**	2,3
NETTOFÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		**34,3**	–5,5
Likvida medel vid periodens ingång		**21,0**	20,2
Checkkonto med kreditlimit		**–12,2**	–5,7
Likvida medel vid periodens ingång		**8,8**	14,5
Nettoförändring av likvida medel		**34,3**	–5,5
Inverkan av kursdifferenser		**–0,1**	–0,2
Likvida medel vid periodens utgång		**43,4**	21,0
Checkkonto med kreditlimit		**–0,4**	–12,2
Likvida medel vid periodens utgång	4.4	**43,0**	8,8

Innehåller kvarvarande och avvecklade verksamheter
*Realiserade kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering i utländsverksamhet och internt lån.

KALKYL ÖVER FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

Milj. euro	Aktiekapital	Överkursfond	Omvärderingsfond	Fonden för säkrings-instrument	Fonden för inbetalt fritt kapital	Övriga fonder	Omräknings-differenser	Ackumulerade vinstmedel	Hybridlån	**Totalt**
EGET KAPITAL 1.1.2017	144,1	186,1	398,3	1,5	250,4	43,9	−7,2	−21,1	84,3	**1 080,3**
Räkenskapsperiodens vinst/förlust								−209,4		**−209,4**
Omvärderingsdifferenser (IAS 16)			30,5							**30,5**
Omräkningsdifferenser av utländska enheter 2)							−7,2			**−7,2**
Säkring av kassaflöde, minskad med skatt 2)				−1,6						**−1,6**
Periodens totalresultat sammanlagt, netto			30,5	−1,6			−7,2	−209,4		**−187,7**
Erlagd ränta för hybridlån								−7,4		**−7,4**
Övriga förändringar 1)			−10,3			−0,1		10,3		
Transaktioner med aktieägare sammanlagt			−10,3			−0,1		2,9		**−7,4**
EGET KAPITAL 31.12.2017	144,1	186,1	418,6	−0,1	250,4	43,8	−14,5	−227,6	84,3	**885,1**

Milj. euro	Aktiekapital	Överkursfond	Omvärderingsfond	Fonden för säkrings-instrument	Fonden för inbetalt fritt kapital	Övriga fonder	Omräknings-differenser	Ackumulerade vinstmedel	Hybridlån	**Totalt**
EGET KAPITAL 1.1.2018	144,1	186,1	418,6	−0,1	250,4	43,8	−14,5	−227,6	84,3	**885,1**
Räkenskapsperiodens vinst/förlust								−45,2		**−45,2**
Omvärderingsdifferenser (IAS 16)			6,9							**6,9**
Omräkningsdifferenser av utländska enheter 2)							2,8			**2,8**
Säkring av kassaflöde, minskad med skatt 2)				0,5						**0,5**
Periodens totalresultat sammanlagt, netto			6,9	0,5			2,8	−45,2		**−34,9**
Försäljning av omvärderade tillgångar			−58,4					58,4		
Erlagd ränta för hybridlån								−6,6		**−6,6**
Övriga förändringar 1)			−8,9					8,9		
Transaktioner med aktieägare sammanlagt			−67,3					60,7		**−6,6**
EGET KAPITAL 31.12.2018	144,1	186,1	358,2	0,4	250,4	43,8	−11,6	−212,1	84,3	**843,7**

1) En årlig transaktion av differensen mellan avskrivningar baserade på byggnaders omvärderingsvärde och avskrivningar baserade på byggnaders urspungliga anskaffningsvärde.
2) Noter 2.7, 4.12
Innehåller kvarvarande och avvecklade verksamheter

Noter till koncernens bokslut

1 Basuppgifter om bolaget 23
1.1 Allmänt 23
1.2 Principer för uppgörande av bokslut som förutsätter ledningens bedömning och viktiga osäkerhetsfaktorer avseende gjorda uppskattningar 24
1.3 Konsolideringsprinciper 24
1.4 Poster i utländsk valuta 25
1.5 Tillämpning av nya eller reviderade IFRS-standarder 25
2 Viktiga nyckeltal 27
2.1 Segmentrapportering 27
2.1.1 Verksamhetssegment 27
2.1.2 Uppgifter om geografiska segment 29
2.2 Operativa intäkter 29
2.2.1 Principer för intäktsföring och omsättning 29
2.2.2 Övriga rörelseintäkter 31
2.2.3 Ändring i verkligt värde 31
2.3 Affärsverksamhetens försäljningsbidrag 31
2.4 Omsättningstillgångar 31
2.5 Anställningsförmåner 32
2.6 Övriga rörelsekostnader 32
2.7 Inkomstskatter 33
2.8 Latenta skattefordringar och –skulder 34
3 Anläggningstillgångar och hyresavtalsarrangemang 36
3.1 Avskrivningar och nedskrivningar 36
3.2 Goodwill och övriga immateriella tillgångar 36
3.3 Materiella anläggningstillgångar 40
3.4 Förvaltningsfastigheter 43
3.5 Hyresavtal 44
4 Kapitalstruktur 45
4.1 Finansiella intäkter och kostnader 45
4.2 Finansiella instrument 45
4.3 Kortfristiga fordringar 46
4.4 Likvida medel 47
4.5 Långfristiga skulder, räntebärande 47
4.6 Kortfristiga skulder 48
4.7 Avstämning av skulder i kassaflödesanalys 49
4.8 Hantering av finansiella risker 50
4.9 Derivatkontrakt 56
4.10 Finansiella tillgångar och skulder per värderingsgrupp och hierarkisk klassificering av verkliga värden 57
4.11 Finansiella instrument som lyder under nettningsavtal 58
4.12 Eget kapital 59
4.13 Resultat per aktie 62
4.14 Hantering av kapitalstrukturen 62
5 Övriga noter 63
5.1 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklad verksamhet 63
5.2 Samarbetsarrangemang 64
5.3 Avsättningar 64
5.4 Ansvarsförbindelser 65
5.5 Transaktioner med den närmaste kretsen 66
5.6 Händelser efter räkenskapsperiodens utgång 68

Noter till koncernens bokslut

1 Basuppgifter om bolaget

Koncernens moderbolag är det finländska publika aktiebolaget Stockmann Oyj Abp, vars hemort är Helsingfors. Bolagets registrerade adress är Aleksandersgatan 52 , 00100 Helsingfors. Koncernens huvudbransch är detaljhandel. Moderbolagets aktier är listade på Helsingfors börs (Nasdaq Helsingfors). En kopia av koncernbokslutet kan fås på www.stockmanngroup.com eller från moderbolaget.

1.1 Allmänt

Stockmanns koncernbokslut har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna (IFRS). Vid uppgörandet av koncernbokslutet har de IAS- och IFRS-standarder samt IFRIC- och SIC-tolkningar som gällde den 31 december 2018 tillämpats. Med internationella redovisningsstandarder avses I den finska bokföringslagen, samt i bestämmelser som ges med stöd av bokföringslagen, standarder som har antagits för tillämpning inom EU i enlighet med det förfarande som stadgas i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 samt tolkningar av dessa. Noterna till koncernbokslutet är även förenliga med kraven i den finska bokförings- och samfundslagstiftning som kompletterar IFRS-bestämmelserna. Bokslutsinformationen bygger på de ursprungliga anskaffningsutgifterna, om inget annat anges i principerna för uppgörandet. Bokslutet anges i miljoner euro.

Stockmannkoncernen tillämpar följande nya och reviderade standarder och tolkningar från och med den 1 januari 2018:

IFRS 15 Försäljningsintäkter från kundavtal som ersätter de IAS 18 och IAS 11 och tillhörande tolkningar. IFRS 15 innehåller en anvisning i fem steg om till vilket belopp och när försäljningsintäkterna ska redovisas. Enligt den nya standarden redovisas försäljningen när bestämmande inflytandet övergår antingen över tid eller vid en viss tidpunkt. Huvuddelen av koncernens försäljningsintäkter består av detaljförsäljning av varor och tjänster i butiken där antingen kontanter eller kreditkort används som betalningsmedel och då också försäljningsintäkterna redovisas. Försäljningsintäkterna för försäljning i nätbutiken eller försäljning till franchisingpartner redovisas när alla produkter och tjänster som gäller beställningen har levererats till kunden eller franchisingpartnern, varvid kontrollen över varorna eller tjänsterna övergår till köparen vid en tidpunkt. Således har tillämpningen av IFRS 15 inte haft en inverkan på koncernens siffror.

IFRS 9 Finansiella instrument och ändringar i den som ersätter den IAS 39. IFRS 9 standarden inkluderar nya instruktioner för redovisning och värdering av finansiella instrument. Standarden omfattar även en ny modell för den bokföringsmässiga behandlingen av väntade kreditförluster som tillämpas för att fastställa nedskrivningar av finansiella tillgångar. Inom Stockmannkoncernen har beloppet på kommande kreditförluster uppskattats på basis av tidigare erfarenheter och redovisats i resultaträkningen som en procentuell andel av alla öppna försäljnings- och hyresfordringar. Nedskrivningar redovisas till det belopp som motsvarar de väntade nedskrivningarna under fordringens hela giltighetstid. De allmänna anvisningarna om säkringsredovisning har även ändrats. Inom koncernen tillämpas säkringsredovisning på sådana derivater i valuta som säkrar de nettoinvesteringar i valuta som har gjorts i utländska enheter och för att säkra försäljningen och inköpen i valuta. Realiserade kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering i utländsverksamhet och internt lån ingår i kassaflödet från investeringar i koncernens kassaflödesanalys. Säkringsförhållandet ska motsvara målen för riskhantering och vara test av effektivt, men effektiviteten krävs inte testas vid varje bokslutstidpunkt. Ändringen in standarden har inte haft en inverkan på koncernens siffror.

Ändringar i IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar – Clarification and Measurement of Sharebased Payment Transactions. Ändringarna tydliggör den bokföringsmässiga behandlingen av vissa typer av arrangemang. De gäller tre delområden: värdering av betalningar som görs med kontanter, aktierelaterade ersättningar med avdrag för källskatt samt ändring av aktierelaterade ersättningar som betalas kontant till ersättningar som betalas med eget kapital. Standardändringen har inte haft någon inverkan på koncernbokslutet.

Tolkning IFRIC 22 Foreign Currency Transactions and Advance Consideration. När en förskottsbetalning i utländsk valuta – relaterad till en tillgång, kostnad eller intäkt – betalas eller tas emot, tar IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser inte ställning till hur dagen då denna post ändras ska fastställas. Tolkningen klargör att dagen för förverkligande är den dag då sammanslutningen ursprungligen bokför en förskottsbetalning eller preliminär intäkt för förskottsbetalningen. När en affärstransaktion består av flera olika förskottsbetalningar, bestäms dagen för förverkligande separat för respektive betalning. Standardändringen har inte haft någon inverkan på koncernbokslutet

Ändringar i IAS 40 Förvaltningsfastigheter - Transfers of Investment Property. Ändringarna klargör att ändrade avsikter hos ledningen inte ensamma tyder på att användningsändamålet för förvaltningsfastigheten har ändrats. Exempel som tyder på en ändring av användningsändamålet har i standarden också ändrats så att de även hänvisar till en fastighet som håller på att byggas liksom även till färdiga fastigheter. Standardändringen har inte haft någon inverkan på koncernbokslutet.

Årliga förbättringar av IFRS-standarderna, ändringssamlingar 2014–2016 som tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2018 eller senare. Genom Annual Improvements-proceduren sammanställs små och mindre brådskande ändringar av standarderna till en helhet och implementeras en gång per år. Ändringarna gäller standarder IFRS 1 och IAS 28. Standardändringen har inte haft någon inverkan på koncernbokslutet.

1.2 Principer för uppgörande av bokslut som förutsätter ledningens bedömning och viktiga osäkerhetsfaktorer avseende gjorda uppskattningar

Då ett koncernbokslut utarbetas i enlighet med internationella redovisningsstandarder är det nödvändigt att göra bedömningar och antaganden angående framtiden. Det verkliga utfallet kan avvika från bedömningarna och antagandena. De bedömningar och antaganden som bokslutet innehåller bygger på ledningens bästa uppfattning vid tidpunkten för bokslutet. Dessa bedömningar och antaganden påverkar värdena på tillgångarna och skulderna i balansräkningen, de redovisade eventuella förpliktelserna och räkenskapsperiodens intäkter och kostnader. Vidare måste överväganden göras vid tillämpningen av redovisningsprinciperna för upprättandet av bokslutet.

Styrelsen har noggrant utvärderat finansieringssituationen i sin helhet. Då man beaktar pågående planer, beräknade operativa kassaflöden och initiativ för att förstärka rörelsekapitalet, stöder helhetsanalysen likviditetens och finansieringens tillräcklighet, och därmed upprättandet av bokslutet enligt going concern-principen.

De viktigaste delområdena där ledningen har använt omdöme då principerna för upprättande har tillämpats anknyter till fastställandet av avskrivningstider och klassificeringen av tillgångsposter som funktioner som innehas för försäljning eller funktioner som ska läggas ned, samt när hybridlån har klassificerats som eget kapital och när samarbetsarrangemang har klassificerats som gemensamma funktioner.

Ledningen har använt omdöme vid klassificeringen av Nevsky Centre-köpcentrumfastigheten att innehas för försäljning. Stockmann Oyj Abp undertecknade den 16 oktober 2018 ett avtal om att sälja sin köpcentrumfastighet Nevsky Centre i S:t Petersburg i Ryssland till bolaget PPF Real Estate. Stockmann slutförde försäljningen av köpcentret till den nya ägaren, PPF Real Estate den 24 januari 2019. Affären inkluderade Stockmanns helägda ryska dotterbolag, OOO Stockmann Nevsky Centre, som äger 100 % av fastigheten Nevsky Centre.

Ledningen har även använt omdöme under räkenskapsperioden i samband med nedskrivningstest av goodwill för Lindex och Stockmann Retail. Som en följd av testningen gjorde Stockmann en nedskrivning på 25 miljoner euro i anslutning till goodwill för Stockmann Retail i december 2018.

De viktigaste antagandena för framtiden och sådana viktiga osäkerhetsfaktorer som gäller uppskattningar på rapporteringsperiodens slutdatum, som ger upphov till de största riskerna för att bokföringsvärdena på koncernens tillgångar och skulder förändras väsentligt under följande räkenskapsperiod, gäller fastigheternas verkliga värde, omsättningstillgångar och avsättningar samt nedskrivning av goodwill och varumärket Lindex. Närmare utredningar om dessa ges i not 2.4, 3 och 5.3.

1.3 Konsolideringsprinciper

Koncernbokslutet inkluderar moderbolaget, Stockmann Oyj Abp, och alla dotterbolag i vilka moderbolaget antingen direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av det röstetal som aktierna medför eller i vilka moderbolaget annars har bestämmanderätt. Bestämmande inflytande uppstår när koncernen genom att vara delaktig i ett samfund exponeras för föränderliga intäkter i samfundet eller är berättigade till dess föränderliga intäkter och kan påverka dessa intäkter genom att utöva bestämmande inflytande i samfundet.

Koncernens inbördes aktieinnehav har eliminerats genom förvärvsmetoden. Metoden innebär att anskaffningsutgiften och det förvärvade bolagets alla identifierbara tillgångar och skulder värderas till det verkliga värdet vid anskaffningstidpunkten.

Goodwill bokförs till det belopp med vilket anskaffningsutgiften, andelen av det förvärvade bolaget som ägs av aktieägare utan bestämmanderätt och den andel som ägts tidigare sammantaget överstiger det verkliga värdet av den förvärvade nettoförmögenheten. Koncernens interna affärstransaktioner, fordringar, skulder och orealiserade täckningsbidrag samt den interna vinstfördelningen elimineras i koncernbokslutet. Räkenskapsperiodens vinst eller förlust samt räkenskapsperiodens totalresultat delas ut till moderbolagets ägare och ägare som saknar bestämmanderätt. Andelen som tillhör ägare som saknar bestämmanderätt redovisas som en egen post i koncernens eget kapital. Förvärvade dotterbolag konsolideras till koncernbokslutet från och med den tidpunkt då koncernen har fått bestämmanderätt, och avyttrade dotterbolag fram till den tidpunkt då bestämmanderätten upphör. För moderbolaget behandlas de ändringar i ägarandelen i dotterbolaget, vilka inte leder till förlorad bestämmanderätt, som affärsverksamhet som anknyter till eget kapital.

Gemensamma arrangemang, där Stockmann och en annan part utgående från avtal eller bolagsordningen har rättigheter gällande tillgångar och skyldigheter gällande skulder ska behandlas som gemensamma funktioner. Andelar i de fastighetsbolag som uppfyller kriterierna för gemensamma funktioner i koncernbolagen har upptagits som gemensamma funktioner i koncernbokslutet. Koncernbokslutet innefattar Stockmanns andel av de gemensamma funktionernas tillgångar, skulder och andra poster i totalresultatet samt av intäkter och kostnader från och med det datum då den gemensamma bestämmanderätten uppstod till det datum då den upphör. Stockmannkoncernen äger inga samföretag eller intresseföretag.

1.4 Poster i utländsk valuta

Koncernbokslutet presenteras i euro, som är funktionell valuta och rapporteringsvaluta för koncernens moderbolag.

Affärstransaktioner i utländsk valuta redovisas i respektive företags funktionella valuta till transaktionsdagens kurs. Fordringar och skulder räknas om till bokslutsdagens kurs vid tidpunkten för bokslutet. De kursdifferenser som har uppstått vid omräkningen redovisas genom resultaträkningen.

De utländska koncernbolagens resultaträkningar och övriga totalresultat har omräknats till euro enligt medelkursen för räkenskapsperioden och balansräkningarna enligt kursen på bokslutsdagen. Kursdifferensen, som beror på omräkningen av posterna i räkenskapsperiodens resultat och totalresultatet i resultaträkningen enligt medelkursen och omräkningen av balansposterna enligt kursen på bokslutsdagen, har upptagits som en egen post i totalresultatet. Den goodwill som uppstår genom förvärv av en utländsk enhet och de justeringar av de verkliga värdena på bokföringsvärdena för den utländska enhetens tillgångar och skulder som görs i samband med förvärvet av enheten, har behandlats som de utländska enheternas tillgångar och skulder och räknats om till euro enligt kurserna på bokslutsdagen. Då ett utländskt dotterbolag eller ett gemensamt arrangemang avyttras helt eller delvis, upptas den ackumulerade omräkningsdifferensen i resultaträkningen som en del av försäljningsvinsten eller -förlusten.

Enligt den lättnad som standarden IFRS 1 tillåter, har de kumulativa omräkningsdifferenser som har ackumulerats före datumet för övergången till IFRS upptagits i de balanserade vinstmedlen.

1.5 Tillämpning av nya eller reviderade IFRS-standarder

Koncernen börjar tillämpa respektive standard, standardändring och tolkning från och med det datum då den träder i kraft eller, om datumet för ikraftträdandet är ett annat än den första dagen i räkenskapsperioden, från och med början av den räkenskapsperiod som följer på datumet för ikraftträdandet. IASB har publicerat följande nya eller omarbetade standarder och tolkningar som koncernen tillsvidare inte har tillämpat.

IFRS 16 Hyresavtal som publicerades i januari 2016 och som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari.2019 eller senare. IFRS 16 standarden ersätter standarden IAS 17 och tillhörande tolkningar. IFRS 16-standarden förutsätter att hyresvärden upptar hyresavtalen i balansräkningen som en hyresbetalningsförpliktelse samt tillhörande tillgångspost. Stockmann kommer att tillämpa undantagsbestämmelsen i standarden enligt vilken om hyresavtalet går ut inom 12 månader eller kortare tid, eller om den underliggande tillgången är av lågt värde upptas avtalet inte i balansräkningen. Koncernen kommer att tillämpa standarden baserad på den modifierade retroaktiva övergångsmetoden, vilket innebär att jämförelsesiffrorna för året före tillämpningen inte omräknas. Hyresvärdarnas bokföringsmässiga behandling kommer till stora delar att bevaras i enlighet med nuvarande IAS 17.

Den nya standardens kommer at ha betydande inverkan på koncerns tillgångar och skulder. Enligt Stockmanns analys skall i balansräkningen redovisas nyttjanderättstillgångar och hyresavtalsskuld för hyresavtal som avser är affärslokaler, lager, bilar samt andra maskiner och apparater. Vid tidpunkten då standarden initialt tillämpas redovisas hyresavtalsskulden till nuvärdet

av minimihyror som enligt hyresavtalet skall erläggas, diskonterad med räntan för tilläggskredit. På hyresavtal i liknande ekonomiska miljöer tillämpas en diskonteringsränta. Anskaffningsvärdet för nyttjanderättstillgångar utgörs av beloppet för hyresavtalsskulden när tillämpningen börjar. Tillgångsposter som har överförts till hyrestagaren med vidareuthyrningsavtal, och som har klassificerats som finansieringsleasingavtal, exkluderas från nyttjanderättstillgångarna och presenteras separat i balansräkningen som en nettoinvestering i vidareuthyrningsavtalet. Minimihyror som skall erläggas för koncernens hyresavtal uppgick den 31 december 2018 till 583,6 miljoner euro (se not 3.5). Stockmann bedömer att vid tidpunkten då standarden börjar tillämpas 1 januari 2019 är beloppet av hyresavtalsskulden ungefär 550 miljoner euro.

Behandlingen av hyresavtal enligt den nya standarden har en betydande inverkan på koncernens resultaträkning. Hyrestagaren upptar inte hyreskostnaderna i resultaträkningen utan redovisar periodens avskrivningar och eventuella nedskrivningsförluster av nyttjanderättstillgångar. Stockmann bedömer att driftsbidraget (EBITDA) in koncernen kommer att öka med ungefär 100 miljoner euro och rörelseresultat (EBIT) med ungefär 12 miljoner euro medan räkenskapsperiodens resultat kommer att minska ungefär 9 miljoner euro för räkenskapsperioden 2019 till följd en av tillämpningen av standarden. Räntan på hyresavtalsskulden, som beräknas med diskonteringsräntan för tidpunkten då hyresavtalet började redovisas som finansiella kostnader. Som hyreskostnader redovisas eventuella rörliga hyror som inte ingår i hyresavtalsskulden. Hyresintäkter från vidareuthyrningsavtal som har klassificerats som finansieringsleasingavtal presenteras inte i resultaträkningen, utan ränteintäkter från vidareuthyrningens nettoinvestering presenteras i stället i de finansiella posterna. Stockmann bedömer att tillämningen av den nya standarden kommer att öka de finansiella kostnaderna med ungefär 24 miljoner euro för räkenskapsåret 2019. Den nya standarden har en inverkan också på koncernens nettokassaflöde från rörelsen, emedan att amorteringar av skulden kommer att presenteras i nettokassaflödet från finansieringen. Tillämpningen av IFRS 16 kommer också att ha betydande inverkan på vissa nyckeltal: med tillämpning av den nya standarden skulle koncernens soliditet i slutet av räkenskapsåret 2018 vara ungefär 35 procent (rapporterad 46,2%) och nettoskuldsättningsgrad ungefär 130 procent (rapporterad 64,5%).

IFRIC 23 Osäkerhet gällande inkomstskattebehandling som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2019 eller senare. Tolkningen tydliggör redovisningsbehandlingen i en situation, där samfundets skattemässiga avgörande fortfarande väntar på skattemyndighetens godkännande. En väsentlig fråga är att bedöma huruvida skattemyndigheten kommer att godkänna det avgörande som samfundet gjort. När detta bedöms, antas det att skattemyndigheten har tillgång till all information om ärendet när avgörandet prövas. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet.

Ändringar i IFRS 9 Prepayment Features with Negative Compensation som ska tillämpas på räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2019 eller senare. Ändringarna gör det möjligt att värdera vissa finansiella instrument, som möjliggör betalning före förfallodagen, till upplupen anskaffningsutgift. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet.

Ändringar i IAS 28 Long-term Interests in Associates and Joint Ventures som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2019 eller senare. Ändringarna tydliggör att IFRS 9 ska tillämpas på sådana långvariga andelar i intresse- och samföretag som utgör en del av nettoinvesteringen i intresse- eller samföretaget. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet.

Årliga förbättringar av IFRS-standarderna, ändringssamlingar 2015–2017 som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2019 eller senare. Genom Annual Improvements-proceduren sammanställs små och mindre brådskande ändringar av standarderna till en helhet och implementeras en gång per år. Ändringarna gäller standarderna IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 och IAS 23. Standardändringarna har inte någon effekt på koncernbokslutet. Bestämmelsen har inte godkänts för tillämpning inom EU 31 december 2018.

Ändringar i IAS 19 Employee Benefits som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2019 eller senare. Ändringarna gäller ändringar, minskningar och nedläggningar av förmånsbestämda pensionsarrangemang. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet. Bestämmelsen har inte godkänts för tillämpning inom EU 31 december 2018.

Conceptual Framework for Financial Reporting (Konceptuellt ramverk för finansiell rapportering), som ska tillämpas senast 1 januari 2020. Ramverket ersätter ingen standard, utan kan användas i situationer där ingen bestämd standard är tillämplig och det hjälper olika parter med att förstå och tolka IFRS. Ramverket innehåller preciserade definitioner av tillgångar och skulder samt nya anvisningar för värdering och borttagande från balansräkning samt om presentationssättet och de uppgifter som presenteras i bokslutet. Bestämmelsen har inte godkänts för tillämpning inom EU 31 december .2018.

Ändringar i IAS 1 Presentation of Financial Statements och IAS 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors, som ska tillämpas under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2020 eller senare. Ändringarna preciserar definitionen

av väsentlighet i standarderna. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet. Bestämmelsen har inte godkänts för tillämpning inom EU 31 december 2018.

Ändringar i IFRS 3 Business Combinations, som ska tillämpas på sammanslagning av affärsverksamheter som genomförs under räkenskapsperioder som börjar 1 januari 2020 eller senare. Ändringarna förtydligar definitionerna som anges i bilaga A till standarden och tillämpningsanvisningarna samt illustrerande exempel. Standardändringen har inte någon inverkan på koncernbokslutet. Bestämmelsen har inte godkänts för tillämpning inom EU 31 december 2018.

2 Viktiga nyckeltal

2.1 Segmentrapportering

Redovisningsprinciperna
Stockmann koncernens rapportsegmenter Lindex som bedriver modehandel, Stockmann Retail, som bedriver varuhushandel och segmentet Real Estate, förvaltar de fastigheter som koncernen äger. Segmenten utgör koncernens affärsenheter, vilka styrs och bevakas som separata enheter som säljer olika produkter och tjänster. Verksamheter som tjänar hela koncernen hör till ej allokerade poster.

Den segmentinformation som koncernen presenterar bygger på ledningens interna rapportering, där ledningens bedömning av segmentens resultat baseras på uppföljningen av segmentens rörelsevinst och där principerna för bedömning av tillgångar och skulder är förenliga med IFRS-reglerna. Den högsta operativa beslutsfattaren som regelbundet granskar verksamhetsresultatet för verksamhetssegmenten är koncernens verkställande direktör.

2.1.1 Verksamhetssegment

Lindex
Modekedjan Lindex har sammanlagt 474 butiker i 18 länder och Lindex nätbutik. Lindex affärsidé är att erbjuda inspirerande prisvärt mode. Butikskedjan har flera koncept inom damkläder, underkläder, barnkläder och kosmetik.

Stockmann Retail
Stockmanns åtta varuhus i tre länder och Stockmanns nätbutik i Finland erbjuder ett exceptionellt omfattande och högklassigt varusortiment, ett bra förhållande mellan pris och kvalitet samt professionell och framstående kundservice i en internationell och högklassig shoppingmiljö.

Real Estate
Affärsenheten Real Estate består av koncernens fastighetsinnehav i Helsingfors, Tallinn och Riga. Fastigheterna används av Stockmannvaruhus och utomstående hyresgäster.

Bokhuset i Helsingfors centrum såldes i maj 2018 till AEW Europe City Retail Fund.

Stockmann slutförde försäljningen av köpcentret Nevsky Centre till den nya ägaren, PPF Real Estate 24 januari 2019. Affären inkluderade Stockmanns helägda ryska dotterbolag, OOO Stockmann Nevsky Centre, som äger 100 % av fastigheten Nevsky Centre. Nevsky Centre har i koncernbokslutet 2017 och 2018 klassificerats som en fastighet som innehas för försäljning.

Rörelsesegmenten, milj. euro

Omsättning	2018	2017
Lindex	589,9	606,0
Stockmann Retail	386,2	410,2
Real Estate	69,0	67,1
Ofördelat	0,4	0,0
Elimineringar	–26,6	–27,5
Koncernen sammanlagt	1 018,8	1 055,9

Rörelsevinst/–förlust	2018	2017
Lindex	28,9	13,4
Stockmann Retail	–27,5	–20,6
Real Estate *	23,2	29,0
Ofördelat	–4,5	–20,2
Goodwill nedskrivning	–25,0	–150,0
Koncernen sammanlagt	–5,0	–148,4
Finansiella intäkter	0,6	0,7
Finansiella kostnader	–35,3	–31,8
Vinst/förlust före skatter, koncernen sammanlagt	–39,6	–179,5

* 2018 års rörelseresultatet i Real Estate omfattade realisationsvinster från det avyttrade Bokhuset på 7,0 miljoner euro och en negativ värderingsjustering på 11,9 miljoner euro relaterad till nettotillgångarna i Nevsky Centre. Real Estates 2017 rörelseresultat innehåller en förändring i förvaltningsfastigheternas verkliga värde på 3,7 miljoner euro.

Avskrivningar och nedskrivningar	2018	2017
Lindex	19,7	20,5
Stockmann Retail	13,2	14,9
Real Estate	21,3	23,2
Ofördelat	1,7	7,3
Goodwill nedskrivning	25,0	150,0
Koncernen sammanlagt	80,9	215,9

Investeringar	2018	2017
Lindex	20,1	22,6
Stockmann Retail	3,2	5,7
Real Estate	3,6	4,9
Ofördelat	2,5	1,5
Koncernen sammanlagt	29,3	34,7

Tillgångar	2018	2017
Lindex	802,6	830,0
Stockmann Retail	138,0	189,1
Real Estate	678,2	786,4
Ofördelat	33,4	71,3
Tillgångar som innehas för försäljning	175,7	184,6
Koncernen sammanlagt	1 827,9	2 061,4

2.1.2 Uppgifter om geografiska segment

Förutom i Finland bedriver koncernen verksamhet inom två geografiska segment: Sverige och Norge och Baltikum, Ryssland och andra länder.

Omsättning	2018	2017
Finland	386,2	402,6
Sverige* och Norge	449,1	474,7
Baltikum, Ryssland och andra länder	183,5	178,6
Koncernen sammanlagt	1 018,8	1 055,9
Finland, %	37,9	38,1
Utlandet, %	62,1	61,9

Rörelsevinst/-förlust	2018	2017
Finland	-27,0	-34,0
Sverige* och Norge	26,1	20,5
Baltikum, Ryssland och andra länder	20,9	15,2
Marknadsområden sammanlagt	20,0	1,6
Goodwill nedskrivning	-25,0	-150,0
Koncernen sammanlagt	-5,0	-148,4

Långfristiga tillgångar	2018	2017
Finland	642,9	791,3
Sverige och Norge	642,5	668,3
Baltikum, Ryssland och andra länder	287,3	298,5
Koncernen sammanlagt	1 572,8	1 758,1
Finland, %	40,9	45,0
Utlandet, %	59,1	55,0

*inkluderat försäljningen av varor och tjänster till franchising-partnerna i Mellaneuropa och Mellanöstern

2.2 Operativa intäkter

2.2.1 Principer för intäktsföring och omsättning

Redovisningsprinciperna

Försäljningsintäkterna redovisas när ett prestationsåtagande som hör till varan eller tjänsten fullgörs genom att överlåta den utlovade varan eller tjänsten och kunden får kontroll över den överlåtna varan eller tjänsten. Huvuddelen av koncernens intäkter består av detaljförsäljning av varor eller tjänster där antingen kontanter eller kreditkort används som betalningsmedel, då intäkterna redovisas när varan säljs eller när tjänsten har utförts. Försäljningsintäkterna för försäljning i nätbutiken och försäljning till franchisingpartner redovisas när alla produkter eller tjänster som gäller beställningen har levererats till kunden eller franchisingpartnern, varvid kontrollen över varorna eller tjänsterna övergår till köparen vid en tidpunkt.

Kunderna har rätt att inom en viss tid returnera varor som de köpt i butiken eller nätbutiken, förberedelser för returneringarna görs genom att i bokföringen göra en empiriskt definierad returneringsperiodisering som är en procentuell andel av alla öppna försäljnings- och hyresfordringar. Med returneringsperiodiseringen redovisas skulden i balansräkningen och försäljning samt användning av material och förnödenheter justeras i resultaträkningen. En tillgångspost av samma storlek som anskaffningspriset på varorna som motsvarar returneringsperiodiseringen återförs till omsättningstillgångarna.

Ränteintäkterna från näthandeln e är en del av försäljningspriset och redovisas under omsättningen.

De intäkter som hänför sig till samarbetet med stamkunder bokförs som omsättning. Värdet av oanvända bonuspoäng som kunder insamlat bokförs som kortfristiga räntefria skulder till kunder till beräknade fristående pris genom att minska försäljningen med motsvarande summa. Skulden upptas på samma räkenskapsperiod som försäljningen till vilken den hänför sig. När kunder använder intjänade poäng som betalningsmedel i butiker, bokförs värdet av de använda poängen som försäljning och som en minskning av kortfristiga skulder. Om bonuspoängen inte används senast den dag de går ut, bokförs värdet av de oanvända poängen som försäljning och som en minskning av kortfristiga skulder.

Hyresintäkter från hyresavtal av förvaltningsfastigheter eller andra fastigheter som klassificerats som övriga hyresavtal upptas som omsättning i resultaträkningen i jämna rater under hyrestiden. Hyror som är bundet till hyrestagarens omsättning bokföras baserad på faktisk omsättningen.

Då omsättningen beräknas dras indirekta skatter och beviljade rabatter.

2.2.1.1 Omsättning

Milj. euro	2018	2017
Varuförsäljning	944,7	985,3
Hyres- och serviceintäkter	74,2	70,5
Totalt	1 018,8	1 055,9
Hyresintäkter och serviceavgifter från förvaltningsfastighet	22,0	22,6

Hyresintäkter och serviceavgifter för förvaltningsfastigheter gäller Nevsky Centret i Ryssland och är inkluderat i 74,2 miljoner euro (70,5 miljoner euro). Mera information om förvaltningsfastigheterna ges i not 3.4.

2.2.1.2 Uppdelning av intäkter från avtal med kunder

1.1.-31.12.2018, Milj. euro	Lindex	Stockmann Retail	Real Estate	Övriga	Elim.	Totalt
Intäkter						
Varuförsäljning	589,9	354,8				944,7
Hyres- och serviceintäkter		31,4	47,0	0,4	-26,6	52,2
Hyresintäkter och serviceavgifter från förvaltningsfastighet			22,0			22,0
Totalt	589,9	386,2	69,0	0,4	-26,6	1 018,8
Marknadsområden						
Finland	70,2	297,1	18,5	0,4		386,2
Sverige och Norge	449,1					449,1
Baltikum, Ryssland och andra länder	70,6	89,1	51,4		-27,5	183,5
Totalt	589,9	386,2	69,9	0,4	-27,5	1 018,8

2.2.1.3 Avtalstillgångar och avtalsskulder

Milj. euro	2018
Försäljnings- och övriga fordringar	11,6
Fordringar klassificerade som innehav för försäljning	0,5
Avtalstillgångar	0,4
Avtalsskulder	6,5

Uppgifter om prestationsåtaganden har inte getts på grund av lättnaden i IFRS 15, eftersom deras väntade längd är högst ett år.

2.2.2 Övriga rörelseintäkter

Redovisningsprinciperna
Under övriga rörelseintäkter redovisas bland annat realisationsvinster för anläggningstillgångar och intäkter från överlåtelser av affärsverksamhet.

Milj. euro	2018	2017
Realisationsvinster för bestående aktiva	7,0	0,0
Totalt	7,0	0,0

Information om realisationsvinster av förvaltningsfastigheter i not 3.4.

2.2.3 Ändring i verkligt värde

Milj. euro	2018	2017
Vinst av verkligt värde på förvaltningsfastighet		7,3
Förlust av verkligt värde på förvaltningsfastighet	–0,3	–3,7
Förändringar i värderingen av förvaltningsfastigheter totalt	–0,3	3,7

Information om förvaltningsfastigheterna ges i not 3.4.

2.3 Affärsverksamhetens försäljningsbidrag

Milj. euro	2018	2017
Omsättning	1 018,8	1 055,9
Användning av material och förnödenheter	438,7	467,0
Försäljningsbidrag	580,1	588,8
Försäljningsbidrag, procent av omsättningen	56.9%	55.8%

2.4 Omsättningstillgångar

Redovisningsprinciperna
Omsättningstillgångarna har värderats till anskaffningsutgiften eller ett lägre nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspris som fås för omsättningstillgångarna i den normala affärsverksamheten, från vilket de uppskattade kostnaderna för färdigställandet samt de uppskattade nödvändiga utgifterna för att genomföra en försäljning har dragits av.

Omsättningstillgångarnas omloppstid och en eventuell minskning av nettorealiseringsvärdet under anskaffningsutgift bedöms regelbundet och vid behov redovisas en nedskrivning av omsättningstillgångarna. Lindex redovisar en inkuransavsättning, som är en procentandel av anskaffningspriset för varorna i butikerna. Ingen inkuransavsättning redovisas separat från Lindex centrallager, eftersom alla varor levereras från centrallagret till butikerna. Stockmann Retail redovisar en inkuransavsättning, som är en procentandel av anskaffningspriset för varor med lång omloppstid i centrallagret och varuhusen.

Värdet på omsättningstillgångarna har bestämts med hjälp av förfarandet med vägt medelpris och inkluderar samtliga direkta kostnader för anskaffningen. Värdet på omsättningstillgångarna inkluderar inte utgifter från främmande kapital.

Milj. euro	2018	2017
Material och förnödenheter	141,9	162,2
Förskott för omsättningstillgångar		0,0
Totalt	141,9	162,2

Värdet på omsättningstillgångarna har minskats för inkuranta tillgångar med 6,5 (5,4) miljoner euro.

2.5 Anställningsförmåner

Pensionsförpliktelser

Redovisningsprinciperna

Pensionsarrangemangen klassificeras som förmånsbestämda och avgiftsbestämda arrangemang. I Stockmannkoncernens verksamhetsländer är de lagstadgade och frivilliga pensionssystemen avgiftsbestämda.

Vid avgiftsbestämda pensionsarrangemang betalas pensionsavgifterna till ett pensionsförsäkringsbolag. Inbetalningarna till de avgiftsbestämda arrangemangen redovisas som kostnader i resultaträkningen för den räkenskapsperiod till vilken de hänför sig.

Förmånsbestämda pensionsarrangemang grundar sig på aktuariella beräkningar. Den pensionsutgift som grundar sig på arbetsprestationen under perioden och nettoräntan på det förmånsbestämda arrangemangets nettoskuld redovisas under kostnader av anställningsförmåner i resultaträkningen. Nettoskulden för det förmånsbestämda pensionsarrangemanget bokförs i balansräkningen. Under räkenskapsperioden 2018 i koncernen fanns inga förmånsbestämda pensionsarrangemangen.

Andra långfristiga anställningsförmåner

Redovisningsprinciperna

Stockmannkoncernen använder ett belöningssystem för tjänsteår, som har naturen av en långfristig anställningsförmån. Då de tjänsteår som avtalats i systemet uppfyllts har den anställde rätt till extra avlönad semester. För långfristiga anställningsförmåner redovisas det nuvarande värdet av förpliktelsen som orsakas av arrangemanget som en skuld i balansräkningen. Poster som föranleds av att dessa omdefinieras redovisas i resultaträkningen.

Milj. euro	2018	2017
Löner	172,3	183,6
Pensionkostnader, avgiftsbestämda arrangemang	16,2	18,1
Övriga lönebikostnader	33,4	34,6
Totalt	222,0	236,2

Uppgifterna om ledningens anställningsförmåner presenteras i not 5.5, Transaktioner med den närmaste kretsen.

2.6 Övriga rörelsekostnader

Redovisningsprinciperna

De övriga rörelsekostnaderna inkluderar realisationsförluster för anläggningstillgångar och andra kostnader än de som hänför sig till den ordinarie försäljningen av prestationer samt värderingförlust i tillgångar som innehas för försäljning.

Milj. euro	2018	2017
Kostnader för affärsställen	168,2	175,8
Marknadsföringskostnader	38,1	44,1
Varuhanteringskostnader	4,9	6,0
Kreditförluster	0,7	0,8
Frivilliga lönebikostnader	3,0	4,3
Direkta underhållskostnader för förvaltningsfastighet	2,4	2,5
Värdejusteringar i tillgångar som innehas för försäljning	11,9	
Övriga kostnader	59,7	55,3
Totalt	288,9	288,8

Revisorernas arvoden

Milj. euro	2018	2017
Revision	0,4	0,4
Intyg och utlåtanden	0,0	0,0
Skatterådgivning	0,2	0,2
Övriga tjänster	0,1	0,1
Totalt	0,7	0,7

2.7 Inkomstskatter

Redovisningsprinciperna

Skatteutgifterna i resultaträkningen består av skatter som bygger på de beskattningsbara inkomsterna under perioden och latenta skatter. De skatter som bygger på de beskattningsbara inkomsterna under perioden beräknas enligt den gällande skattesatsen i vart och ett av koncernbolagets verksamhetsländer. Skatten justeras med eventuella skatter som hänför sig till tidigare perioder. Inkomstskatterna redovisas i resultaträkningen, om inte den transaktion som gav upphov till skatterna redovisas direkt under eget kapital eller andra poster i totalresultatet, vilket medför att även skatteeffekten redovisas under eget kapital eller andra poster i totalresultatet.

De latenta skatterna beräknas på temporära skillnader mellan bokföringsvärdet och det skattemässiga värdet. De största temporära skillnaderna uppstår mellan bokföringsvärdet och det skattemässiga värdet på de förvaltningsfastigheterna, materiella anläggningstillgångarna, de oanvända skattemässiga förlusterna, justeringarna som har gjorts baserat på tillgångarnas och skuldernas verkliga värde vid sammanslagning av affärsverksamheter samt värderingen av derivatavtal till verkligt värde. Den uppskjutna skatteskulden på skillnaderna mellan bokföringsvärdet och det skattemässiga värdet på förvaltningsfastigheten beskriver skatteeffekten av ett belopp motsvarande bokföringsvärdet som inflyter från försäljningen av förvaltningsfastigheten.

Latent skatt bokförs inte för den temporära skillnad som har uppkommit vid nedskrivning av goodwill om denna inte är avdragbar i beskattningen. De latenta skatterna har beräknats utifrån de skattesatser som har stadgats eller som i praktiken har godkänts senast vid bokslutsdagen.

De latenta skatteskulderna redovisas till fullt belopp, förutom för vinsten i dotterbolaget i Estland och Lettland, eftersom koncernen kan bestämma tidpunkten för upplösning av den tillfälliga differensen och denna differens kommer inte att upplösas i den förutsebara framtiden. De latenta skattefordringarna redovisas till det belopp som det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas mot framtida beskattningsbar inkomst.

Koncernen avdrar latenta skattefordringar och skatteskulder från varandra i det fall att koncernen har en lagligt verkställig rätt att kvitta latenta skattefordringar och skatteskulder som baseras på beskattningsbar inkomst sinsemellan och de latenta skatteskulderna och skattefordringarna hänför sig till inkomstskatter som debiterats av samma skattetagare från antingen samma skattskyldiga eller andra skattskyldiga vilka har för avsikt att kvitta periodens skattefordringar och skatteskulder som baseras på beskattningsbar inkomst sinsemellan eller realisera fordringarna och betala skulderna samtidigt.

Milj. euro	2018	2017
Inkomstskatter för räkenskapsperioden	–4,7	–5,0
Inkomstskatter för föregående räkenskapsperioder	–4,8	1,0
Förändring av latenta skatteskulder/–fordringar	5,3	–14,7
Totalt	–4,2	–18,7

Avstämning av resultaträkningens skattekostnad och skatterna beräknade enligt koncernens skattesats i hemlandet 20 %

Milj. euro	2018	2017
Vinst före skatt	–39,6	–179,5
Inkomstskatter enligt gällande skattesats	7,9	35,9
Inkomstskatter för föregående räkenskapsperioder	–4,8	1,0
Skattefria inkomster	0,3	0,0
Effekt av avvikande skattesatser för utländska dotterbolag	2,3	–1,5
Ej avdragsgilla kostnader	–23,7	–40,3
Förändring av latenta skatteskulder hänförliga till omvärdering av Nevsky Centre fastigheten	4,6	–12,8
Icke bokförda latenta skattefordringar på förluster i beskattningen	–9,9	–5,7
Effekt av förändring i skattesats på latenta skatteskulder/fordningar	1,0	0,8
Avskrivningen av latenta skattefordringar redovisat under föregående räkenskapsperioder	18,1	4,1
Skatter i resultaträkningen	–4,2	–18,7

Stockmannkoncernen har erhållit ett korrigeringsbeslut från skattemyndigheterna i Sverige gällande skatteåren 2013, 2014, 2015 och 2016. Enligt beslutet koncernbolaget Stockmann Sverige AB förpliktigas att betala 19,8 miljoner euro i tilläggsskatt, förhöjd

skatt och hörande räntor. Stockmann anser att korrigeringsbesluten är ogrundade och har överklagat besluten. Tilläggsskatten bokförs i sin helhet med resultatpåverkan i bokslutet för år 2015 – 2018, av vilket 4,8 miljoner euro bokfördes i resultaträkningen för år 2018.

Skatterättelsenämnden fattade ett beslut gällande Stockmanns rättelseyrkan om tilläggsskatter som Skatteförvaltningen beordrade bolaget för åren 2009–2011. Enligt tidigare beslut skulle Stockmann ha varit tvungen att erlägga 10,3 miljoner euro i tilläggsskatt och räntor. Enligt Rättelsenämndens beslut är tilläggsskatten inklusive räntor 2,6 miljoner euro och Stockmann återförde 5,6 miljoner euro skatter och 2,1 miljoner euro därtillhörande räntor i resultaträkningen för år 2017.

2.8 Latenta skattefordringar och –skulder

Förändringar av latenta skattefordringar under 2018

Milj. euro	1.1.2018	Bokfört i resultaträkningen	Bokfört i eget kapital	Kursdifferenser	31.12.2018
Förluster i beskattningen	30,5	-18,1		0,0	12,4
Temporära skillnader avseende anläggningstillgångar	1,5			0,0	1,5
Värdering av finansiell leasing	0,2	-0,2			
Övriga temporära differenser	1,0	-0,2		0,0	0,8
Totalt	33,2	-18,4		0,0	14,7

Förändringar av latenta skattefordringar under 2017

Milj. euro	1.1.2017	Bokfört i resultaträkningen	Bokfört i eget kapital	Kursdifferenser	31.12.2017
Förluster i beskattningen	34,6	-4,1		0,0	30,5
Värdering av derivatkontrakt till verkligt värde	0,0	0,0			
Temporära skillnader avseende anläggningstillgångar	2,0			-0,5	1,5
Värdering av finansiell leasing	0,0	0,1			0,2
Övriga temporära differenser	1,7	-0,6		0,0	1,0
Totalt	38,3	-4,6		-0,5	33,2

Förändringar av latenta skatteskulder under 2018

Milj. euro	1.1.2018	Bokfört i resultaträkningen	Bokfört i eget kapital	Kursdifferenser	Skulder hänföriga till tillgångar som innehas för försäljning	31.12.2018
Ackumulerade avskrivningsdifferenser	23,0	1,0		-0,3		23,7
Temporära skillnader avseende anläggningstillgångar	7,0	-0,9		-0,1		6,0
Värdering av immateriella och materiella tillgångar till verkligt värde	115,8	-23,9	1,7	-0,7	4,6	97,5
Övriga temporära differenser	0,9	0,0	0,1	0,0		1,1
Totalt	146,7	-23,7	1,9	-1,1	4,6	128,3

Förändringar av latenta skatteskulder under 2017

Milj. euro	1.1.2017	Bokfört i resultaträkningen	Bokfört i eget kapital	Kursdifferenser	Skulder hänföriga till tillgångar som innehas för försäljning	31.12.2017
Ackumulerade avskrivningsdifferenser	26,7	-3,5		-0,2		23,0
Temporära skillnader avseende anläggningstillgångar	6,9	0,2		-0,1		7,0
Värdering av immateriella och materiella tillgångar till verkligt värde	127,8	14,1	7,5	-0,5	-33,2	115,8
Övriga temporära differenser	2,2	-0,7	-0,4	-0,1		0,9
Totalt	163,6	10,1	7,1	-0,9	-33,2	146,7

Förluster i beskattningen, för vilka latenta skattefordringar inte har redovisats under den räkenskapsperioden, är 44,7 (28,5) miljoner euro. Ackumulerade utdelningsbara vinster i dotterbolaget i Estland och Lettland, för vilka enligt IAS 12-standarden punkt 52 A latenta skatteskulder inte har redovisats, är 37,7 (32,9) miljoner euro.

3 Anläggningstillgångar och hyresavtalsarrangemang

3.1 Avskrivningar och nedskrivningar

Milj. euro	2018	2017
Immateriella rättigheter	11,9	12,4
Byggnader och anläggningar	21,3	23,2
Maskiner och inventarier	22,0	24,5
Ändrings- och ombyggnadskostnader för hyrda lokaliteter	0,7	0,9
Avskrivningar totalt	55,9	60,9
Immateriella rättigheter		5,0
Goodwill	25,0	150,0
Nedskrivningar totalt	25,0	155,0
Avskrivningar och nedskrivningar totalt	80,9	215,9

3.2 Goodwill och övriga immateriella tillgångar

Redovisningsprinciperna
Koncerngoodwill består av differensen mellan anskaffningsutgiften och de förvärvade, till det verkliga värdet värderade och identifierbara nettotillgångarna. På goodwill och varumärket Lindex görs inga avskrivningar. Varumärket anses ha en obegränsad ekonomisk livslängd på grund av dess välkändhet. Goodwillen och varumärket värderas till den ursprungliga anskaffningsutgiften förminskat med nedskrivningar. Till de övriga immateriella tillgångarna hör upphovsrätter och programvaror som värderas till den ursprungliga anskaffningsutgiften. Övriga immateriella tillgångar avskrivs linjärt under den uppskattade ekonomiska livslängden.

Avskrivningstider för immateriella tillgångar:

programvaror	5–10 år
övriga immateriella rättigheter	5 år

Utgifter som hänför sig till de immateriella tillgångarna och som förverkligas senare aktiveras endast i det fall att de ökar de ekonomiska fördelarna med tillgången. I övriga fall bokförs utgifterna i resultaträkningen då de uppstår.

Goodwill

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	713,8	735,6
Omräkningsdifferens +/–	–28,6	–21,8
Anskaffningsutgift 31.12.	685,2	713,8
Nedskrivningar 1.1.	–150,0	
Omräkningsdifferens +/–	5,9	
Räkenskapsperiodens nedskrivning	–25,0	–150,0
Ackumulerade nedskrivningar 31.12.	–169,1	–150,0
Bokföringsvärde 1.1.	563,8	735,6
Bokföringsvärde 31.12.	516,1	563,8

Varumärken

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	92,7	95,5
Omräkningsdifferens +/–	–3,7	–2,8
Anskaffningsutgift 31.12.	88,9	92,7
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–0,3	–0,3
Omräkningsdifferens +/–	0,0	0,0
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–0,3	–0,3
Bokföringsvärde 1.1.	92,4	95,2
Bokföringsvärde 31.12.	88,7	92,4

Nedskrivningsprövning

Redovisningsprinciperna
Bokföringsvärdena för tillgångsposter prövas regelbundet för att man ska kunna upptäcka eventuella indikationer på att de behöver skrivas ned. Om dylika indikationer observeras, fastställs de kassaflöden som kan ackumuleras från tillgångsposten. Goodwillen och varumärket har allokerats till enheter som genererar kassaflöden och testas årligen i händelse av att de behöver skrivas ned. En nedskrivningsförlust uppstår om balansvärdet för tillgångsposten eller den enhet som genererar kassaflöden överskrider det belopp som förväntas flyta in från tillgångsposten. Nedskrivningsförlusten redovisas i resultaträkningen.

En nedskrivningsförlust för en enhet som genererar kassaflöden allokeras i första hand till den goodwill som har allokerats till den enhet som genererar kassaflödet och i andra hand till att proportionellt minska enhetens övriga tillgångsposter.

Det genererade kassaflödet för immateriella och materiella tillgångar fastställs så att det består av antingen det verkliga värdet minskat med de kostnader som försäljningen av tillgången ger upphov till eller ett högre bruksvärde. Vid beräkning av bruksvärdet diskonteras de uppskattade framtida kassaflödena till sitt nuvärde utifrån sådana diskonteringsräntor som beskriver de genomsnittliga kapitalkostnaderna före skatt för den kassagenererande enheten i fråga.

En nedskrivningsförlust som hänför sig till materiella anläggningstillgångar och övriga immateriella tillgångar återförs, med undantag av goodwill, om det har skett en förändring i de uppskattningar som används vid bestämningen av de kassaflöden som förväntas inflyta från tillgångsposten. Nedskrivningsförlusten återförs till högst det belopp som skulle ha fastställts som redovisningsvärde för tillgångsposten om ingen nedskrivningsförlust hade bokförts för denna tidigare år.

De segment som Stockmannkoncernen rapporterar enligt IFRS 8, Lindex modekedjan och Stockmann Retail för varuhus och nätbutik affären, är enheter som genererar kassaflöde och vars kassaflöden i stor utsträckning är oberoende av de kassaflöden som ackumuleras av andra tillgångsposter eller grupper av tillgångsposter. Stockmannkoncernen utför ett nedskrivningstest i samband med bokslutet eller då det finns indikationer på att värdet på tillgångarna sjunkit. För nedskrivningsprövningen av goodwillen 31 december 2018 har det allokerats 516,1 miljoner euro till Lindex och 25 miljoner euro till Stockmann Retail.

Lindex varumärket, 88,7 miljoner euro, har allokerats i sin helhet till Lindex segmentet. Varumärket Lindex anses ha en obegränsad ekonomisk verkningstid på grund av att det berörda varumärket är välkänt. Varumärket Lindex har existerat över 60 år, och koncernen kommer även i fortsättningen att använda det berörda varumärket både på den nuvarande marknaden samt när Lindex sortiment och affärsverksamhetsmodell introduceras på nya marknader.

Centrala antaganden och variabler som använts vid beräkning av bruksvärde

Vid nedskrivningsprövningen bygger prognoserna om kassaflöde för Lindex och Stockmann Retail på prognoserna om de separata marknadsområdena. Dessa prognoser har godkänts av ledningen och omfattar de kommande fem åren och inverkar också på terminalperioden. I de långsiktiga prognoserna som uppdaterats under den gångna räkenskapsperioden har det beaktats att det allmänna konjunkturläget har förändrats jämfört med året innan. Kassaflödena efter den prognosperiod som godkänts av ledningen har kunnat extrapoleras genom att använda en jämn tillväxtfaktor på 1,7 procent vid kassaflödesberäkningarna för Lindex och på 1,5 procent vid kassaflödeberäkningarna för Stockmann Retail. Nedskrivningsprövningen resulterade i att en nedskrivningsförlust relaterad till Stockmann Retails kvarvarande goodwill på 25 miljoner euro gjorts i resultaträkningen i december 2018. De mest centrala variablerna i kassaflödesprognoserna, vilka låg bakom den nedskrivning som konstaterats under räkenskapsperioden var relaterade till Stockmann Retail-segmentets försämrade omsättnings- och lönsamhetsnivå än i tidigare prognoser. Som en följd av nedskrivningsförlusten för den

kassaflödesgenererande enheten Stockmann Retail, motsvarar det kassaflöde hänförligt till goodwill och som förväntas ackumuleras bokföringsvärdet för goodwill 516,1 miljoner euro.

Centrala variabler som använts vid beräkning av nyttjandevärdet:

1. Volymökningen, som bygger på en uppskattning av försäljningsutvecklingen i de befintliga varuhusen, affärerna och nätbutiken.
2. Förbättring av lönsamhet som baserar sig på en prognostiserad ökning av bruttomarginalen.
3. Diskonteringsräntan, som har fastställts med hjälp av en genomsnittlig vägd kapitalkostnad, vilken baserar på den optimala finansieringsstrukturen eller på den genomsnittliga finansieringsstrukturen av kontrollföretagen. Denna kapitalkostnad beskriver totalkostnaden för eget kapital och främmande kapital. Följande komponenter ingår i diskonteringsräntan:
    - den marknadsspecifika riskfria räntan
    - marknadsriskpremien
    - ett betavärde som är specifikt för varje näringsgren och som bedöms beskriva marknadens syn på riskpremien per enhet
    - kostnaden av främmande kapital
    - soliditetsgraden, som motsvarar den optimala finansieringsstrukturen i enlighet med koncernens målkapitalstruktur

    Ledningen har fastställt delfaktorerna i diskonteringsräntan så, att den marknadsspecifika riskfria räntan, marknadsriskpremien samt branschspecifika beta är förenliga med upplysningar från externa informationskällor och kostnaden för främmande kapital återspeglar den förverkligade utvecklingen och de gällande villkoren för koncernens låneavtal.

Diskonteringsräntan har fastställts utan avdrag för skatter. Diskonteringsräntan för Lindex baserar sig på marknadsräntan och landsrisken i Sverige och Finland. För Lindex har diskonteringsräntan 8,6 procent tillämpats (år 2017 7,3 %). Diskonteringsräntan för Stockmann Retail grundar sig på marknadsräntan och landsrisken i Finland. För Stockmann Retail har diskonteringsräntan 8,4 procent tillämpats (år 2017 7,3 %).

Känsligheter vid beräkning av penningbelopp som kan ackumuleras

Enligt nedskrivningsprövningen var de kassaflöden som kan ackumuleras av Lindex mer än 10 procent högre än Lindex värde i balansräkningen. Till en följd av utmanande konkurrens- och allmänna ekonomiska situationen som påverkar konsumenternas köpbeteende och köpkraft kan dock en ändring i någon av de tillämpade variablerna leda till en situation där återvinningsvärdet för Lindex underskrider bokföringsvärdet, vilket skulle leda till att en nedskrivning skulle bokas.

Vid upprättandet av känslighetsanalyser för Lindex har ett downside-scenario tillämpats. I dessa scenarier minskades försäljningsökningen jämfört med ledningens uppskattning eller så höjdes räntesatsen. Om försäljningen för Lindex skulle öka i genomsnitt med 1,4 procentenheter mindre än beräknat under prognosperioden som inverkar också på terminalperiodens värde, eller om diskonteringsräntan skulle höjas med en procentenhet, skulle bokföringsvärdet för enhetens långfristiga tillgångar och driftskapitalet sammanlagt vara större än återvinningsvärdet. Utifrån nedskrivningsprövningarna finns det inte något behov för en nedskrivning.

Det finns ingen buffert mellan Stockmann Retail balansvärde och det värde som konstaterats utifrån testet, och därför kan vilken som helst ogynnsam förändring i de centrala variablerna ensam eller tillsammans ge upphov till redovisning av en ytterligare nedskrivningsförlust.

Immateriella rättigheter

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	88,4	85,8
Omräkningsdifferens +/–	–1,4	–0,8
Ökningar 1.1.–31.12.	9,4	7,1
Minskningar 1.1.–31.12.	–10,9	–10,1
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	3,7	6,5
Anskaffningsutgift 31.12.	89,1	88,4
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1.	–49,9	–40,5
Omräkningsdifferens +/–	0,9	0,6
Avskrivningar på minskningar	10,9	6,8
Nedskrivningar		–5,0
Räkenskapsperiodens avskrivning	–11,5	–11,9
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12.	–49,5	–49,9
Bokföringsvärde 1.1.	38,5	45,3
Bokföringsvärde 31.12.	39,6	38,5

Övriga immateriella tillgångar

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	7,8	8,3
Omräkningsdifferens +/–	–0,5	–0,5
Anskaffningsutgift 31.12.	7,3	7,8
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–7,0	–7,3
Omräkningsdifferens +/–	0,5	0,4
Räkenskapsperiodens avskrivning	–0,1	–0,2
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–6,6	–7,0
Bokföringsvärde 1.1.	0,8	1,0
Bokföringsvärde 31.12.	0,6	0,8

Övriga immateriella tillgångar, finansiell leasing

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	3,2	3,2
Anskaffningsutgift 31.12.	3,2	3,2
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–1,3	–1,0
Räkenskapsperiodens avskrivning	–0,3	–0,3
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–1,6	–1,3
Bokföringsvärde 1.1.	1,9	2,2
Bokföringsvärde 31.12.	1,6	1,9

Förskott och pågående nyanläggningar

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	0,6	3,7
Ökningar 1.1.–31.12.	4,0	3,3
Minskningar 1.1.–31.12.	0,0	
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	–3,7	–6,5
Anskaffningsutgift 31.12.	0,9	0,6
Bokföringsvärde 1.1.	0,6	3,7
Bokföringsvärde 31.12.	0,9	0,6

Immateriella tillgångar totalt	647,5	698,0

År 2018 och 2017 omfattade förskott och pågående nyanläggningar inom immateriella tillgångar i huvudsak investeringar i ICT-utveckling.

3.3 Materiella anläggningstillgångar

Redovisningsprinciperna

Markområden, byggnader samt maskiner och inventarier utgör merparten av de materiella anläggningstillgångarna. De uppskrivningar som ingår i markområden och byggnader har ingått i bokföringsvärdet enligt de tidigare bokslutsnormerna och har betraktats som en del av anskaffningsutgiften enligt IFRS. De materiella anläggningstillgångarna inkluderar också ändrings- och ombyggnadsutgifter för hyrda lokaler, vilket bl.a. omfattar färdigställande av inredningen i affärslokaler.

De materiella anläggningstillgångarna har i balansräkningen värderats till den ursprungliga anskaffningsutgiften, från vilken de ackumulerade avskrivningarna samt eventuella nedskrivningar har dragits av. Anskaffningsutgiften för egenhändigt tillverkade tillgångar inkluderar materialet och det direkta arbetet. Om en materiell anläggningstillgång består av flera delar med olika ekonomiska livslängder behandlas delarna som separata tillgångar. Senare utgifter som hänför sig till tillgången aktiveras då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna. Övriga utgifter, såsom normala service- och reparationsåtgärder, kostnadsförs i resultaträkningen när de uppstår.

Markområden och byggnader i eget bruk som har upptagits i balansräkningen i enlighet med standard IAS 16 har värderats till omvärderingsvärde i enlighet med IAS 16 paragraf 31. Markområden och byggnader har upptagits i balansräkningen till omvärderingsvärde som är det verkliga värdet på omvärderingsdagen förminskat med de ackumulerade avskrivningarna samt nedskrivningarna. Avskrivningarna under perioden från omvärderingsvärden av byggnader redovisas i resultaträkningen. Omvärderingen görs årligen eller då det finns indikationer på att det verkliga värdet avviker från bokföringsvärdet för markområden och byggnader. Omvärdering av fastigheter till verkligt värde baseras på vid varje värderingstidpunkt gällande marknadsstandarder, vilka har fastställts av The International Valuation Standard Committee. Auktoriserade fastighetsvärderare inom samtliga marknadsområden utför värderingen baserat på diskonterade kassaflöden under tio år. Stockmann Real Estate går igenom värderingarna utfört av flera oberoende, yrkesmässigt behöriga värderare och lägger fram sina rekommendationer om verkliga värden till Stockmanns styrelse. Styrelsen bedömer de verkliga värdena och fastställer de verkliga värden som ska användas. Om bokföringsvärdet för markområden eller byggnader ökar till följd av omvärderingen, ska ökningen redovisas under andra poster i totalresultatet och den influtna ökningen i omvärderingsfonden för eget kapital. Om ökningen dock upphäver en minskning som orsakas av en omvärdering som tidigare har redovisats i resultaträkningen, ska även ökningen redovisas i resultaträkningen. Om tillgångens bokföringsvärde minskar till följd av omvärderingen, redovisas minskningen i resultaträkningen. Minskningen upptas dock i övriga poster i totalresultatet upp till beloppet av omvärderingsfonden. Årligen överförs från omvärderingsfonden till eget kapital differensen mellan avskrivningar på byggnaders omvärderingsvärden och avskrivningar på byggnaders ursprungliga anskaffningsutgifter.

Avskrivningarna på materiella anläggningstillgångar görs linjärt i enlighet med tillgångens ekonomiska livslängd. Markområden avskrivs inte.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar:	
byggnader och anläggningar	20–50 år
ändrings- och ombyggnadsutgifter för hyreslokaler	5–20 år
maskiner och inventarier	4–10 år
datorutrustning och lätta butiksinventarier	3–5 år

Mark- och vattenområden

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift inklusive värdering till verkligt värde 1.1.	103,9	114,3
Värdering av fastigheterna till verkligt värde 31.12.	–1,4	3,2
Omklassificering till förvaltningsfastighet		–13,6
Anskaffningsutgift 31.12.	102,5	103,9
Bokföringsvärde 1.1.	103,9	114,3
Bokföringsvärde 31.12.	102,5	103,9

Andelen av värderingen av det verkliga värdet var 85,0 (86,5) miljoner euro.

Byggnader och anläggningar

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift inklusive värdering till verkligt värde 1.1.	741,4	804,6
Värdering av fastigheterna till verkligt värde 31.12.	10,1	34,9
Omräkningsdifferens +/–		0,0
Ökningar 1.1.–31.12.	0,1	0,0
Minskningar 1.1.–31.12.	–0,3	–2,6
Omklassificering till förvaltningsfastighet		–99,8
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	2,0	4,3
Anskaffningsutgift 31.12.	753,3	741,4
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–153,9	–149,9
Omräkningsdifferens +/–		0,0
Avskrivningar på minskningar	0,3	2,6
Omklassificering till förvaltningsfastighet		16,6
Räkenskapsperiodens avskrivning	–21,3	–23,2
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–174,8	–153,9
Bokföringsvärde 1.1.	587,6	654,8
Bokföringsvärde 31.12.	578,5	587,6

Andelen av värderingen av det verkliga värdet var 375,1 (365,1) miljoner euro.

Vid definieringen av det verkliga värdet var det genomsnittliga vägda kravet på marknadsavkastning för tre varuhus fastigheter inklusive förvaltningsfastighet 4,8 procent (4,6 procent). I hierarkin för verkligt värde har värderingen av markområden och byggnader hänförts till nivå 3.

Oberoende värderare beräknar det verkliga värdet för respektive markområde och byggnad med hjälp av uppgifter från Stockmann:

- fastighetsaffärsverksamhetens omsättning och rörelsevinst inklusive hyresintäkter och underhållskostnader
- fastighetsaffärsverksamhetens budget
- gällande hyresavtal
- fastigheternas investeringshistoria
- kalkyl över investeringar som behövs för nya hyresgäster
- tioårsplan för kommande renoveringar

Maskiner och inventarier

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	262,9	262,2
Omräkningsdifferens +/–	–4,3	–6,0
Ökningar 1.1.–31.12.	12,1	16,3
Minskningar 1.1.–31.12.	–10,4	–12,1
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	0,2	9,4
Överföringar till tillgångar som innehas för försäljning	0,0	–6,9
Anskaffningsutgift 31.12.	260,4	262,9
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–186,7	–181,2
Omräkningsdifferens +/–	3,8	5,2
Avskrivningar på minskningar	8,7	7,3
Ackumulerade avskrivningar på överföringar till tillgångar som innehas för försäljning	0,0	6,4
Räkenskapsperiodens avskrivning	–22,0	–24,5
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–196,3	–186,7
Bokföringsvärde 1.1.	76,2	81,0
Bokföringsvärde 31.12.	64,1	76,2

Ändrings- och ombyggnadsutgifter för hyrda lokaliteter

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	36,0	37,5
Omräkningsdifferens +/–	0,0	0,0
Ökningar 1.1.–31.12.	0,1	0,1
Minskningar 1.1.–31.12.	0,0	–2,9
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	1,4	1,4
Anskaffningsutgift 31.12.	37,4	36,0
Ackumulerade avskrivningar 1.1.	–31,6	–31,3
Omräkningsdifferens +/–	0,0	0,0
Avskrivningar på minskningar	0,0	0,6
Räkenskapsperiodens avskrivning	–0,7	–0,9
Ackumulerade avskrivningar 31.12.	–32,3	–31,6
Bokföringsvärde 1.1.	4,4	6,1
Bokföringsvärde 31.12.	5,1	4,4

Förskott och pågående nyanläggningar

Milj. euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	1,2	8,7
Omräkningsdifferens +/–		0,0
Ökningar 1.1.–31.12.	3,7	7,9
Minskningar 1.1.–31.12.	–0,2	–0,1
Överföringar mellan posterna 1.1.–31.12.	–3,9	–15,1
Överföringar till tillgångar som innehas för försäljning	0,0	–0,2
Anskaffningsutgift 31.12.	0,8	1,2
Bokföringsvärde 1.1.	1,2	8,7
Bokföringsvärde 31.12.	0,8	1,2

Milj. euro	2018	2017
Materiella anläggningstillgångar totalt	751,1	773,2

År 2018 och 2017 omfattade förskott och pågående nyanläggningar inom materiella anläggningstillgångar i huvudsak ändrings- och ombyggnadsutgifter för varuhus och fastigheter.

3.4 Förvaltningsfastigheter

Redovisningsprinciperna
När koncernen innehar ett markområde eller en byggnad för att skaffa hyresintäkten eller en värdeökning på egendomen snarare än för att använda den i sin egen detaljhandels- eller administrativa verksamhet, klassificeras fastigheten som en förvaltningsfastighet enligt IAS 40.

Förvaltningsfastigheter värderas ursprungligen till anskaffningsutgift. Anskaffningsutgiften för en förvärvad förvaltningsfastighet inkluderar köpesumman samt utgifter som direkt förorsakas av anskaffningen. Anskaffningsutgiften för en förvaltningsfastighet som byggts själv är den upplupna anskaffningsutgiften den dag då bygg- eller renoveringsarbetet slutförs. Fram till dagen för färdigställande tillämpas standarden IAS 16 på förvaltningsfastigheten, och efter dagen för färdigställande tillämpas standarden IAS 40.

Stockmannkoncernen tillämpar modellen för verkligt värde på sina förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastighetens verkliga värde är det pris till vilket fastigheten skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Förvaltningsfastighetens verkliga värde beskriver marknadsförhållandena på rapporteringsperiodens slutdatum utan avdrag för eventuella transaktionskostnader som skulle uppkomma vid försäljning eller annan överlåtelse.

Bestämningen av förvaltningsfastigheternas verkliga värde utförs av yrkesmässigt kompetenta och av varandra oberoende utvärderare utanför koncernen på alla marknadsområden per fastighet. Omvärdering av fastigheter till verkligt värde baseras på vid varje värderingstidpunkt gällande marknadsstandarder, vilka har fastställts av The International Valuation Standard Committee.

Inga avskrivningar redovisas för fastigheten, utan vinsten eller förlusten på grund av ändringar i det verkliga värdet redovisas i resultaträkningen under perioden då de uppstår. Vinst och förlust som föranleds av ändring i det verkliga värdet på förvaltningsfastigheter redovisas som en separat post i resultaträkningen.

När en fastighet i koncernens eget bruk blir en förvaltningsfastighet som redovisas till verkligt värde i balansräkningen, tillämpas standarden IAS 16 fram till den dag då användningsändamålet ändras.
Skillnaden mellan fastighetens bokföringsvärde och verkliga värde vid denna tidpunkt upptas under övriga poster i totalresultatet. Avskrivningar och eventuella nedskrivningar redovisas för fastigheten fram till den dag då fastigheten i koncernens eget bruk blir en förvaltningsfastighet som redovisas till verkligt värde i balansräkningen.

Koncernen har 31 december 2017 klassificerat Bokhuset fastigheten på adressen Norra esplanaden 39 i Helsingfors och fastigheten Tapiolan Säästötammi i Esbo, av vilken Stockmann äger 37,8 som placeringsfastigheter enligt IAS 40. Stockmann sålde Bokhuset fastigheten till AEW Europe City Retail Fund och fastigheten övergick till den nya ägaren den 24 maj 2018.

Milj. euro	2018	2017
Verkligt värde 1.1.	100,5	181,0
Minskningar 1.1.–31.12.	–100,0	
Omklassificering från mark- och vattenområden		13,6
Omklassificering från byggnader		83,3
Värdering i verkligt värde	–0,3	3,7
Överföringar till tillgångar innehas för försäljning	0,3	–67,6
Verkligt värde 31.12.	0,5	100,5

Oberoende värderare beräknar det verkliga värdet för respektive markområde och byggnad med hjälp av uppgifter från Stockmann:

- fastighetsaffärsverksamhetens omsättning och rörelsevinst inklusive hyresintäkter och underhållskostnader
- fastighetsaffärsverksamhetens budget
- gällande hyresavtal
- fastigheternas investeringshistoria
- kalkyl över investeringar som behövs för nya hyresgäster
- tioårsplan för kommande renoveringar

3.5 Hyresavtal

Redovisningsprinciperna
I enlighet med standarden IAS 17 Leasingavtal har hyresavtal där koncernen övertar en väsentlig andel av de risker och förmåner som är karakteristiska för ägande av tillgången klassificerats som avtal om finansiell leasing. Egendom som har hyrts genom ett avtal om finansiell leasing upptas under materiella eller immateriella anläggningstillgångar efter att de ackumulerade avskrivningarna har dragits av, medan de förpliktelser som härrör från avtalet upptas under räntebärande skulder. De hyror som härrör från ett avtal om finansiell leasing fördelas på räntekostnader och amortering av skuld.

Ett avtal om finansiell leasing i enlighet med standarden IAS 17 tas upp i balansräkningen och värderas till ett belopp som är lika stort som det verkliga värdet på tillgången vid den tidpunkt då avtalet ingicks eller till ett lägre nuvärde på minimihyrorna. Från tillgångar som har skaffats genom ett avtal om finansiell leasing görs planenliga avskrivningar, och eventuella nedskrivningar bokförs. Avskrivningarna görs i enlighet med avskrivningstiderna för koncernens anläggningstillgångar eller under en kortare hyresperiod.

Ett hyresavtal i vilket hyresvärden tar på sig de risker och förmåner som förknippas med ägande behandlas som övriga hyresavtal. Hyror som har tagits emot eller betalats på basis av övriga hyresavtal tas upp under intäkter eller kostnader i resultaträkningen.

Leasingavtal där koncern är leasetagare

Minimihyror som betalas på basis av bindande hyreskontrakt för affärslokaler

Milj. euro	2018	2017
Inom ett år	122,7	129,3
Senare än ett år men inom fem år	316,2	331,4
Senare än fem år	142,5	224,3
Totalt	581,4	685,1

Kalkyleringen av bindande hyreskontrakt för affärslokaler för år 2018 har preciserats genom att exkludera service- och marknadsföringskostnaderna. Jämförelseårets siffror har inte ändrats. Inverkan är ca 28,3 miljoner euro.

Utgifter för leasingavtal

Milj. euro	2018	2017
Inom ett år	0,7	0,7
Senare än ett år men inom fem år	1,2	1,4
Senare än fem år	0,3	0,3
Totalt	2,2	2,4

Leasingavtal där koncern är leasegivare

De viktigaste Stockmannägda fastigheterna är varuhusfastigheten i Helsingfors, Finland och varuhusfastigheten i Tallinn, Estland. Stockmann är majoritetsägare i ett fastighetsbolag som äger Stockmanns varuhusfastighet i Riga. Bruttouthyrningsytan i dessa fastigheter är 88 000 kvadratmeter, varav 58 procent består av de finska fastigheterna. Cirka 73 procent av fastigheternas yta utnyttjas av Stockmann Retail och resten av ytan utnyttjas av externa hyresgäster.

4 Kapitalstruktur

4.1 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter

Milj. euro	2018	2017
Dividendintäkter från övriga placeringar		0,0
Ränteintäkter från bankdepositioner, övriga placeringar och valutaderivat	0,6	0,6
Värdeförändring på finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen	0,0	0,1
Totalt	0,6	0,7

Finansiella kostnader

Milj. euro	2018	2017
Räntekostnader av finansiella skulder som värderas till periodiserad anskaffningsutgift	–33,0	–22,9
Engångsavskrivning relaterad till investeringen i andelslaget		–3,8
Nedskrivning av lånefordringar	–1,7	–3,5
Korrigeringar till tidigare års räntor i anknytning till skattegranskningar		3,0
Kostnader för förtida återbetalning av lån		–2,0
Andra finansiella kostnader	–0,2	
Valutakursdifferenser	–0,4	–2,6
Totalt	–35,3	–31,8
Finansiella intäkter och kostnader totalt	–34,6	–31,1

4.2 Finansiella instrument

Redovisningsprinciperna

De finansiella instrumenten har i enlighet med IFRS 9 klassificerats i följande kategorier: finansiella tillgångar och skulder som har värderats till periodiserad anskaffningsutgift, till verkligt värde via övriga totalresultat och till det verkliga värdet i resultaträkningen samt övriga placeringar. Klassificeringen görs vid den ursprungliga anskaffningstidpunkten och den är baserad på affärsmodellens mål och placeringens avtalsbaserade penningflöden. Vid rapporteringstidpunkten hade Stockmannkoncernen inga finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via poster i totalresultatet.

Värderingsgrunden för försäljningsfordringar och andra fordringar som inte är derivat består av det periodiserade anskaffningsvärdet. Beroende på karaktären ingår de i balansräkningen under antingen kort- eller långfristiga tillgångar. Ett lån eller en fordran är långfristig om den förfaller efter mer än 12 månader. Försäljningsfordringar upptas i balansräkningen till det verkliga värdet från första början. Stockmannkoncernen tillämpar det förenklade förfarandet enligt IFRS 9 för redovisning av väntade kreditförluster, enligt vilket väntade kreditförluster kan redovisas för alla försäljningsfordringar och avtalsbaserade tillgångsposter för hela giltighetstiden. Beloppet av de framtida kreditförlusterna uppskattas på basis av tidigare återvinningar och kostnadsförs i resultaträkningen som en del av alla öppna försäljnings- och hyresfordringarna.

Övriga placeringar ingår koncernens aktieplaceringar och de värderas till det verkliga värdet i resultaträkningen. Det verkliga värdet på offentligt noterade aktier är marknadspriset på bokslutsdagen. Onoterade aktier redovisas till anskaffningspriset, om deras verkliga värden inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt.

Förvärv och avyttringar av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, det vill säga den dag då bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En post som hör till de finansiella tillgångarna avlägsnas från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller bolaget förlorar bestämmanderätten över tillgången.

Skulder som inte är derivat klassificeras som periodiserad anskaffningsutgift och redovisas initialt i balans räkningen till det verkliga värdet. Transaktionskostnaderna inkluderas i de räntebärande skuldernas ursprungliga bokföringsvärde. Senare värderas de räntebärande skulderna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Långfristiga skulder förfaller efter mer än 12 månader, medan kortfristiga skulder har en maturitet som är kortare än 12 månader.

Derivatkontrakt har klassificerats under finansiella tillgångar eller skulder som redovisas till sitt verkliga värde via resultaträkningen. Förändringar i derivatkontraktens verkliga värde redovisas i resultaträkningen, med undantag av derivat för vilka kassaflödessäkring eller nettoinvesteringssäkring tillämpas och vilka uppfyller de regler för säkringsredovisning som har fastställts i IFRS 9.

Säkringsredovisning tillämpas på de valutaderivat som används för att säkra de förväntade försäljningarna och inköpen i valuta och som uppfyller de villkor som har fastställts för säkringsredovisning i IFRS 9. Det säkrade kassaflödet måste vara mycket sannolikt och ska i sista hand ha resultatpåverkan. Förändringar i det verkliga värdet på derivatinstrument som har gjorts i syfte att säkra kassaflöden bokförs under övriga poster i totalresultatet och redovisas i fonden för verkligt värde under eget kapital, medan en eventuell ineffektiv del redovisas i resultaträkningen. Förändringar i det verkliga värdet som har ackumulerats i eget kapital redovisas i resultaträkningen under korrigeringsposterna för försäljning eller inköp under samma period som de förväntade transaktioner som är föremål för säkringsredovisning redovisas i resultaträkningen. Om det säkrade kassaflödet inte längre förväntas realiseras, överförs den anknutna förändring av det verkliga värdet som har ackumulerats från säkringsinstrumentet till eget kapital till resultaträkningen.

Säkringsredovisning tillämpas också på sådana valutaderivater som säkrar de nettoinvesteringar i valuta som har gjorts i utländska enheter. Förändringar i det verkliga värdet på säkringsinstrumentet bokförs under övriga poster i totalresultatet och redovisas bland omräkningsdifferenserna under eget kapital. De vinster eller förluster för säkring av nettoinvesteringarna som har tagits upp under omräkningsdifferenser överförs till resultaträkningen då nettoinvesteringen avyttras i sin helhet eller delvis. Realiserade kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering i utländsverksamhet och internt lån ingår i kassaflöde från investeringar i koncernens kassaflödesanalys.

Säkringsförhållandet mellan den säkrade posten och säkringsinstrumentet dokumenteras då säkringen inleds. Dokumentationen inkluderar uppgifter om säkringsinstrumentet och den post som säkras, karaktären av den risk som säkras, målsättningen med riskhanteringen och effektivitetskalkyler. Säkringsförhållandet ska vara effektivt, och effektiviteten granskas både i förväg och i efterskott. Effektiviteten testas vid varje bokslutstidpunkt.

Det verkliga värdet på ränteswapkontrakt fastställs på basis av nuvärdet av de framtida kassaflödena med hjälp av marknadspriserna på bokslutsdagen. Förändringar i ränteswapkontraktens verkliga värde redovisas under finansiella poster i resultaträkningen. Vid tidpunkten för bokslutet hade koncernen inga utestående ränteswapavtal.

Det verkliga värdet på valutaterminerna och valutaswapavtalen beräknas utifrån marknadspriserna vid tidpunkten för bokslutet. Valutaoptionernas verkliga värde beräknas med hjälp av Black & Scholes-modellen. Valutaderivatens värdeförändringar redovisas under finansiella poster i resultaträkningen, med undantag av de derivat på vilka den kassaflödessäkring eller den nettoinvesteringssäkring som har fastställts i IFRS 9 tillämpas.

4.3 Kortfristiga fordringar

Milj. euro	Bokföringsvärde 2018	Verkligt värde 2018	Bokföringsvärde 2017	Verkligt värde 2017
Räntebärande försäljningsfordringar	0,8	0,8	2,2	2,2
Räntefria försäljningsfordringar	10,8	10,8	15,9	15,9
Fordringar som baserar sig på derivatavtal	1,4	1,4	5,3	5,3
Övriga fordringar	1,8	1,8	27,1	27,1
Resultatregleringar	29,7	29,7	31,3	31,3
Inkomstskattefordringar	7,8	7,8	3,6	3,6
Kortfristiga fordringar totalt	52,2	52,2	85,4	85,4

Bokföringsvärdet för försäljningsfordringar motsvarar deras verkliga värde. Det maximala beloppet av den kreditrisk som hänför sig till försäljningsfordringar och övriga kortfristiga fordringar är deras bokföringsvärde.

De räntebärande försäljningsfordringarna inkluderar engångskrediter vid distanshandeln till ett belopp på 0,8 (2,2) miljoner euro. Ränteintäkter på dessa fordringar ingår i försäljningspriset och redovisas i omsättningen i stället för i ränteintäkter.

Övriga fordringar i 2017 inkluderade fordringar avseende försäljning av affärsverksamhet 24,7 miljoner euro. Betalningen skedde i januari 2018.

Resultatregleringar

EUR mill.	2018	2017
Förutbetalda hyror	16,4	17,3
Fordring av samarbete med kreditkortbolag	2,7	2,8
Periodisering av lönebikonstnader	2,3	2,7
Periodisering av ICT kostnader	1,5	1,7
Fordring av varumärke samarbete	0,8	0,5
Övriga resultatregleringar	6,0	6,4
Totalt	29,7	31,3

4.4 Likvida medel

Redovisningsprinciperna

De likvida medlen består av kontanta medel, kortfristiga bankdepositioner och andra kortfristiga placeringar med hög likviditet och en maturitet på högst tre månader från anskaffningstidpunkten. Det verkliga värdet på de likvida medlen antas motsvara bokföringsvärdet på grund av den korta maturiteten.

Ett checkkonto med kredit, som bör betalas på anmodan och som är en del av koncernens kassastyrning, har redovisats som en de av de likvida medlen i kassaflödesanalysen.

Milj. euro	2018	2017
Kontanter och bankkonton	43,4	21,0
Checkkonto med kredit	–0,4	–12,2
Totalt	43,0	8,8

4.5 Långfristiga skulder, räntebärande

Milj. euro	Bokföringsvärde 2018	Verkligt värde 2018	Bokföringsvärde 2017	Verkligt värde 2017
Obligationslån	247,8	226,5	247,0	245,8
Lån från finansinstitut	112,2	112,5	257,1	257,3
Övriga lån			1,2	1,2
Totalt	359,9	339,0	505,2	504,2

Bokföringsvärdet för lån från finansinstitut, obligationslån och övriga lån har beräknats enligt effektivräntemetoden och det verkliga värdet har fastställts enligt metoden för diskonterat kassaflöde genom diskontering till marknadsräntan på balansdagen.

4.6 Kortfristiga skulder

Milj. euro	Bokföringsvärde 2018	Verkligt värde 2018	Bokföringsvärde 2017	Verkligt värde 2017
Lån från finansinstitut	147,0	147,2	108,5	108,6
Checkkonto med kredit	0,4	0,4	12,2	12,2
Övriga räntebärande skulder	80,4	80,5	137,6	137,7
Leverantörsskulder	78,6	78,6	68,6	68,6
Övriga kortfristiga skulder	39,7	39,7	42,7	42,7
Resultatregleringar	73,6	73,6	71,6	71,6
Derivatkontrakt	3,1	3,1	6,3	6,3
Inkomstskatteskulder	20,9	20,9	16,4	16,4
Totalt	443,8	444,0	464,0	464,2
varav räntebärande	227,9	228,1	258,3	258,5

Det verkliga värdet av lån från finansinstitut och emitterade företagscertifikat har fastställts enligt metoden för diskonterat kassaflöde genom diskontering till marknadsräntan på balansdagen. Verkligt värde för övriga kortfristiga skulder motsvarar deras bokföringsvärde.

Resultatregleringar

Milj. euro	2018	2017
Personalkostnarder	41,9	45,4
Periodisering av materialinköp	11,3	9,1
Kundlojalitetsprogram MORE	5,1	5,1
Ränte- och finansiella kostnader	6,4	1,8
Periodiserade affärsplatskostnader	1,1	1,6
Reserv för varureturer	1,4	1,5
Övriga resultatregleringar	6,4	7,1
Totalt	73,6	71,6

4.7 Avstämning av skulder i kassaflödesanalys

Milj. euro	1.1.2018	Kassaflöde på lån	Icke kassapåverkande poster på lån		Kassaflöde av omfinansierings kostnader	Icke kassapåverkande förandringen av låneuppläggnings avgifter	31.12.2018
			Valuta föränd ringar	Överförin gar mellan posterna			
Långfristiga skulder, räntebärande	505,2	1,2		-150,0		3,5	359,9
Kortfristiga skulder, räntebärande	246,1	-169,2		150,0		0,5	227,4
Checkkonto med kreditlimit	12,2	-11,8					0,4
Skulder hänförliga till finansieringens kassaflöde	**763,6**	**-179,8**		**0,0**		**4,0**	**587,8**

Milj. euro	1.1.2017	Kassaflöde på lån	Icke kassapåverkande poster på lån		Kassaflöde av omfinansierings kostnader	Icke kassapåverkande förandringen av låneuppläggnings avgifter	31.12.2017
			Valuta föränd ringar	Överförin gar mellan posterna			
Långfristiga skulder, räntebärande	525,3	154,5	-17,9	-149,7	-8,1	1,2	505,2
Kortfristiga skulder, räntebärande	230,7	-134,4		149,7	-2,3	2,4	246,1
Checkkonto med kreditlimit	5,7	6,4					12,2
Skulder hänförliga till finansieringens kassaflöde	**761,8**	**26,5**	**-17,9**	**0,0**	**-10,4**	**3,6**	**763,6**

Kostnader beträffande finansieringsarrangemangen har rapporterats i finansieringens kassaflödesanalys. Checkkonto med kreditlimit är en del av de likvida medlen i kassaflödesanalysen.

4.8 Hantering av finansiella risker

Koncernens finansiering och hantering av finansiella risker har centraliserats till Stockmann Oyj Abp:s finansfunktion i enlighet med den policy som har godkänts av styrelsen.

Målet med hanteringen av de finansiella riskerna är att under alla förhållanden säkerställa finansiering till skäligt pris för koncernen samt att minska marknadsriskernas effekter på koncernens resultat och balansräkning. Koncernens finansfunktion, som är underställd Stockmann Oyj Abp:s Ekonomidirektör, ansvarar för hanteringen av finansiella positioner och säkringsstrategier på koncernnivå. Koncernens finansfunktion fungerar också som intern bank för Stockmannkoncernen. Finansfunktionen handlar enligt mer detaljerade instruktioner, där principerna för hanteringen av de finansiella riskerna fastställts och där det anges hur likviditeten och finansieringen ska hanteras. Dessutom kan affärsenheterna ha ytterligare instruktioner för hur de ska säkra sin valutaexponering.

Koncernens huvudsakliga finansiella risker utgörs av valutarisk, ränterisk, finansierings- och likviditetsrisk, kredit- och motpartsrisk samt prisrisk för elektricitet.

De finansiella riskerna i balansräkningen och sådana finansiella risker som hänför sig till de kommersiella kassaflödena samt valda säkringsstrategier rapporteras till styrelsen kvartalsvis och till koncernledningen månatligen. Styrelsen har noggrant utvärderat finansieringssituationen i sin helhet. Då man beaktar pågående planer, beräknade operativa kassaflöden och initiativ för att förstärka rörelsekapitalförvaltningen, stöder helhetsanalysen likviditetens och finansieringens tillräcklighet.

Valutarisk
Koncernens valutarisk består av försäljning och inköp i utländsk valuta liksom av balansposter och av nettoinvesteringar i utländsk valuta som gjorts i de utländska enheterna.

Transaktionsrisk
Stockmanns transaktionsrisk består av valutaflöden i anslutning till försäljning och inköp vid koncernens affärsenheter samt av lån och fordringar i utländsk valuta. De viktigaste försäljningsvalutorna för år 2018 var euro, svenska kronor och norska kronor. De viktigaste inköpsvalutorna var euro, amerikanska dollar och svenska kronor. År 2018 utgjorde försäljning i annan valuta än euro 49 procent av koncernens totala försäljning, (2017: 45 procent inklusive livsmedelsverksamheten i Finland, som rapporterades som avvecklad verksamhet). Varuinköp förknippade med transaktionsrisk utgjorde 45 procent av koncernens varuinköp (2017: 47 procent inklusive livsmedelsverksamheten i Finland). Dessutom har koncernen inköp i utländsk valuta utan transaktionsrisk, huvudsakligen lokala inköp i Sverige. År 2018 utgjorde dessa 4 procent av koncernens totala varuinköp (2017: 3 procent).

Affärsenheterna ansvarar för att prognosticera förväntade nettokassaflöden i utländsk valuta och för att hantera de valutarisker som hänför sig till dessa. Hanteringen av den valutarisk som hänför sig till kassaflöden från affärsverksamheten bygger på prognosticerade kassaflöden för de kommande sex månaderna. Säkringstiden är i allmänhet högst sex månader, och säkringsgraden för de enskilda valutorna kan variera mellan 0 och 100 procent. Kontrakterade kassaflöden kan säkras för längre perioder.

Valutaderivat som används för att säkra de prognosticerade kassaflödena klassificeras som kassaflödessäkringar. Alla utestående kontrakt som klassificeras som kassaflödessäkringar avser Lindex. Stockmann Retails verksamhet bedrivs huvudsakligen i lokal valuta och dess transaktionsrisk är begränsad. Kassaflödessäkringarna säkrar Lindex köp i US-dollar och försäljning i svenska kronor, norska kronor och euro, och löper ut under de första åtta månaderna av år 2019. Vinsten/förlusten på dessa säkringsinstrument kommer att påverka koncernens rörelsevinst under samma period som de säkrade prognosticerade posterna påverkar vinsten, det vill säga i genomsnitt fyra månader efter förfallodagen. I not 4.9 finns information om det verkliga värdet på dessa säkringar. I tabellen nedan visas valutafördelningen för de utestående derivat som säkrar kassaflödena. För varje derivat visas beloppet för både den köpta och sålda valutan. Ingen ineffektivitet hänförlig till kassaflödessäkringar uppstod under 2018.

Valutaderivat för säkring av kassaflöden

milj. euro	2018	2017
USD	56,8	55,9
SEK	-32,9	-31,0
NOK	-12,7	-13,8
EUR	-10,4	-11,0

Känslighetsanalys kassaflödessäkringar, effekt på eget kapital efter skatt

2018 milj. euro	USD	SEK	NOK
Förändring + 10 %	-4,1	-0,7	0,9
Förändring - 10 %	5,0	0,9	-1,1

2017 milj. euro	USD	SEK	NOK
Förändring + 10 %	-4,0	-0,8	1,0
Förändring - 10 %	4,8	1,0	-1,2

Alla utestående derivat för säkringar av kassaflöden som definieras som transaktionsrisk avser Lindex, vars funktionella valuta är svenska kronor. I slutet av året täckte de utestående kassaflödessäkringarna i amerikanska dollar ungefär 74 procent av Stockmann-koncernens prognosticerade nettoflöden i amerikanska dollar för de kommande sex månaderna.

Utländska dotterbolag finansieras främst i lokal valuta, vilket innebär att det inte uppstår någon betydande transaktionsrisk för de utländska dotterbolagen förutom den risk som uppstår i samband med försäljning och inköp i utländsk valuta. Moderbolagets finansfunktion ansvarar för hanteringen av den valutarisk som hänför sig till fordringar och skulder i utländsk valuta i Stockmanns balansräkning. Säkringsgraden kan variera mellan 0 och 100 procent.

Nedanstående tabell visar koncernens transaktionsexponering inklusive fordringar och skulder i utländsk valuta samt utestående derivat som säkrar dessa poster. Framtida prognosticerade kassaflöden och derivat som säkrar prognosticerade kassaflöden ingår ej.

Koncernens transaktionsrisk

2018, milj. euro	SEK*	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Fordringar	112,1	0,1	0,0	1,3		2,7	
Lån från finansinstitut							
Leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder	-138,2	-1,5		-0,2	-2,5	-15,3	-0,3
Valutaposition i balansräkningen	-26,1	-1,4	0,0	1,2	-2,5	-12,7	-0,3
Valutaderivat som säkrar balansposter	32,1	-0,9			1,0	12,8	
Valutalån som säkrar nettoinvestering							
Nettoposition i balansräkningen	6,0	-2,3	0,0	1,2	-1,6	0,2	-0,3

2017, milj. euro	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Fordringar	776,7	0,0	15,2	4,7		2,7	
Lån från finansinstitut		-0,1		-0,6		-1,0	
Leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder	-106,0	0,0		-0,2	-0,1	-14,7	
Valutaposition i balansräkningen	670,7	-0,1	15,2	3,9	-0,1	-13,0	
Valutaderivat som säkrar balansposter	-683,2	-3,4		-7,2	-11,7	11,4	-1,9
Valutalån som säkrar nettoinvestering	19,8						
Nettoposition i balansräkningen	7,4	-3,5	15,2	-3,4	-11,9	-1,7	-1,9

*) Transaktionsexponeringen i svenska kronor har förändrats väsentligt till följd av att det koncerninterna lånet i svenska kronor omklassificerats till nettoinvestering i utlandsverksamhet.

En förstärkning respektive försvagning med tio procentenheter av euron mot andra valutor skulle ge följande effekter på resultatet efter skatt. Känslighetsanalysen är baserad på exponeringarna i tabellen ovan.

Känslighetsanalys, effekt på resultatet efter skatt

2018 milj. euro	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Förändring + 10 %	–0,4	0,2	0,0	–0,1	0,1	0,0	0,0
Förändring - 10 %	0,5	–0,2	0,0	0,1	–0,1	0,0	0,0

2017 milj. euro	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Förändring + 10 %	–0,5	0,2	–1,1	0,2	0,8	0,1	0,1
Förändring - 10 %	0,6	–0,3	1,4	–0,3	–1,0	–0,1	–0,2

Omräkningsrisk
Stockmannkoncernen ådrar sig en omräkningsrisk när boksluten för de utländska dotterbolagen räknas om till euro i koncernbokslutet.

Valutakursförändringarnas inverkan på nettoinvesteringar gjorda i utländsk valuta avspeglas som omräkningsdifferenser i koncernens eget kapital. Stockmann skyddar sig selektivt mot omräkningsrisken för nettoinvesteringar genom antingen lån i utländsk valuta eller med derivatinstrument. Vid beslut om säkring beaktas alla typer av effekter som säkringsåtgärderna har på koncernens resultaträkning, balansräkning och kassaflöden samt även kostnaderna för säkringarna.

Under 2018 har huvuddelen av det koncerninterna lånet i svenska kronor som beviljats för förvärvet av aktierna i Lindex omklassificerats till att utgöra en del av Stockmanns nettoinvestering i utlandsverksamhet. Nettoinvesteringen har identifierats i ett säkringsförhållande och har säkrats med valutaderivatinstrument. Säkringsstrategin har under 2018 varit att säkra 50 % av nettoinvesteringen, dock kan säkringsgraden variera mellan 0 och 100 % enligt den policy som godkänts av styrelsen. Målet med säkringen är att eliminera effekterna som valutakursförändringar i förhållandet mellan EUR och SEK har på omräkningsdifferenser i eget kapital. På balansdagen uppgick den säkrade delen av nettoinvesteringen till 3 633 miljoner svenska kronor och säkringsinstrumenten uppgick till 3 633 miljoner svenska kronor. Information om verkligt värde för dessa säkringar återfinns i Not 4.9. Ingen ineffektivitet hänförlig till säkringar av nettoinvesteringar uppstod under 2018.

Nedanstående tabell visar hur en förändring på tio procentenheter av värdet på euron mot koncernens funktionella valutor påverkar koncernens egna kapital. Känslighetsanalysen inkluderar effekter avseende omräkningen av nettoinvesteringar i utländska dotterbolag till euro samt effekter från derivatkontrakt som säkrar nettoinvesteringar.

Känslighetsanalys, effekt på eget kapital

2018 milj. euro	SEK	RUB*
Förändring + 10 %	–32,7	–12,4
Förändring - 10 %	39,9	15,2

2017 milj. euro	SEK	RUB
Förändring + 10 %	–7,0	–12,8
Förändring - 10 %	8,5	15,7

*) På grund av försäljningen av Nevsky Centre fastigheten i St Petersburg i januari 2019 är Stockmann därefter inte exponerad för förändringar i RUB-kursen.

Ränterisk
Fluktuationer i räntenivån inverkar på koncernens räntekostnader och ränteintäkter. Koncernen har stora tillgångar i svenska kronor som härstammar från förvärvet av Lindex. Dessa tillgångar har delvis finansierats med lån i euro som swappats till svenska kronor. Följaktligen är Stockmann främst exponerat för förändringar i euro-räntan och i den svenska marknadsräntan. Målet med hanteringen av koncernens ränterisk är att minska den osäkerhet som fluktuationerna i räntenivån eventuellt kan förorsaka på Stockmanns resultat. Ränterisken hanteras på två olika sätt. Koncernens upplåning och placeringar sprids över olika maturiteter, och därutöver tillämpas instrument med rörlig och fast ränta. Den genomsnittliga återstående löptiden på låne- och placeringsportföljen får vara högst fem år. Räntederivat kan användas för att hantera ränterisken. På balansdagen den 31 december 2018 hade Stockmanns räntebärande lån och bankfordringar en genomsnittlig återstående löptid på 14,1 månader. Räntederivat utnyttjades inte.

I följande tabell finns ett sammandrag av räntevillkoren för koncernens räntebärande skulder och bankfordringar på balansdagen den 31 december 2018:

Räntejusteringsperiod, milj. euro	< 1 månad	1–12 månader	1–3 år	3–5 år	Totalt
Obligationslån				247,8	247,8
Lån från finansinstitut	147,0	112,2			259,2
Övriga räntebärande skulder	45,3	35,6			80,8
Totalt	192,3	147,7		247,8	587,8
Kontanter och bankkonton	–43,4				–43,4
Totalt	148,9	147,7		247,8	544,4

I följande tabell finns ett sammandrag av räntevillkoren för koncernens räntebärande skulder och bankfordringar på balansdagen den 31 december 2017:

Räntejusteringsperiod, milj. euro	< 1 månad	1–12 månader	1–3 år	3–5 år	Totalt
Obligationslån				247,0	247,0
Lån från finansinstitut		365,7			365,7
Övriga räntebärande skulder	186,2	85,5			271,7
Totalt	186,2	451,3		247,0	884,5
Kontanter och bankkonton	–21,0				–21,0
Totalt	165,2	451,3		247,0	863,5

Den kalkylmässiga effekten av en uppgång med en procentenhet i marknadsräntan skulle på balansdagen den 31 december 2018 vara upp till -2,1 miljoner euro på Stockmanns resultat efter skatt (2017: -3,2 miljoner euro). En nedgång med en procentenhet i marknadsräntan skulle endast ge en marginell effekt på Stockmanns resultat efter skatt eftersom nästan alla relevanta marknadsräntor redan idag är negativa och Stockmann inte kan dra fördel av negativa marknadsräntor. På balansdagen fanns inga poster som redovisats direkt i det egna kapitalet.

Prisrisk för elektricitet

Stockmannkoncernen säkrar den prisrisk som är förknippad med framtida elanskaffningar. Enligt finanspolicyn är säkringsgraden för framtida elanskaffningar högst 100 % för de kommande tre åren. På balansdagen den 31 december 2018 har en förändring med 10 procentenheter i marknadspriset på el ingen avsevärd effekt på Stockmanns resultat och eget kapital efter skatt.

Finansierings- och likviditetsrisk

Finansieringsrisken definieras som risken för att betalningsförpliktelser inte kan uppfyllas som en följd av otillräckliga likvida medel eller svårigheter att erhålla finansiering. I syfte att minimera finansieringsrisken har koncernens finansieringsbehov för de kommande åren täckts med långfristiga bindande kreditfaciliteter. Dessutom ska koncernen ha en tillräckligt stor likviditetsreserv. Likviditetsreserven ska minst uppgå till ett belopp som motsvarar kassautbetalningarna för affärsverksamheten under en genomsnittlig månad. Såväl kassamedel som outnyttjade bekräftade och obekräftade kreditfaciliteter kan räknas till likviditetsreserven.

Vid årets slut hade Stockmann bekräftade kreditfaciliteter om sammanlagt 743 miljoner euro, varav 507 miljoner euro var utnyttjade för finansiering och 2 miljoner euro för bankgarantier och remburser. I tillägg till detta har Stockmann ett obekräftat företagscertifikatprogram som uppgår till 600 miljoner euro, varav 79,9 miljoner var utestående samt obekräftade checkräkningsfaciliteter uppgående till 3 miljoner euro, varav 0,5 miljoner euro var utnyttjade.

Stockmanns huvudsakliga finansiering består av banklån och kreditfaciliteter, obligationer samt ett finländskt företagscertifikatprogram. Dessutom har Stockmann ett hybridlån, som i bokslutet behandlas som bolagets eget kapital.

I november 2017 refinansierade Stockmann sina långfristiga bekräftade låneavtal. Den nya bekräftade kreditfaciliteten är en säkerställd syndikerad facilitet, uppdelad på en Term loan facility och en Revolving credit facility, som ursprungligen uppgick till 609 miljoner euro. Under 2018 har 112 miljoner euro av faciliteten återbetalats och i januari 2019 återbetalades 147 miljoner euro

efter försäljningen av Nevsky Centre fastigheten i St Petersburg. Den återstående delen av faciliteten, 350 miljoner euro, förfaller i januari 2021. I december 2017 emitterade Stockmann säkerställda seniora obligationer för ett nominellt värde på 250 miljoner euro. Obligationerna förfaller till betalning i januari 2022 och har en fast årlig ränta på 4,75 %. Obligationerna är noterade på Nasdaq Helsingfors. För kreditfaciliteterna samt obligationerna har givits fastighetsinteckningar och pantsatts vissa aktier. Därtill har aktierna för Nevsky Centre fastigheten pantsatts för kreditfaciliteterna. Faciliteterna innehåller finansiella kovenanter baserade på soliditet och skuldsättningsgrad (leverage). Villkoren i de finansiella kovenanterna har uppfyllts under 2018. Den nya leasingstandarden IFRS 16 kommer inte att påverka beräkningen av kovenanterna.

I december 2015 emitterade Stockmann ett hybridlån för 85 miljoner euro. Lånet har ingen förfallodag, men Stockmann har rätt att lösa in det tidigast i januari 2020 förutsatt att alla övriga bekräftade lånefaciliteter har betalats tillbaka först eller att det återbetalas med ett liknande instrument. Lånets årliga kupongränta är 7,75 %. Hybridlånet räknas som eget kapital i koncernbokslutet som upprättats i enlighet med IFRS-standarderna. I not 4.12 finns ytterligare information om hybridlånet.

Stockmanns kortfristiga kreditfaciliteter inkluderar ett finländskt företagscertifikatprogram på 600 miljoner euro samt checkräkningskrediter. Upplåningen inom företagscertifikatprogrammet uppgick vid årsskiftet till 80 miljoner euro.

Kontanter och bankkonton samt oanvända bekräftade kreditfaciliteter

milj. euro	2018	2017
Kontanter och bankkonton	43,4	20,2
Kreditlimit, förfaller 2018		
Kreditlimit, förfaller 2019		
Kreditlimit, förfaller 2020		
Kreditlimit, förfaller 2021	232,8	224,6
Kontokredit	2,9	1,4
Totalt	279,1	246,2

De outnyttjade bekräftade kreditfaciliteterna om 232,8 miljoner euro som förfaller 2021 kan inte användas till den överenskomna förskottsbetalningen på 147 miljoner euro i januari 2019.

Kassaflödena, som bygger på kontrakt om finansiella skulder, inklusive de finansiella kostnaderna, uppgick till följande belopp den 31 december 2018:

milj. euro	Bokföringsvärde	2019	2020	2021	2022	2023+	Totalt
Obligationslån	247,8	-11,9	-11,9	-11,8	-255,9		-291,6
Lån från finansinstitut	259,2	-149,1	-3,4	-116,8			-269,4
Övriga räntebärande skulder	80,8	-80,8	-0,2				-81,0
Leverantörsskulder och övriga skulder	190,0	-190,0					-190,0
Totalt	777,8	-431,8	-15,5	-128,7	-255,9		-832,0
Derivat							
Valutaderivat	3,0						
Tillgångar		388,3					388,3
Skulder		-391,3					-391,3
Elderivat							
Netto kassaflöde							
Totalt	3,0	-3,0					-3,0

Kassaflödena, som bygger på kontrakt om finansiella skulder, inklusive de finansiella kostnaderna, uppgick till följande belopp den 31 december 2017:

milj. euro	Bokföringsvärde	2018	2019	2020	2021	2022+	Totalt
Obligationslån	247,0	–6,9	–11,9	–11,9	–11,8	–255,9	–298,5
Lån från finansinstitut	365,6	–115,4	–154,5	–3,7	–114,8		–388,4
Övriga räntebärande skulder	151,0	–150,1	–1,2	–0,2			–151,5
Leverantörsskulder och övriga skulder	186,2	–186,2					–186,2
Totalt	949,8	–458,6	–167,6	–15,8	–126,6	–255,9	–1 024,5
Derivat							
Valutaderivat	6,2						
Tillgångar		561,2					561,2
Skulder		–567,1					–567,1
Elderivat	0,2						
Netto kassaflöde		–0,2					–0,2
Totalt	6,4	–6,1					–6,1

Kredit- och motpartsrisk

Försäljningsfordringar samt fordringar som bygger på placeringar och derivatkontrakt utgör en kreditrisk för koncernen. Den motpartsrisk som hänför sig till placeringar hanteras med hjälp av motpartslimiter som har godkänts av styrelsen. Derivatkontrakt ingås endast med motparter som enligt bedömning uppvisar en god kreditvärdighet och är finansiellt stabila. Kassamedel placeras i finansiella instrument som uppskattas vara likvida och utsatta för låg risk. På balansdagen den 31 december 2018 bestod koncernens likvida medel huvudsakligen av mycket kortfristiga depositioner i bank. Koncernen har ingen signifikant kreditrisk som anknyter till kommersiella försäljningsfordringar, eftersom de utestående fordringarna inbegriper ett stort antal små fordringar som huvudsakligen är utspridda på privatkunder vars kreditvärdighet har kontrollerats.

Åldersanalys för försäljningsfordringar

31.12.2018

Milj. euro	Redovisat belopp – brutto	Kreditförlustreserv
Icke förfallna försäljningsfordringar	9,5	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 1–30 dagar	1,3	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 31–60 dagar	0,4	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 61–90 dagar	0,4	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 91–120 dagar	0,0	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit efter mer än 120 dagar	0,2	0,1
Totalt	11,8	0,2

31.12.2017

Milj. euro	Redovisat belopp – brutto	Kreditförlustreserv
Icke förfallna försäljningsfordringar	14,5	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 1–30 dagar	2,1	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 31–60 dagar	0,7	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 61–90 dagar	0,1	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit inom 91–120 dagar	0,1	0,0
Försäljningsfordringar som har förfallit efter mer än 120 dagar	1,0	0,3
Totalt	18,4	0,3

Kreditförlustreservationen i koncernen baserar sig på de förväntade kreditförlusterna för försäljningsfordringar enligt IFRS 9. Stockmann tillämpar en förenklad reservationsmatris för bokning av kreditrisker. Således beräknas kreditförlustreservationen enligt den summa som motsvarar de förväntade kreditförlusterna under hela giltighetstiden. Modellen är proaktiv, och den förväntade förlustandelen baserar sig på de historiska verkliga kreditförlusterna. De förväntade kreditförlusterna beräknas genom att multiplicera bruttobeloppet för de obetalda försäljningsfordringarna i olika ålderskategorier med andelen förväntade kreditförluster i samma kategori. Förändringar i de förväntade kreditförlusterna redovisas i övriga operativa kostnader.

4.9 Derivatkontrakt

Nominella värden för derivatkontrakt

Derivatkontrakt, säkringsredovisning tillämpas

Milj. euro	2018	2017
Kassaflödessäkringar, valutaterminer	56,0	55,8
Säkringar av nettoinvesteringar, valutaswapkontrakt	351,2	
Totalt	407,2	55,8

Derivatkontrakt utan säkringsredovisning

Milj. euro	2018	2017
Valutaswapkontrakt	62,9	750,0
Elterminer	1,4	1,4
Totalt	64,3	751,4

Verkliga värden för derivatkontrakt 2018

Derivatkontrakt, säkringsredovisning tillämpas

Milj. euro	Positiva	Negativa	Netto
Kassaflödessäkringar, valutaterminer	0,6	-0,1	0,5
Säkringar av nettoinvesteringar, valutaswapkontrakt	0,1	-3,0	-2,9
Totalt	0,6	-3,0	-2,4

Derivatkontrakt utan säkringsredovisning

Milj. euro	Positiva	Negativa	Netto
Valutaswapkontrakt	0,2	0,0	0,2
Elterminer	0,6		0,6
Totalt	0,8	0,0	0,8

Verkliga värden för derivatkontrakt 2017

Derivatkontrakt, säkringsredovisning tillämpas

Milj. euro	Positiva	Negativa	Netto
Kassaflödessäkringar, valutaterminer	0,5	-0,7	-0,1
Totalt	0,5	-0,7	-0,1

Derivatkontrakt utan säkringsredovisning

Milj. euro	Positiva	Negativa	Netto
Valutaswapkontrakt	4,8	-5,6	-0,8
Elterminer		-0,2	-0,2
Totalt	4,8	-5,7	-1,0

Alla på balansdagen 31.12.2018 utestående derivat förfaller inom ett år.

Valutaswapavtal och valutaterminer har värderats till verkligt värde enligt balansdagens marknadspris. Förändringar i valutaderivatens verkliga värden har redovisats antingen i eget kapital eller i resultaträkningen beroende på om säkringsredovisning har tillämpats på dem. Valutaderivatavtalen gav inte upphov till ineffektivitet i anknytning till säkringsredovisning som måste redovisas via resultaträkningen under 2018. Elderivatens verkliga värden baserar sig på balansdagens marknadspriser och förändringar i verkliga värden har redovisats i resultaträkningen.

4.10 Finansiella tillgångar och skulder per värderingsgrupp och hierarkisk klassificering av verkliga värden

Koncernen tillämpar följande rangordning för att fastställa och offentliggöra det verkliga värdet på finansiella instrument enligt olika värderingstekniker:

Nivå 1: Noterade (ojusterade) priser för identiska tillgångar och skulder på aktiva marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder, som använder noterat marknadspris som ingångsdata. Noteringarna är tillgängliga regelbundet på börsen, hos mäklare eller tjänsteproducenter inom marknadsprissättning. Finansiella instrument på nivå 2 är: Icke börsnoterade (OTC) derivatinstrument som klassificeras till antingen verkligt värde och bokförs i resultaträkningen eller som säkringsredovisas.

Nivå 3: Sådana värderingstekniker av vilka krävs betydande ledningens bedömning.

Under den räkenskapsperioden förekom inga overföringar mellan nivåerna.

Finansiella tillgångar, milj. euro	Nivå	Bokföringsvärde 2018	Verkligt värde 2018	Bokföringsvärde 2017	Verkligt värde 2017
Derivatkontrakt, säkringsredovisning tillämpas	2	0,6	0,6	0,5	0,5
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Derivatkontrakt utan säkringsredovisning					
Valutaderivat	2	0,2	0,2	4,8	4,8
Elderivat	1	0,6	0,6		
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde					
Långfristiga fordringar		0,6	0,6	3,0	3,0
Kortfristiga fordringar, räntebärande		0,8	0,8	2,2	2,2
Kortfristiga fordringar, räntefria		42,3	42,3	74,3	74,3
Likvida medel		43,4	43,4	21,0	21,0
Övriga placeringar	3	0,3	0,3	0,3	0,3
Finansiella tillgångar totalt		88,8	88,8	106,1	106,1

Finansiella skulder, milj. euro	Nivå	Bokföringsvärde 2018	Verkligt värde 2018	Bokföringsvärde 2017	Verkligt värde 2017
Derivatkontrakt, säkringsredovisning tillämpas	2	3,0	3,0	0,7	0,7
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Derivatkontrakt utan säkringsredovisning					
Valutaderivat	2	0,0	0,0	5,6	5,6
Elderivat	1			0,2	0,2
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde					
Långfristiga skulder, räntebärande	2	359,9	339,0	505,2	504,2
Kortfristiga skulder, räntebärande	2	227,9	228,1	258,3	258,5
Leverantörsskulder och övriga kortfristiga skulder		187,0	187,0	177,2	177,2
Finansiella skulder totalt		777,9	757,2	947,2	946,3

I balansräkningen ingår derivatkontrakten i följande grupper: långfristiga och kortfristiga fordringar, räntefria samt långfristiga och kortfristiga skulder, räntefria.

Finansiella tillgångar på tredje nivån är investeringar i aktier av onoterade företag. Verkligt värde av aktier fastställs enligt metoder, som kräver ledningens bedömning. Vinster och förluster härrörande från investeringar bokförs i övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader i resultaträkningen, eftersom beslut att förvärva eller överföra investeringar har gjorts på kommersiella grunder. Den följande kalkylen förevisar ändringar i finansiella tillgångar som värderas i verkligt värde under rapporteringsperioden.

Ändring i verkligt värde av övriga placeringar, milj. euro	2018	2017
Bokföringsvärde 1.1.	0,3	5,5
Omräkningsdifferens +/–	0,0	–0,1
Försäljning av aktier		0,0
Engångsavskrivning relaterad till investeringen i andelslaget		–3,8
Överföringar till tillgångar som innehas för försäljning		–1,4
Totalt	0,3	0,3

4.11 Finansiella instrument som lyder under nettningsavtal

Koncernen har ingått derivattransaktioner enligt avtal som omfattar ett ramavtal för kvittning. Avtalen fastställer att under vissa omständigheter, t.ex. när en kredithändelse såsom en betalningsinställelse inträffar, avslutas samtliga utestående transaktioner enligt avtalet och endast ett nettobelopp utbetalas för avvecklingen av alla transaktioner.

Dessa avtal uppfyller inte kriterierna för kvittning av instrumenten i balansräkningen.

Tabellen nedan beskriver värden för de redovisade finansiella instrument som avtalen ovan avser.

31.12.2018

Finansiella tillgångar, milj. euro	Bokföringsvärde	Ramavtal om nettning	Netto
Valutaderivat, säkringsredovisning tillämpas	0,6	–0,1	0,5
Valutaderivat, utan säkringsredovisning	0,2	0,0	0,2
Elderivat, utan säkringsredovisning	0,6		0,6
Finansiella tillgångar totalt	1,4	–0,1	1,3
Finansiella skulder, milj. euro			
Valutaderivat, säkringsredovisning tillämpas	–3,0	0,1	–2,9
Valutaderivat, utan säkringsredovisning		0,0	0,0
Elderivat, utan säkringsredovisning			
Finansiella skulder totalt	–3,0	0,1	–2,9

31.12.2017

Finansiella tillgångar, milj. euro	Bokföringsvärde	Ramavtal om nettning	Netto
Valutaderivat, säkringsredovisning tillämpas	0,5	–0,4	0,1
Valutaderivat, utan säkringsredovisning	4,8	–2,5	2,3
Elderivat, utan säkringsredovisning			
Finansiella tillgångar totalt	5,3	–2,9	2,4
Finansiella skulder, milj. euro			
Valutaderivat, säkringsredovisning tillämpas	–0,7	0,4	–0,3
Valutaderivat, utan säkringsredovisning	–5,6	2,5	–3,1
Elderivat, utan säkringsredovisning	–0,2		–0,2
Finansiella skulder totalt	–6,5	2,9	–3,6

4.12 Eget kapital

milj. euro	Antal aktier	Aktiekapital	Överkursfond	Fonden för investerat fritt eget kapital	Totalt
31.12.2016	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
–					
31.12.2017	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
–					
31.12.2018	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6

Aktiekapital

Aktiekapitalet i Stockmann Oyj Abp fördelar sig på A- och B-aktieslag. Det finns minst 18 000 000 stycken och högst 80 000 000 stycken A-aktier och minst 18 000 000 stycken och högst 100 000 000 stycken B-aktier.

Minimiaktiekapitalet enligt Stockmann Oyj Abp:s bolagsordning är 75,0 milj. euro och maximiaktiekapitalet 300,0 milj. euro. Aktiernas nominella värde är 2,00 euro per aktie. Samtliga emitterade aktier är till fullo betalda.

Totalt antal aktier, registrerade 31.12.2018

st.	2018	2017
A-serie aktier	30 530 868	30 530 868
B-serie aktier	41 517 815	41 517 815
Totalt	72 048 683	72 048 683

Skillnader i antalet röster mellan A- och B-aktier
Varje A-aktie berättigar till att vid bolagsstämman rösta med tio (10) röster och varje B-aktie med en (1) röst.

Omvandling av aktier
En A-aktie kan på anmodan av aktieägare omvandlas till en B-aktie ifall omvandlingen kan ske inom ramarna för minimi- och maximiantalet aktier per aktieslag. En skriftlig anmodan om omvandling av bolagets aktier skall riktas till bolagets styrelse på det sätt som fastställs i bolagsordningen.

Inlösningsskyldighet
En aktieägare vars andel av bolagets samtliga aktier eller av det röstetal som aktierna medför - ensam eller tillsammans med andra aktieägare – uppgår till eller överstiger 33 1/3 procent eller 50 procent är skyldig att i enlighet med bolagsordningen lösa in övriga aktieägare.

Överkursfond
Överkursfonden innehåller de penningtransaktioner från aktieemission, vilka överstiger det nominella värdet minskat med transaktionskostnaderna.

Omvärderingsfond
Stockmann har fr.o.m. den 1 januari 2015 för fastigheterna i sin ägo tillämpat en omvärderingsmodell i enlighet med standarden IAS 16. Tillägget som förorsakas av omvärderingen, netto efter skatteskulden, i samband med övergången redovisas i det egna kapitalets omvärderingsfond.

Fonden för inbetalt fritt eget kapital
Fonden för inbetalt fritt eget kapital innehåller övriga placeringar med karaktär av eget kapital och teckningspriset för aktier minskat med transaktionskostnaderna till den del dessa inte enligt uttryckligt beslut tas upp i aktiekapital.

Omräkningsdifferenserna
Omräkningsdifferenserna innehåller differenser som uppstått vid konsolideringen av de utländska dotterbolagens bokslut och vid konsolideringen av nettoinvesteringar i utländska valutor.

Övriga fonder

Milj. euro	2018	2017
Reservfond	0,1	0,1
Fonden för säkringsinstrument	0,4	-0,1
Övriga fonder	43,7	43,7
Totalt	44,2	43,8

Övriga fonder omfattar

- reservfonden, vilken innehåller en på lokala bestämmelser baserad andel som överförts från fritt eget kapital.
- fonden för skyddsinstrument, vilken innehåller ändringar i verkligt värde av derivatinstrument som används för att skydda kassaflödet minskat med latent skatteskuld.
- övriga fonder av fritt eget kapital som skapats genom bolagsstämmans beslut, vilka utgör eget kapital som kan utdelas som dividend.

Masskuldebrevslån på egetkapitalvillkor (hybridlån)
Eget kapital inkluderar ett hybridlån på 85 miljoner euro, emitterat i december 2015. I eget kapital bokfördes efter kostnader 84,3 miljoner euro. Kupongräntan på lånet är 7,75 procent per år till och med 31 januari 2020. Stockmann kan skjuta upp räntebetalningen förutsatt att man inte betalar utdelning eller andra ägarandelar till sina aktieägare. Lånet har ingen förfallodag, men bolaget har rätt att lösa in det tidigast den 31 januari 2020. Hybridlånet är icke säkerställt och i sämre position än bolagets andra skuldförbindelser. Innehavaren av ett hybridlån har inte samma rättigheter som tillhör aktieägare. Den upplupna, ej bokförda räntan för lånet uppgick till 6,0 miljoner euro i slutet av 2018 (2017: 6,0 miljoner euro). I januari 2019 betalades den upplupna räntan 6,6 miljoner euro.

Dividender
Styrelsens förslag om dividendutdelning har inte redovisats i bokslutet. Dividendutdelningen bokförs på basis av bolagsstämmans beslut.
Efter bokslutsdagen föreslog styrelsen den 13 februari 2019, att ingen utdelning av medel kommer att göras för år 2018.

Optionsprogram
Stockmann hade ett optionsprogram till nyckelpersoner 2010 riktat till nyckelpersoner inom Stockmannkoncernen. Det avslutades år 2017.

Förändringar i optioner under perioden	2018 Antal optioner	Tecknings-pris vägt medeltal euro/aktie	Medelkurs vägd med tecknings-periodens omsättning euro/aktie	2017 Antal optioner	Tecknings-pris vägt medeltal euro/aktie	Medelkurs vägd med tecknings-periodens omsättning euro/aktie
Optioner till nyckelpersoner 2010 Serie B						
Utestående vid periodens början						
Förfallna under perioden						
Utestående vid periodens slut						
Optioner till nyckelpersoner 2010 Serie C						
Utestående vid periodens början				279 400		
Förfallna under perioden				279 400		
Utestående vid periodens slut						
Optioner, totalt						
Utestående vid periodens början				279 400		
Förfallna under perioden				279 400		
Utestående vid periodens slut						

4.13 Resultat per aktie

Resultatet per aktie beräknas genom att dividera räkenskapsperiodens resultat hänförlig till moderbolagets aktieägare minskat med skatt justerat räntan av hybrid lån med de utestående aktiernas vägda medeltal under räkenskapsperioden. Utestående aktier inkluderar inte egna aktier som innehas av koncernen. Resultat per aktie efter utspädning beräknas genom att dividera räkenskapsperiodens vinst hänförlig till aktieägarna i moderbolaget med det vägda medeltalet för det utspädda antalet utestående aktier under räkenskapsperioden. Aktieoptionerna har en utspädande verkan då aktieoptionernas teckningspris är lägre än gängse värde. Aktiens gängse värde baserar sig på aktiernas pris i medeltal under perioden.

eur	2018	2017
Räkenskapsperiodens vinst/förlust hänförligt till moderbolagets aktieägare under året	**–45 153 113**	–209 439 063
Den upplupna räntan av hybridlån	**–6 587 500**	–6 587 500
Skatteeffekt	**1 317 500**	1 317 500
Nettoeffekt	**–5 270 000**	–5 270 000
	–50 423 113	–214 709 063
Emissionsjusterat antal utestående aktier, vägt medeltal / 1000 st	**72 048 683**	72 048 683
Från kvarvarande verksamheter (före och efter utpädning)	**–0,68**	–2,82
Från avvecklade verksamheter (före och efter utpädning)	**–0,02**	–0,16
Från årets resultat (före och efter utpädning)	**–0,70**	–2,98

4.14 Hantering av kapitalstrukturen

I hanteringen av kapitalstrukturen är koncernens mål att ha en effektiv kapitalstruktur som säkerställer verksamhetsförutsättningarna för koncernen på kapitalmarknaden i alla situationer oberoende av branschens volatilitet. Även om koncernen saknar en officiell kreditvärdering från ett kreditvärderingsinstitut, är koncernens mål att upprätthålla en likadan kapitalstruktur som de övriga bolag som bedriver detaljhandel och som har en god kreditvärdering. Koncernen följer upp utvecklingen av sin kapitalstruktur genom det egna kapitalets andel av totalkapitalet (equity ratio). Som ett resultat av förvärvet av Lindex har koncernen stora tillgångar i svenska kronor, vilka delvis är valutasäkrade med valutaderivat i svenska kronor.

Det strategiska målet är att soliditeten skall uppgå till minst 40 procent. Det egna kapitalets andel av totalkapitalet 31.12.2018 uppgick till 46,2 procent (43,0 procent 31.12.2017). Information om inverkan av standarden IFRS 16, som ska tillämpas från 1.1.2019, på koncernens kapitalstruktur har givits i noten 1.5 Tillämpning av nya eller reviderade IFRS-standarder.

5 Övriga noter

5.1 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklad verksamhet

Redovisningsprinciperna

Långfristiga egendomsposter som innehas för försäljning och egendomsposter som hör till verksamhet som har avvecklats värderas i enlighet med standarden IFRS 5 till bokföringsvärdet eller det lägre verkliga värdet med avdrag för de kostnader som uppskattas uppstå som en följd av avyttringen av tillgången. När en egendomspost har klassificerats som en långfristig egendomspost som innehas för försäljning eller som tillhörig en avyttringsgrupp, görs inga avskrivningar från posten. En långfristig egendomspost som enligt klassifikationen innehas för försäljning eller tillhör en avyttringsgrupp upptas som en egen post i balansräkningen. Även de skulder som hänför sig till en avyttringsgrupp tas upp som en egen post i balansräkningen.

Stockmann Oyj Abp undertecknade den 16 oktober 2018 ett avtal om att sälja sin köpcentrumfastighet Nevsky Centre i S:t Petersburg i Ryssland till bolaget PPF Real Estate. Stockmann slutförde försäljningen av köpcentret till den nya ägaren, PPF Real Estate den 24 januari 2019. Affären inkluderade Stockmanns helägda ryska dotterbolag, OOO Stockmann Nevsky Centre, som äger 100 % av fastigheten Nevsky Centre. Nevsky Centre har i koncernbokslutet 2017 och 2018 klassificerats som en fastighet som innehas för försäljning.

Avvecklad verksamhet är en del av koncernen som har avvecklats eller som klassificeras att vara till salu och som uppfyller klassificeringskraven för avvecklad verksamhet i IFRS 5. Resultatet för avvecklade verksamheter presenteras som en skild post i koncernens totalresultat.

Stockmann sålde Stockmann Delikatessens affärsverksamhet i Finland 31.12.2017 till S-gruppens tre andelshandlar och SOK. Stockmann Delikatessens affärsverksamhet i Finland redovisas som en avvecklad verksamhet i koncernbokslutet 2017.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Milj. euro	2018	2017
Avvecklade verksamheter		
Årets resultat från avvecklade verksamheter		
Intäkter	0,0	118,7
Kostnader	–1,5	–129,5
Resultat före och efter skatt	–1,4	–10,8
Resultat som hänför sig till försäljningen av avvecklade verksamheter efter skatt		–0,5
Årets resultat från avvecklade verksamheter *	–1,4	–11,3
Kassaflöde från den avvecklade verksamheter		
Kassaflöde från den löpande verksamheten		–9,6
Kassaflöde från investeringsverksamheten	14,3	–0,9
Kassaflöde totalt	14,3	–10,5
Övriga tillgångar och skulder klassificerade som innehav för försäljning		
Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar	172,8	183,0
Kortfristiga fordringar	0,5	0,9
Likvida medel	2,4	0,7
Kortfristiga skulder inklusive latenta skatte skuld	34,6	39,6
Nettotillgångar	141,1	145,0

* Resultatet för år 2018 och 2017 inkluderar Delikatessens i Finland resultat.

5.2 Samarbetsarrangemang

Gemensamma funktioner

Koncernen äger 37,8 % av aktierna i Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab. Fastighetsaktiebolaget är beläget i Esbo. Den gemensamma funktionen är inte betydande för Stockmann.

Koncernen äger 67 % av aktierna i SIA Stockmann Centrs, vilket berättigar till besittningen av 63 % av fastighetsaktiebolagets lokaler, och därför deltar koncernen i gemensamma funktioner med 63 %. SIA Stockmann Centrs äger en köpcentrumfastighet i Lettland. Stockmanns andel i den gemensamma funktionen omfattar affärslokalen för Stockmanns varuhus i Lettland. Den gemensamma funktionen är betydande för Stockmann.

Koncernbokslutet omfattar en andel som motsvarar koncernens ägarandelar i de gemensamma funktionernas tillgångar och skulder samt intäkter och kostnader.

Tillgångar och skulder för de gemensamma funktionerna

Milj. euro	2018	2017
Långfristiga tillgångar exklusive värdering till verkligt värde	14,7	15,3
Kortfristiga tillgångar	0,8	0,6
Långfristiga skulder	0,5	2,8
Kortfristiga skulder	0,6	0,2

Värdet för de fastigheter som värderats till verkligt värde var 31.12.2018 46,2 (46,2) miljoner euro.

Intäkter och kostnader för de gemensamma funktionerna

Milj. euro	2018	2017
Intäkter	3,2	3,2
Kostnader	1,8	1,3

5.3 Avsättningar

Redovisningsprinciperna

En avsättning bokförs när koncernen som följd av en tidigare händelse har en juridisk eller faktisk förpliktelse, det är sannolikt att betalningsförpliktelsen kommer att realiseras och storleken på förpliktelsen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Ett förlustbringande avtal är ett avtal, där kostnaderna för koncernen är större än den nytta som avtalet ger. Som reservering för omorganisering redovisas kostnader som uppkommer när koncernen åtagit sig att sälja eller lägga ned ett betydande affärsområde eller verksamhet inom ett geografiskt område.

Milj. euro	2018	2017
Långfristiga avsättningar		
Avsättning för förlustkontrakt		
Avsättning för förlustkontrakt 1.1.	17,1	2,8
Ökningar i avsättningar		17,1
Använding av avsättningar	–1,8	–2,8
Återföring av oanvända avsättningar	–0,4	
Förändring på grund av omvärdering av diskonteringsränta	–0,3	
Bokföringsvärde 31.12.	14,6	17,1
Övriga avsättningar		
Bokföringsvärde 1.1.	0,2	0,2
Använding av avsättningar	–0,1	0,0
Bokföringsvärde 31.12.	0,1	0,2
Långfristiga avsättningar sammanlagt	14,7	17,2

Milj. euro	2018	2017
Kortfristiga avsättningar		
Avsättning för omstrukturering		
Bokföringsvärde 1.1.	2,6	2,3
Omräkningsdifferens +/–	–0,1	
Ökningar i avsättningar	0,3	2,6
Använding av avsättningar	–1,7	–2,3
Bokföringsvärde 31.12.	1,1	2,6
Avsättning för förlustkontrakt		
Avsättning för förlustkontrakt 1.1.	3,0	1,0
Ökningar i avsättningar	0,2	3,0
Använding av avsättningar		–1,0
Förändring på grund av omvärdering av diskonteringsränta	–0,4	
Bokföringsvärde 31.12.	2,9	3,0
Övriga avsättningar		
Avsättning för omstrukturering	0,0	1,1
Ökningar i avsättningar	1,0	
Använding av avsättningar	0,0	–1,1
Bokföringsvärde 31.12.	1,0	0,0
Kortfristiga avsättningar sammanlagt	5,0	5,7

Avsättningar inkluderar kostnader för avvecklad verksamhet och strukturarrangemang i enlighet med koncernens strategi.

5.4 Ansvarsförbindelser

Skulder och ansvar för vilka fastighetsinteckningar har ställts som säkerhet

Milj. euro	2018 Skuld i slutet av året	Inteckningar	Verkligt värde av tillgångarna	2017 Skuld i slutet av året	Säkerhet	Verkligt värde av tillgångarna
Skulder till kreditinstitut	511,0	1 500,0		631,0	1 800,0	
Övriga ansvarsförbindelser	0,0	1,7		0,0	1,7	
Totalt	511,0	1 501,7	852,5	631,0	1 801,7	972,5

Övriga säkerheter ställda för egna förpliktelser

Milj. euro	2018	2017
Borgensförbindelser	1,9	2,9
Elavtalansvar	1,3	1,6
Ansvar för justering av momsavdrag gjorda vid fastighetsinvesteringar	5,7	12,7
Totalt	9,0	17,2

Ansvar totalt

Milj. euro	2018	2017
Inteckningar	1 501,7	1 801,7
Borgensförbindelser	1,9	2,9
Elavtalansvar	1,3	1,6
Ansvar för justering av momsavdrag gjorda vid fastighetsinvesteringar	5,7	12,7
Totalt	1 510,6	1 818,9

Ansvar för elavtal härör från inköp av el till fast pris för år 2019-2021.

Räntan för hybridlån

Stockmann emitterade ett hybridlån på 85 milj. euro den 17 december 2015. Den upplupna, ej bokförda räntan för lånet uppgick till 6,0 miljoner euro i slutet av 2018 (6,0 miljoner euro). I not 4.12 finns ytterligare information om hybridlånet.

Fastighetsinvesteringar

Bolagen, som tillhör koncernen är skyldiga att justera avdrag som gäller fastighetsinvesteringar som färdigställts åren 2009–2018, om den momspliktiga användningen av fastigheten minskar under justeringsperioden. Det sista justeringsåret är 2028. Ansvarsbeloppet är högst 5,7 (12,7) miljoner euro.

5.5 Transaktioner med den närmaste kretsen

Till koncernens närmaste krets hör styrelsemedlemmarna och medlemmarna i ledningsgruppen samt moderbolaget, dotterbolagen och den gemensamma funktionen.

Följande medlemmar av styrelsen och koncernens ledningsgrupp hörde till koncernens närmaste krets under räkenskapsperioden 2018:

- Jukka Hienonen, styrelsens ordförande
- Kaj-Gustaf Bergh, styrelsemedlem
- Eva Hamilton, styrelsemedlem sedan 22.3.2018
- Esa Lager, styrelsemedlem
- Susanne Najafi, styrelsemedlem tills 22.3.2018
- Leena Niemistö, styrelsens vice ordförande och styrelsemedlem
- Michael Rosenlew, styrelsemedlem
- Per Sjödell, styrelsemedlem tills 22.3.2018
- Tracy Stone, styrelsemedlem sedan 22.3.2018
- Dag Wallgren, styrelsemedlem
- Lauri Veijalainen, verkställande direktör
- Susanne Ehnbåge, Lindex verkställande direktör sedan 10.8.2018
- Mikko Huttunen, personaldirektör
- Kai Laitinen, ekonomidirektör sedan
- Nora Malin, utvecklingsdirektör sedan 1.1.2018
- Jukka Naulapää, direktör för juridiska ärenden
- Petteri Naulapää, IT-direktör tills 22.6.2018
- Maiju Niskanen, direktör, varuhusfunktioner
- Elisabeth Peregi, Lindex tf. verkställande direktör tills 10.8.2018
- Anna Salmi, direktör för kundrelationer, marknadsföring och digitala tjänster
- Elena Stenholm, direktör, Real Estate sedan 1.11.2018
- Björn Teir, direktör, Real Estate tills 17.8.2018
- Tove Westermark, direktör, leveranskedjan

Följande medlemmar av styrelsen och koncernens ledningsgrupp hörde till koncernens närmaste krets under räkenskapsperioden 2017:

- Jukka Hienonen, styrelsens ordförande
- Kaj-Gustaf Bergh, styrelsemedlem
- Torborg Chetkovich, styrelsemedlem tills 23.3.2017
- Esa Lager, styrelsemedlem sedan 23.3.2017
- Susanne Najafi, styrelsemedlem
- Leena Niemistö, styrelsens vice ordförande och styrelsemedlem
- Michael Rosenlew, styrelsemedlem
- Per Sjödell, styrelsemedlem
- Dag Wallgren, styrelsemedlem
- Lauri Veijalainen, verkställande direktör
- Mikko Huttunen, personaldirektör
- Kai Laitinen, ekonomidirektör sedan 1.8.2017
- Ingvar Larsson, Lindex verkställande direktör tills 21.8.2017
- Nora Malin, kommunikationsdirektör
- Jukka Naulapää, direktör för juridiska ärenden
- Petteri Naulapää, IT-direktör
- Maiju Niskanen, direktör, varuhusfunktioner
- Susanna Ottila, direktör, Delikatessen tills 31.12.2017
- Elisabeth Peregi, Lindex tf. verkställande direktör sedan 21.8.2017
- Anna Salmi, direktör för kundrelationer, marknadsföring och digitala tjänster
- Björn Teir, direktör, Real Estate
- Tove Westermark, direktör, leveranskedjan

Koncernens moder- och dotterbolagsförhållanden är beskrivna i noter till moderbolagets bokslut under aktier och andelar.

Följande affärstransaktioner förverkligades med personer tillhörande den närmaste kretsen:

Ledningens anställningsförmåner, euro 2018	Verkställande direktören	Koncernens övriga ledningsgrupp	Totalt
Kortfristiga ersättningar till anställda	556 278	2 120 429	2 676 707
Övriga långfristiga ersättningar till anställda		56 556	56 556
Ersättningar totalt	556 278	2 176 985	2 733 263

Styrelsens löner och arvoden, euro 2018	Fasta arvoden *	Arvoden baserade på deltagande	Totalt
Hienonen Jukka	80 000	13 800	93 800
Bergh Kaj-Gustaf	40 000	7 700	47 700
Hamilton Eva	40 000	5 400	45 400
Lager Esa	40 000	12 700	52 700
Najafi Susanne **		1 000	1 000
Niemistö Leena	50 000	8 300	58 300
Rosenlew Michael	40 000	11 200	51 200
Sjödell Per **		1 000	1 000
Stone Tracy	40 000	6 000	46 000
Wallgren Dag	40 000	11 500	51 500
Löner och arvoden totalt	370 000	78 600	448 600

Löner och arvoden till nyckelpersoner totalt	3 181 863

* utbetalats med pengar och företagets aktier 36 586 st

** avgått från styrelsen den 22 mars 2018

Ledningens anställningsförmåner, euro 2017	Verkställande direktören	Koncernens övriga ledningsgrupp	Totalt
Kortfristiga ersättningar till anställda	716 721	2 536 434	3 253 155
Övriga långfristiga ersättningar till anställda		62 204	62 204
Ersättningar totalt	716 721	2 598 638	3 315 359

Styrelsens löner och arvoden, euro 2017	Fasta arvoden *	Arvoden baserade på deltagande	Totalt
Hienonen Jukka	76 000	14 000	90 000
Bergh Kaj-Gustaf	38 000	6 500	44 500
Chetkovich Torborg **		2 200	2 200
Lager Esa	38 000	9 000	47 000
Najafi Susanne	38 000	6 000	44 000
Niemistö Leena	49 000	7 000	56 000
Rosenlew Michael	38 000	10 700	48 700
Sjödell Per	38 000	6 500	44 500
Wallgren Dag	38 000	12 500	50 500
Löner och arvoden totalt	353 000	72 200	425 200

Löner och arvoden till nyckelpersoner totalt	3 740 559

* utbetalats med pengar och företagets aktier 34 167 st
** avgått från styrelsen den 23 mars 2017

Ledningens pensionsutfästelser

Verkställande direktör Lauri Veijalainens pensionsålder fastställs enligt Finlands arbetspensionslagstiftning. Pensionen fastställs enligt lagen om pension för arbetstagare. Inga frivilliga pensionsavgifter utbetalades åren 2018 och 2017.

Pensionsåldern för medlemmarna i ledningsgruppen är 63 eller 65 år beroende på de personliga direktörsavtalen. I slutet av 2018 hade en medlem i ledningsgruppen en separat avgiftsbaserad pensionsförsäkring som var tecknad av bolaget. Denna försäkring upphörde år 2018. Dess kostnader uppgick år 2018 till 56 556 (2017: 62 204 euro).

Övriga transaktioner inom den närmaste kretsen

Till styrelsemedlemmarna har år 2018 utbetalats övrig ersättning totalt 21 933 (2017: 61 945 euro).

5.6 Händelser efter räkenskapsperiodens utgång

Stockmann slutförde försäljningen av köpcentret Nevsky Centre till den nya ägaren, PPF Real Estate den 24 januari 2019. Affären inkluderade Stockmanns helägda ryska dotterbolag, OOO Stockmann Nevsky Centre, som äger 100 % av fastigheten Nevsky Centre. Affärspriset är 171 miljoner euro, och affären har för Stockmann en positiv kassaflödeseffekt efter skatter på ca 141 miljoner euro. Stockmann använde försäljningsintäkterna till återbetalning av sitt banklån. Efter avyttringen av fastigheten Nevsky Centre har Stockmannkoncernen inga affärsverksamheter i Ryssland.

Stockmann Oyj Abp
Resultaträkning, FAS

	Not	1.1.-31.12.2018 euro	% av oms.	1.1.-31.12.2017 euro	% av oms.
OMSÄTTNING	2	**320 790 101,55**	100,0	457 825 004,03	100,0
Övriga rörelseintäkter	3	**96 418 953,27**	30,1	6 452 801,26	1,4
Material och tjänster					
Material, förnödenheter och varor:					
Inköp under räkenskapsperioden		**-149 738 974,81**		-241 899 633,09	
Förändring av lager, ökning (+), minskning (-)		**-5 950 178,63**		-8 126 889,51	
Material och tjänster totalt		**-155 689 153,44**	48,5	-250 026 522,60	54,6
Personalkostnader	4	**-63 590 521,65**	19,8	-91 800 558,79	20,1
Avskrivningar och nedskrivningar	5	**-23 660 214,58**	7,4	-32 369 755,60	7,1
Övriga rörelsekostnader	6	**-99 972 425,15**	31,2	-125 635 936,92	27,4
		-342 912 314,82	106,9	-499 832 773,91	109,2
RÖRELSEVINST (-FÖRLUST)		**74 296 740,00**	23,2	-35 554 968,62	-7,8
Finansiella intäkter och kostnader	7	**-21 158 648,64**	-6,6	-75 744 014,09	-16,5
VINST (FÖRLUST) FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATTER		**53 138 091,36**	16,6	-111 298 982,71	-24,3
Bokslutsdispositioner	8	**17 751 333,26**	5,5	41 788 099,32	9,1
Inkomstskatter					
Från tidigare räkenskapsperioder				5 615 618,39	
Inkomstskatter totalt				5 615 618,39	1,2
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST (FÖRLUST)		**70 889 424,62**	22,1	-63 895 265,00	-14,0

Stockmann Oyj Abp
Balansräkning, FAS

TILLGÅNGAR	Not	31.12.2018 euro	31.12.2017 euro
LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	9		
Immateriella rättigheter		23 153 574,89	26 042 812,54
Övriga immateriella tillgångar		353 191,56	423 768,43
Förskott och pågående projekt		812 960,08	502 033,23
Immateriella tillgångar sammanlagt		24 319 726,53	26 968 614,20
Materiella anläggningstillgångar	10		
Mark- och vattenområden		12 232 609,70	13 435 033,59
Byggnader och anläggningar		253 686 523,36	278 968 828,98
Maskiner och inventarier		30 395 667,10	37 085 932,19
Ändrings- och ombyggnadskostnader för hyrda lokaliteter		4 295 837,28	3 481 601,79
Övriga materiella tillgångar		54 601,65	54 601,65
Förskott och pågående nyanläggningar		742 388,24	964 432,87
Materiella tillgångar sammanlagt		301 407 627,33	333 990 431,07
Placeringar	11		
Andelar i företag inom koncernen		254 205 718,11	215 686 260,39
Övriga aktier och andelar		760 443,74	760 443,74
Placeringar sammanlagt		254 966 161,85	216 446 704,13
LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		580 693 515,71	577 405 749,40
KORTFRISTIGA TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter och varor		48 644 420,07	54 594 598,70
Omsättningstillgångar sammanlagt		48 644 420,07	54 594 598,70
Långfristiga fordringar			
Lånefordringar av företag inom koncernen		743 759 379,83	776 772 193,74
Lånefordringar av övriga			1 669 862,43
Långfristiga fordringar sammanlagt		743 759 379,83	778 442 056,17
Kortfristiga fordringar	12		
Kundfordringar		4 356 907,93	9 039 375,63
Fordringar av företag inom koncernen		32 198 329,46	28 446 575,83
Övriga fordringar		1 925,20	24 725 218,05
Resultatregleringar		14 454 320,97	23 141 354,48
Kortfristiga fordringar sammanlagt		51 011 483,56	85 352 523,99
Kassa och banktillgodohavanden	13	15 776 843,70	8 212 659,78
KORTFRISTIGA TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		859 192 127,16	926 601 838,64
TILLGÅNGAR SAMMANLAGT		1 439 885 642,87	1 504 007 588,04

Stockmann Oyj Abp
Balansräkning, FAS

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	31.12.2018 euro	31.12.2017 euro
EGET KAPITAL	14-15		
Aktiekapital		144 097 366,00	144 097 366,00
Överkursfond		186 346 445,72	186 346 445,72
Fonden för inbetalt fritt eget kapital		255 735 789,28	255 735 789,28
Övriga fonder		43 728 921,17	43 728 921,17
Vinst (förlust) från tidigare räkenskapsperioder		-300 382 362,36	-234 805 218,10
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)		70 889 424,62	-63 895 265,00
EGET KAPITAL SAMMANLAGT		400 415 584,43	331 208 039,07
ACKUMULERADE BOKSLUTSDISPOSITIONER	16	87 409 702,98	79 151 036,24
AVSÄTTNINGAR	17	18 424 698,81	20 100 288,74
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Hybridlån		85 000 000,00	85 000 000,00
Masskuldebrevslån		250 000 000,00	250 000 000,00
Lån från penninginrättningar		114 000 000,00	262 000 000,00
Resultatregleringar	18	2 770 516,00	3 392 896,00
Skulder till företag inom koncernen		170 289 977,60	132 370 814,37
Långfristiga skulder sammanlagt		622 060 493,60	732 763 710,37
Kortfristiga skulder	19		
Lån från penninginrättningar		147 032 109,11	112 266 780,63
Erhållna förskott		607 915,52	607 920,45
Leverantörsskulder		25 785 256,16	32 628 772,98
Skulder till företag inom koncernen		7 211 634,47	3 419 469,44
Övriga skulder		96 412 760,80	156 514 822,33
Resultatregleringar	20	34 525 486,99	35 346 747,79
Kortfristiga skulder sammanlagt		311 575 163,05	340 784 513,62
SKULDER SAMMANLAGT		933 635 656,65	1 073 548 223,99
EGET KAPITAL OCH SKULDER SAMMANLAGT		1 439 885 642,87	1 504 007 588,04

Stockmann Oyj Abp
Kassaflödesanalys

	2018 euro	2017 euro
KASSAFLÖDE FRÅN RÖRELSEN		
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)	70 889 424,62	-63 895 265,00
Justeringar:		
Avskrivningar enligt plan	23 660 214,58	27 369 755,60
Nedskrivningar av långfristiga tillgångar		5 000 000,00
Övriga intäkter och kostnader som inte medfört betalningar	-89 999 009,73	4 878 448,50
Finansiella intäkter och kostnader	21 158 649,12	75 744 014,09
Bokslutsdispositioner	-17 751 333,26	-41 788 099,32
Inkomstskatter		5 615 618,39
Förändring av rörelsekapital:		
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga rörelsefordringar	9 369 896,61	11 047 456,66
Ökning (-)/minskning (+) av omsättningstillgångar	5 950 178,63	3 864 024,99
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga räntefria skulder	-7 973 015,72	-26 441 598,64
Betalda räntor och övriga betalda finansiella kostnader i affärsverksamheten	-30 309 453,00	-33 240 826,92
Erhållna räntor från affärsverksamheten	593 709,05	475 068,42
Betalda direkta skatter		-969 469,17
KASSAFLÖDE FRÅN RÖRELSEN	-14 410 739,10	-32 340 872,40
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGAR		
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-7 594 257,46	-8 936 106,54
Överlåtelseintäkter från materiella och immateriella tillgångar	122 530 957,50	
Investeringar i dotterbolag	-58 519 457,72	-100 293 585,81
Kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering och internt lån*	31 644 682,42	7 085 224,27
Överlåtelseintäkter från övriga placeringar		35 000,00
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGAR	88 061 924,74	-102 109 468,08
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERING		
Ökning (-) / minskning (+) av lånefordningar	66 228 259,83	100 934 243,52
Upptagning (+) / återbetalning (-) av kortfristiga lån	-172 108 863,43	-131 534 443,37
Upptagna långfristiga lån	311 475 315,14	843 369 617,12
Amortering av långfristiga lån	-271 681 713,26	-666 402 258,33
Omfinansieringskostnader		-10 371 437,28
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERING	-66 087 001,72	135 995 721,66
Förändring av likvida medel, ökning (+) / minskning (-)	7 564 183,92	1 545 381,18
Likvida medel vid räkenskapsperiodens ingång	8 212 659,78	6 667 278,60
Likvida medel vid räkenskapsperiodens utgång	15 776 843,70	8 212 659,78

*Realiserade kursvinster hänförlig till säkring av nettoinvestering i utländsverksamhet och internt lån.

Noter till moderbolagets bokslut

1. Redovisningsprinciper

Stockmann Oyj Abp:s bokslut har uppgjorts i enlighet med den finska bokföringslagen (FAS).

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta har redovisats till den valutakurs som rådde på transaktionsdagen. Kursvinster och kursförluster för finansiella poster redovisas till nettobelopp bland övriga finansiella intäkter eller kostnader.

Omsättning

Vid beräkning av omsättningen har från försäljningsintäkterna avdragits indirekta skatter, beviljade rabatter och valutakursdifferenser.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter redovisas försäljningsvinster på sådana bestående aktiva som hänför sig till affärsverksamheten, erhållna ersättningar vid försäljning av affärsverksamhet samt ersättningar för tjänster till dotterbolag.

Inkomstskatter

Som direkta skatter redovisas i resultaträkningen de skatter som hänför sig till årets resultat samt från tidigare räkenskapsperioder påförda eller återbördade skatter. Latenta skatter upptas inte i moderbolagets resultat- och balansräkning.

Materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar har upptagits till ursprungliga anskaffningsvärden, vilka har minskats med planenliga avskrivningar. I balansvärdena ingår dessutom uppskrivningar av värdet på jordområden och byggnader. Uppskrivningarna har gjorts mellan åren 1950 och 1984 och de baserar sig på av utomstående värderingsmän utförda värderingar vid ifrågavarande tidpunkt. På uppskrivningarna görs inga avskrivningar.
De planenliga avskrivningarna baserar sig på ursprungliga anskaffningsutgifter samt på beräknad ekonomisk livslängd enligt följande:

Immateriella rättigheter	3 – 10 år
Byggnader	20 – 50 år
Maskiner och inventarier	3 – 10 år
Ändrings- och ombyggnadskostnader för hyrda lokaliteter	5 – 10 år

Placeringar bland långfristiga tillgångar

Placeringar bland långfristiga tillgångar har upptagits till sin anskaffningsutgift eller i det fall att deras gängse värde nedgått på ett bestående sätt till detta lägre belopp.

Omsättningstillgångar

Vid värdering av omsättningstillgångarna har man följt det lägsta värdets princip dvs. lagret har upptagits i balansräkningen till det lägre beloppet av anskaffningsvärdet eller återanskaffningsvärdet eller det sannolika försäljningsvärdet. Värdet på omsättningstillgångarna har bestämts med hjälp av förfarandet med vägt medelanskaffningspris och det inkluderar samtliga direkta kostnader för anskaffningen.

Långfristiga skulder

Räntebärande skulder redovisas till nominellt värde. Transaktionskostnaderna inkluderas i resultatregleringar och periodiseras i resultaträkningen enligt instrumentets användningstid. Transaktionskostnader och räntekostnader på skulden redovisas som finansiella kostnader i resultaträkningen enligt instrumentets användningstid.
Masskuldebrevslån på egetkapitalvillkor är ett hybridlån som redovisas som skuld.
Hybridlån har sämre företrädesrätt än koncernens andra skuldförbindelser. Dess företrädesrätt är dock bättre än andra poster som redovisas som eget kapital. Hybridlånets räntor betalas om koncernen delar ut dividend. Om ingen dividend utdelas, beslutar koncernen separat om eventuell räntebetalning. Obetalda räntor kumuleras i resultatregleringar. Innehavarna av hybridlån har inga av de rättigheter, bestämmande inflytande eller rösträtt på bolagsstämma som hör till aktieägare.

Bokslutsdispositioner

Ackumulerad avskrivningsdifferens mellan avskrivningar i bokslutet och avskrivningar enligt plan har upptagits i balansräkning som ackumulerade bokslutsdispositioner och dess förändring i resultaträkningen inom bokslutsdispositioner. Dessutom redovisas erhållna och beviljade koncernbidrag bland bokslutsdispositioner.

Avsättningar

En avsättning bokförs när bolaget som följd av en tidigare händelse har en juridisk eller faktisk förpliktelse, det är sannolikt att betalningsförpliktelsen kommer att realiseras och storleken på förpliktelsen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Derivatinstrument

Derivatavtal som ingåtts som skydd mot valutarisker har redovisats till sitt verkliga värde. Ränte- och valutakursdifferenserna i samband med derivatavtal har periodiserats enligt prestationsprincipen som finansiella intäkter och kostnader.

2. Omsättning per enhet

euro	2018	2017
Retail	297 872 260,87	438 652 320,89
Real Estate	22 917 840,68	19 172 683,14
Sammanlagt	320 790 101,55	457 825 004,03

3. Övriga rörelseintäkter

euro	2018	2017
Ersättningar för koncerninterna tjänster	7 080 160,51	6 401 407,60
Övriga överlåtelsevinster	89 336 389,77	29 702,75
Övriga rörelseintäkter	2 402,99	21 690,91
Sammanlagt	96 418 953,27	6 452 801,26

4. Personalkostnader

euro	2018	2017
Löner och arvoden till verkställande direktören och hans suppleant	556 278,00	716 721,35
Löner och arvoden till styrelsemedlemmar	448 600,00	427 400,00
Övriga löner	50 965 129,05	71 980 753,59
Löner för sjuktid	1 533 807,72	2 285 334,10
Pensionskostnader	8 007 349,32	13 328 754,20
Övriga lönebikostnader	2 079 357,56	3 061 595,55
Sammanlagt	63 590 521,65	91 800 558,79

Antalet anställda i medeltal	1608	2 456

Ledningens pensionsutfästelser

Verkställande direktör Lauri Veijalainens pensionsålder fastställs enligt Finlands arbetspensionslagstiftning.
Pensionen fastställs enligt lagen om pension för arbetstagare. Inga frivilliga pensionsavgifter utbetalades åren 2018 och 2017.

Pensionsåldern för medlemmarna i ledningsgruppen är 63 eller 65 år beroende på de personliga direktörsavtalen.
År 2017 hade en medlem i ledningsgruppen en separat avgiftsbaserad pensionsförsäkring som var tecknad av bolaget. Denna försäkring upphörde år 2018. Dess kostnader uppgick år 2018 till 56 556 euro (2017: 62 204 euro).

5. Avskrivningar och nedskrivningar

euro	2018	2017
Immateriella rättigheter	7 145 776,53	13 477 951,03
Byggnader och konstruktioner	9 262 048,31	9 639 728,62
Maskiner och inventarier	6 581 564,80	8 358 427,89
Ändrings- och ombyggnadskostnader för hyrda lokaliteter	670 824,94	893 648,06
Sammanlagt	23 660 214,58	32 369 755,60

6. Övriga rörelsekostnader

euro	2018	2017
Kostnader för affärslägen	49 985 063,87	66 040 967,56
Marknadsföringskostnader	15 746 848,29	19 664 533,52
IT- och datakommunikationskostnader	11 743 280,93	16 462 272,97
Kostnader för inhyrning av arbetskraft	5 055 056,40	5 046 178,10
Varuhanteringskostnader	4 293 689,40	6 918 122,28
Hyreskostnader	2 584 263,80	2 243 911,71
Frivilliga lönebikostnader	837 114,51	1 621 794,05
Kreditförluster	504 150,20	739 735,15
Övriga kostnader	9 222 957,75	6 898 421,58
Sammanlagt	99 972 425,15	125 635 936,92

Revisorernas arvoden

euro	2018	2017
Revision	130 000,00	115 000,00
Skatterådgivning	115 000,00	150 286,25
Övriga tjänster	22 000,00	51 350,00
Sammanlagt	267 000,00	316 636,25

7. Finansiella intäkter och kostnader

euro	2018	2017
Ränteintäkter av företag inom koncernen	39 367 391,52	28 340 753,92
Ränteintäkter från utomstående	473 493,97	451 261,23
Räntekostnader till företag inom koncernen	-8 035 788,48	-4 068 845,56
Ränte- och övriga finansiella kostnader till utomstående	-38 764 443,58	-29 450 712,62
Korrigeringar till tidigare års räntor i anknytning till skattegranskningar		2 957 538,21
Kostnader för förtida återbetalning av lån		-1 993 760,71
Nedskrivning av lånefordringar och placeringar	-21 667 362,43	-71 763 117,75
Valutakursvinster och -förluster (netto)	7 468 060,36	-217 130,81
Sammanlagt	-21 158 648,64	-75 744 014,09

8. Bokslutsdispositioner

euro	2018	2017
Differensen mellan avskrivningar enligt plan och avskrivningar i beskattning	-8 258 666,74	15 763 099,32
Erhållna koncernbidrag	30 250 000,00	26 025 000,00
Beviljade koncernbidrag	-4 240 000,00	
Sammanlagt	17 751 333,26	41 788 099,32

Långfristiga tillgångar

9. Immateriella tillgångar

Immateriella rättigheter

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	52 931 636,43	56 408 273,11
Ökningar	576 945,28	90 721,55
Överföringar från övriga balansposter	3 679 593,60	6 497 177,86
Minskningar	-10 943 416,24	-10 064 536,09
Anskaffningsutgift 31.12	46 244 759,07	52 931 636,43
Ackumulerade avskrivningar 1.1	26 888 823,89	20 243 813,07
Avskrivningar på minskningar	-10 943 416,24	-6 832 940,21
Nedskrivningar		5 000 000,00
Avskrivningar under räkenskapsperioden	7 145 776,53	8 477 951,03
Ackumulerade avskrivningar 31.12	23 091 184,18	26 888 823,89
Bokföringsvärde 31.12	23 153 574,89	26 042 812,54

Övriga immateriella tillgångar

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	705 768,85	716 422,36
Minskningar		-10 653,51
Anskaffningsutgift 31.12	705 768,85	705 768,85
Ackumulerade avskrivningar 1.1	282 000,42	217 308,30
Avskrivningar på minskningar		-10 653,51
Avskrivningar under räkenskapsperioden	70 576,87	75 345,63
Ackumulerade avskrivningar 31.12	352 577,29	282 000,42
Bokföringsvärde 31.12	353 191,56	423 768,43

Förskott och pågående projekt

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	502 033,23	3 674 281,49
Ökningar	3 990 520,45	3 324 929,60
Överföringar till övriga balansposter	-3 679 593,60	-6 497 177,86
Anskaffningsutgift 31.12	812 960,08	502 033,23
Bokföringsvärde 31.12	812 960,08	502 033,23

Immateriella tillgångar sammanlagt	24 319 726,53	26 968 614,20

10. Materiella anläggningstillgångar

Mark- och vattenområden

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	7 536 683,01	7 536 683,01
Minskningar	-1 202 423,89	
Anskaffningsutgift 31.12	6 334 259,12	7 536 683,01
Uppskrivningar 1.1 och 31.12	5 898 350,58	5 898 350,58
Bokföringsvärde 31.12	12 232 609,70	13 435 033,59

Byggnader och konstruktioner

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	358 913 176,31	357 478 905,11
Ökningar	59 022,84	40 378,18
Överföringar från övriga balansposter	2 039 601,10	4 019 290,13
Minskningar	-24 955 432,14	-2 625 397,11
Anskaffningsutgift 31.12	336 056 368,11	358 913 176,31
Ackumulerade avskrivningar 1.1	106 475 056,93	99 460 725,42
Avskrivningar på minskningar	-8 518 430,15	-2 625 397,11
Avskrivningar under räkenskapsperioden	9 262 048,31	9 639 728,62
Ackumulerade avskrivningar 31.12	107 218 675,09	106 475 056,93
Uppskrivningar 1.1	26 530 709,60	26 530 709,60
Minskning av uppskrivningar vid försäljning av långfristiga tillgängar	-1 681 879,26	
Uppskrivningar 31.12	24 848 830,34	26 530 709,60
Bokföringsvärde 31.12	253 686 523,36	278 968 828,98

Maskiner och inventarier

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	53 329 946,41	54 107 819,76
Ökningar	696 888,09	291 443,80
Överföringar från övriga balansposter	74 460,00	9 037 534,53
Minskningar	-9 465 747,16	-10 106 851,68
Anskaffningsutgift 31.12	44 635 547,34	53 329 946,41
Ackumulerade avskrivningar 1.1	16 244 014,22	14 784 741,96
Avskrivningar på minskningar	-8 585 698,78	-6 898 987,42
Avskrivningar under räkenskapsperioden	6 581 564,80	8 358 259,68
Ackumulerade avskrivningar 31.12	14 239 880,24	16 244 014,22
Bokföringsvärde 31.12	30 395 667,10	37 085 932,19

Ändrings- och ombyggnadsutgifter för hyrda lokaliteter

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	4 996 849,18	6 436 816,03
Ökningar	53 562,43	61 072,71
Överföringar från övriga balansposter	1 360 921,11	1 346 761,39
Minskningar	-312,90	-2 847 800,95
Anskaffningsutgift 31.12	6 411 019,82	4 996 849,18
Ackumulerade avskrivningar 1.1	1 515 247,39	1 204 521,87
Avskrivningar på minskningar	-312,90	-507 576,99
Avskrivningar under räkenskapsperioden	600 248,05	818 302,51
Ackumulerade avskrivningar 31.12	2 115 182,54	1 515 247,39
Bokföringsvärde 31.12	4 295 837,28	3 481 601,79

Övriga materiella tillgångar

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1.	54 601,65	54 769,84
Minskningar		-168,19
Anskaffningsutgift 31.12	54 601,65	54 601,65
Bokföringsvärde 31.12	54 601,65	54 601,65

Förskott och pågående anskaffningar

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	964 432,87	8 360 232,35
Ökningar	3 259 721,85	7 007 786,57
Överföringar till övriga balansposter	-3 474 982,21	-14 403 586,05
Minskningar	-6 784,27	
Anskaffningsutgift 31.12	742 388,24	964 432,87
Bokföringsvärde 31.12	742 388,24	964 432,87

Materiella tillgångar sammanlagt	301 407 627,33	333 990 431,07

Uppskrivningar som ingår i balansvärdena

euro	2018	2017
Tomter och markområden	5 898 350,58	5 898 350,58
Byggnader	24 848 830,34	26 530 709,60
Sammanlagt	30 747 180,92	32 429 060,18

Uppskrivningarna av fastigheterna har gjorts mellan åren 1950 och 1984 och de baserar sig på av utomstående värderingsman utförda värderingar av fastigheterna vid ifrågavarande tidpunkt.

11. Placeringar

Andelar i företag inom koncernen

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	215 686 260,39	176 392 674,58
Ökningar	58 519 457,72	100 293 585,81
Nedskrivningar*	-20 000 000,00	-61 000 000,00
Bokföringsvärde 31.12	254 205 718,11	215 686 260,39

* Nedskrivning av Lindex

Övriga aktier och andelar

euro	2018	2017
Anskaffningsutgift 1.1	760 443,74	8 028 858,74
Minskningar		-5 297,25
Nedskrivningar		-7 263 117,75
Bokföringsvärde 31.12	760 443,74	760 443,74

Placeringar sammanlagt	254 966 161,85	216 446 704,13

12. Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

euro	2018	2017
Räntebärande kundfordringar	750 254,30	2 184 196,93
Räntefria kundfordringar	3 606 653,63	6 855 178,70
Sammanlagt	4 356 907,93	9 039 375,63

Fordringar av företag inom koncernen

euro	2018	2017
Koncernbidragfordringar	30 250 000,00	26 025 000,00
Kundfordringar	1 939 691,47	2 412 940,52
Resultatregleringar	8 637,99	8 635,31
Sammanlagt	32 198 329,46	28 446 575,83

Övriga fordringar

euro	2018	2017
Fordring av försäljning av affärsverksamhet		24 706 293,24
Övriga fordringar	1 925,20	18 924,81
Sammanlagt	1 925,20	24 725 218,05

Resultatregleringar

euro	2018	2017
Periodiserade låneuppläggningsavgifter	4 265 315,26	8 420 973,29
Fordring av samarbete med kreditkortbolag	2 680 357,98	2 787 555,23
Periodiserade lönebikostnader	2 270 983,95	2 656 801,09
Periodiserade ICT-kostnader	1 528 732,45	1 668 183,24
Fordring av varumärke samarbete	750 000,00	500 000,00
Resultatregleringar från leverantörer	400 126,13	1 469 472,66
Derivativfordringar	218 758,34	4 501 491,09
Skatte- och tullfordringar	200 000,00	276 997,98
Periodiserade hyres- och leasingkostnader	190 985,84	165 255,79
Övriga resultatregleringar	1 949 061,02	694 624,12
Sammanlagt	14 454 320,97	23 141 354,49

13. Kassa och banktillgodohavanden

Kassa och banktillgodohavanden inkluderar bankdepositioner och kontanta medel.

14. Förändringar i eget kapital

Aktiekapital

euro	2018	2017
A-aktier 1.1	61 061 736,00	61 061 736,00
A-aktier 31.12	61 061 736,00	61 061 736,00
B-aktier 1.1	83 035 630,00	83 035 630,00
B-aktier 31.12	83 035 630,00	83 035 630,00
Aktiekapital sammanlagt	144 097 366,00	144 097 366,00
Överkursfond 1.1 och 31.12	186 346 445,72	186 346 445,72
Fonden för inbetalt fritt eget kapital 1.1 och 31.12	255 735 789,28	255 735 789,28
Övriga fonder 1.1 och 31.12	43 728 921,17	43 728 921,17
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder 1.1	-298 700 483,10	-234 805 218,10
Minskning av uppskrivningar vid försäljning av långfristiga tillgängar	-1 681 879,26	
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder 31.12	-300 382 362,36	-234 805 218,10
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	70 889 424,62	-63 895 265,00
Eget kapital sammanlagt	400 415 584,43	331 208 039,07

Utdelningsbara medel 31.12

euro	2018	2017
Fonder	299 464 710,45	299 464 710,45
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	-300 382 362,36	-234 805 218,10
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	70 889 424,62	-63 895 265,00
Sammanlagt	69 971 772,71	764 227,35

15. Moderbolagets aktier

Nominellt värde 2,00 euro	st	st
A-aktier (à 10 röster)	30 530 868	30 530 868
B-aktier (à 1 röst)	41 517 815	41 517 815
Sammanlagt	72 048 683	72 048 683

16. Ackumulerade bokslutsdispositioner

De ackumulerade bokslutsdispositionerna består av ackumulerad avskrivningsdifferens.

17. Avsättningar

Övriga avsättningar

euro	2018	2017
Kostnader för omstrukturering av affärsverksamhet	18 424 698,81	20 100 288,74
Sammanlagt	18 424 698,81	20 100 288,74

18. Lånsfristiga resultatregleringar

euro	2018	2017
Periodiserade affärsplatskostnader	1 770 300,00	2 142 626,00
Periodiserade it-kostnader	1 000 216,00	1 250 270,00
Sammanlagt	2 770 516,00	3 392 896,00

19. Kortfristiga skulder

euro	2018	2017
Räntebärande skulder	229 336 216,65	251 316 308,32
Räntefria skulder	82 238 946,40	89 468 205,30
Sammanlagt	311 575 163,05	340 784 513,62

Kortfristiga skulder till företag inom koncernen

euro	2018	2017
Leverantörsskulder	367 652,37	367 323,95
Räntebärande övriga skulder	2 263 370,59	1 423 056,50
Räntefria övriga skulder	339 776,56	339 776,56
Resultatregleringar	4 240 834,95	1 289 312,43
Sammanlagt	7 211 634,47	3 419 469,44

20. Kortfristiga resultatregleringar

euro	2018	2017
Periodiserade ränte- och finansiella kostnader	12 400 669,30	8 167 198,29
Periodiserade personalkostnader	11 499 571,82	13 672 225,07
Periodiserade inköpskostnader för omsättningstillgångar	4 493 819,96	3 772 864,76
Derivativskulder	3 076 722,36	5 544 885,03
Periodiserade affärsplatskostnader	1 101 670,82	1 584 785,72
Reserv för varureturer	660 000,00	669 600,00
Övriga resultatregleringar	1 293 032,73	1 935 188,92
Sammanlagt	34 525 486,99	35 346 747,79

21. Ställda säkerheter

Skulder för vars säkerhet givits inteckning av fastigheter och pantsättning av aktier

euro	2018	2017
Lån från penninginrättningar	511 032 109,11	624 266 780,63
Inteckningar	1 501 681 800,00	1 801 681 800,00
Bokföringsvärde av intecknade fastigheter och pantsatta aktier	373 594 103,01	400 078 832,52
Borgensförbindelser	210 000,00	300 000,00
Sammanlagt	1 501 891 800,00	1 801 981 800,00

Säkerheter som ställts för företag inom samma koncern

euro	2018	2017
För hyreslokaliteter	6 984 036,70	8 460 395,46
För övriga förbindelser	33 016 815,40	33 375 630,39
Sammanlagt	40 000 852,10	41 836 025,84

Ställda säkerheter sammanlagt

euro	2018	2017
Inteckningar	1 501 681 800,00	1 801 681 800,00
Borgensförbindelser	40 210 852,10	42 136 025,84
Sammanlagt	1 541 892 652,10	1 843 817 825,84

22. Ansvarsförbindelser och övriga ansvar

euro	2018	2017
Hyresansvar	321 492 815,94	380 822 937,12
Elavtalansvar	1 323 047,00	1 587 989,90
Leasingansvar	1 252 768,39	1 401 725,42
Sammanlagt	324 068 631,33	383 812 652,44

Kalkyleringen av hyresansvar för år 2018 har preciserats genom att exkludera service- och marknadsföringskostnaderna. Jämförelseårets siffror har inte ändrats. Inverkan är ca 28,3 miljoner euro.

Fastighetsinvesteringar

Bolaget är skyldigt att justera avdrag som gäller fastighetsinvesteringar som färdigställts åren 2009-2018, om den momspliktiga användningen av fastigheten minskar under justeringsperioden. Det sista justeringsåret är 2028. Ansvarsbeloppet är högst 5 741 298 euro. År 2017 varansvarsbeloppet var högst 12 736 119 euro.

Pensionsansvar

Moderbolagets pensionsansvar är försäkrade i utomstående pensionsförsäkringsbolag. Pensionsansvaren är täckta i sin helhet.

23. Aktier och andelar

Koncernföretag

Moderbolagets innehav	Andel av aktierna %	Andel av rösterna %
Stockmann AS, Tallinn	100	100
SIA Stockmann, Riga	100	100
SIA Stockmann Centrs, Riga	63	63
Stockmann Security Services Oy Ab, Helsingfors	100	100
Oy Suomen Pääomarahoitus-Finlands Kapitalfinans Ab, Helsingfors	100	100
Stockmann Sverige AB, Stockholm	100	100
Oy Hullut Päivät-Galna Dagar Ab, Helsingfors	100	100

Dotterbolagens innehav	Andel av aktierna %	Andel av rösterna %
Stockmann Security Oy, Helsingfors	100	100
OOO Stockmann Stp Centre, S:t Petersburg	100	100
TOV Stockmann, Kiev	100	100
AB Lindex, Göteborg	100	100
AB Lindex innehav av dotterbolagen		
Lindex Sverige AB, Göteborg	100	100
Lindex AS, Oslo	100	100
Lindex Oy, Helsingfors	100	100
Lindex Oü Eesti, Tallinn	100	100
SIA Lindex Latvia, Riga	100	100
UAB Lindex Lithunania, Vilnius	100	100
Lindex s.r.o., Prag	100	100
AB Espevik, Alingsås	100	100
Lindex H.K. Ltd, Hong Kong	99	99
Shanghai Lindex Consulting Company Ltd, Shanghai	100	100
Lindex Financial Services AB, Göteborg	100	100
Lindex India Private Ltd, New Delhi	100	100
It will fit AB, Göteborg	100	100
Lindex GmbH, Düsseldorf	100	100
Lindex Slovakia s.r.o., Bratislava	100	100
Lindex PL Sp.z.o.o., Warschau	100	100
Lindex UK Fashion Ltd, London	100	100

Gemensamma funktioner	Andel av aktierna %
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Esbo	37,8
SIA Stockmann Centrs, Riga	63

Aktier i de gemensamma funktionerna redovisas i koncernen så, att i koncernens balansräkning upptas i stället för aktierna den andel av tillgångarna och skulderna i de gemensamma funktionerna som motsvarar koncernens ägarandel.

Övriga företag

Moderbolagets innehav	Andel av aktierna %
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Esbo	37,8
Tuko Logistics Osuuskunta, Kervo	10
Övriga	n/a

Styrelsens förslag till disposition av de utdelningsbara medlen och räkenskapsperiodens resultat

Enligt moderbolagets balansräkning 31.12.2018 var de utdelningsbara medlen 70,0 miljoner euro.

Enligt moderbolagets balansräkning 31.12.2018 står de följande utdelningsbara medlen till bolagsstämmans förfogande:

fonden för investerad fritt eget kapital	255 735 789,28
dispositionsfonden	43 728 921,17
vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	-300 382 362,36
räkenskapsperiodens vinst	70 889 424,62
	69 971 772,71

Styrelsen föreslår till bolagsstämman att resultaten för räkenskapsåret 2018 ska kvarlämnas på vinstmedelskontot och att inga medel ska utdelas.

Helsingfors den 13 februari 2019

Styrelsens och verkställande direktörens underskrifter av verksamhetsberättelsen och bokslutet

STYRELSEN

Jukka Hienonen

Kaj-Gustaf Bergh Eva Hamilton Esa Lager Leena Niemistö

Michael Rosenlew Tracy Stone Dag Wallgren

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN

Lauri Veijalainen

Över utförd revision av bokslutet har idag avgivits berättelse.

Helsingfors den 18 februari 2019

Henrik Holmbom
CGR

Marcus Tötterman
CGR

Översättning

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Stockmann Oyj Abp

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Stockmann Oyj Abp (fo-nummer 0114162-2) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2018. Bokslutet omfattar koncernens balansräkning, resultaträkning, rapport över totalresultatet, rapport över förändringarna i eget kapital, rapport över kassaflöden och noter till bokslutet inklusive en sammanfattning av betydelsefulla redovisningsprinciper samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning

- ger koncernbokslutet en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning och av resultatet av dess verksamhet och kassaflöden för året i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU,
- ger bokslutet en rättvisande bild av moderbolagets ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Våra uttalanden i denna rapport är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som överlämnats till moderbolagets revisionsutskott.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet*.

Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Andra tjänster än revisionstjänster som tillhandahållits moderbolaget och koncernbolagen är enligt vår bästa kunskap och övertygelse i enlighet med bestämmelserna för dylika tjänster i Finland och vi har inte tillhandahållit förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens 537/2014 artikel 5.1. De andra tjänster än revisionstjänster som vi tillhandahållit framgår ur not 6. till moderbolagets bokslut.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Materialitet

Den tillämpande materialiteten påverkar omfattningen av revisionen. Materialiteten har bestämts på basen professionellt omdöme och styr valet av revisionsåtgärder, tidpunkten för och omfattningen av revisionen samt bedömningen av noterade felaktigheter i förhållandet till bokslutet som helhet. Nivån på den av oss bestämda materialiteten baserar sig på vår bedömning av storleken av felaktigheter som ensamma eller tillsammans rimligen kan anses inverka på ekonomiska beslut som användare av bokslutet gör. Vi har också tagit i betraktande felaktigheter och/eller potentiella felaktigheter vilka på grund av kvalitativa faktorer enligt vår uppfattning är materiella för användarna av bokslutet.

För revisionen särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till bokslutet som helhet, men vi ger inga separata uttalanden om

dessa områden. De viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter som avses i EU förordningens 537/2014 artikel 10.2c är inkluderade i beskrivningarna av för revisionen särskilt betydelsefulla områden nedan.

Vid vår revision har vi beaktat risken att ledningen förbigår kontroller. Detta har omfattat en bedömning av om det finns indikationer på ledningens medvetna förhållande till dessa, vilket kan medföra en väsentlig risk för felaktigheter till följd av oegentligheter.

FÖR REVISIONEN SÄRSKILT BETYDELSEFULLA OMRÅDEN	HUR IFRÅGAVARANDE OMRÅDEN BEAKTATS I REVISIONEN

Värdering av goodwill och varumärken/moderbolagets investering i Lindex (noterna 1.2, 3.1 och 3.2 till koncernens bokslut och noterna 7 och 11 i moderbolagets bokslut)

- I slutet av år 2018 uppgick bokföringsvärdet av goodwill och varumärken i koncernbalansräkningen till sammanlagt 605 milj. euro, och i sin helhet hänförlig till Lindex-segmentet och återspeglande även den nedvärdering på 150 milj. euro som gjordes 2017.
- I samband med nedskrivningsprövningarna 2018 gjordes en nedvärdering på 25 milj. euro som belastar koncernresultaträkningen och hänförlig till den kvarvarande goodwillen för Stockmann Retail. Moderbolagets resultaträkning belastas av en nedvärdering på 20 milj. euro hänförlig till investeringen i Lindex.
- De av ledningen utförda nedskrivningsprövningarna av enheter som genererar kassaflöden (Lindex och Retail) baserar sig på uppskattningar av nyttjandevärdet.
- Fastställandet av centrala antaganden bakom kassaflödesprognoserna som ligger till grund för nedskrivningsprövningarna förutsätter ledningens bedömning gällande bland annat omsättningens tillväxt, diskonteringsräntan och lönsamhetens utveckling. På grund av osäkerheten i prognoserna som används i prövningarna samt storleken av balansvärdena har värderingen av goodwill

- Vi har bedömt värderingen av goodwill och varumärken i koncernbokslutet samt moderbolagets investering i Lindex för de gjorda nedvärderingarna år 2018 samt de vid bokslutet 31.12.2018 gjorda nedskrivningsprövningarna.
- Vi har tillsammans med KPMG:s värderingsspecialister genomfört bland annat följande revisionsåtgärder:
  - Vi prövade lämpligheten i de centrala antagandena som använts i prövningsberäkningarna.
  - Vi jämförde de centrala antagandena som använts i prövningsberäkningarna, så som kassaflödesprognoser, diskonteringsräntor och tillväxtprognoser med av koncernen upprättade prognoser, med marknadsinformation från utomstående informationskällor samt med historiskt data från Stockmanns tidigare räkenskapsperioder.
  - Vi testade den aritmetiska riktigheten i beräkningarna av nedskrivningsprövningen.
  - Vi bedömde informationen i noterna gällande nedskrivningsprövningen av goodwill och varumärken, innefattande en bedömning av lämpligheten och tillräcklig-

och varumärken varit ett särskilt betydelsefullt område för revisionen.

— Det finns en risk att enheterna som genererar kassaflöden inte presterar i enlighet med de initiala förväntningarna och prognoserna varvid bokföringsvärdet av goodwill och varumärken kan överstiga de kassaflöden som ackumuleras. I slutet av år 2018 underskred marknadsvärdet av moderbolagets aktiestock bokföringsvärdet av koncernens egna kapital hänförligt till moderbolagets ägare.

heten av informationen som lämnats avseende centrala antaganden och känslighetsanalyser.

Värdering av fastigheter (noterna 1.2, 2.6, 3.3, 3.4 och 5.1 till koncernens bokslut)

— I koncernbokslutet värderar Stockmann både fastigheterna som är i egen användning samt innehav i förvaltningsfastigheter till verkligt värde. De verkliga värdena baserar sig på värderingar av utomstående auktoriserade fastighetsvärderare. I slutet av år 2018 uppgick det verkliga värdet för fastigheterna i koncernbalansräkningen till sammanlagt 681 milj. euro.

— Omvärderingen av fastigheterna som är i koncernens egen användning och fastställandet av det verkliga värdet för förvaltningsfastigheter innehåller osäkerhetsfaktorer och ledningens subjektiva bedömningar avseende uppskattning och diskontering av kassaflöden.

— Värderingen av fastigheterna påverkas av de antaganden som använts i värderingsberäkningarna, och vilka i hög grad inkluderar ledningens bedömningar. De centrala antagandena gäller bland annat:

  — uppskattningar om nettointäkter från hyror, samt

  — kommande investeringar i fastigheterna.

  — Till en följd av avyttringen av Nevsky Centre fastigheten, som slutfördes i

— Vi har bedömt principerna och metoderna som tillämpats vid fastställandet av de verkliga värdena. På grund av beräkningarnas natur har vi även anlitat KPMG:s värderingsspecialister för att bedöma lämpligheten i de av Stockmann fastställda verkliga värdena. Våra revisionsåtgärder har omfattat bland annat:

  — Vi har bedömt lämpligheten i de värderingsmodeller samt i de centrala antaganden som använts bland annat genom att jämföra dem med marknadsinformation från utomstående källor.

  — Vi utvärderade lämpligheten och tillräckligheten av informationen i noterna gällande fastigheternas värdering till verkligt värde.

— Vi har utvärderat inverkan av försäljningen av Nevsky Centre fastigheten, som ingicks 2018 och slutfördes i januari 2019, på värderingen av fastigheten i bokslutet 2018.

januari 2019, har i bokslutet 2018 gjorts en negativ värdejustering på 12 milj. euro av nettotillgångarna i Nevsky Centre, vilka klassificerats som tillgångar som innehas för försäljning i boksluten för 2017 och 2018.

Övervakning och värdering av omsättningstillgångarna (noterna 1.2 och 2.4 till koncernens bokslut)

— Stockmann idkar affärsverksamhet via ett omfattande varuhus- och modeaffärsnätverk både i hemlandet och utomlands. Fungerande IT-system och interna kontroller samt ledningens övervakning är betydelsefull för att säkerställa att saldokontrollen av omsättningstillgångarna är riktig och att värderingen av dessa är vederbörlig.

— Koncernen säljer modeprodukter och övriga produkter vars efterfrågan påverkas av förändringar i konsumentbeteende och modetrender.

— Värderingen av omsättningstillgångarna påverkas av ledningens bedömningar, bland annat avseende den kommande efterfrågan på lagerartiklar. Detta kan medföra att nedskrivningar som görs på omsättningstillgångarna senare kan visa sig vara otillräckliga.

Våra revisionsåtgärder har omfattat bland annat:

— Vi har bedömt lämpligheten i processen gällande övervakning av omsättningstillgångarna samt i ledningens rapporter för uppföljning.

— Vi har utvärderat kontrollomgivningen och funktionaliteten i de systembaserade kontrollerna i de IT-system som behandlar koncernens omsättningstillgångar, innefattande kontrollen av användarrättigheter och datasäkerhet.

— Vi har deltagit i inventeringarna vid utvalda verksamhetsställen och utvärderat lämpligheten i inventeringsprocesserna i koncernens centrallager.

— Vi har utfört data-analyser för att testa riktigheten i prissättningen av omsättningstillgångarna samt tillförlitligheten i kalkyler gällande värderingen av omsättningstillgångarna.

— Vi har utvärderat principerna för värdering av omsättningstillgångar samt huruvida gjorda nedskrivningar är tillräckliga.

Finansieringen (noterna 1.2, 1.5 och 4.8 till koncernens bokslut)

- Under slutdelen av år 2017 ingick koncernen ett nytt låneavtal och emitterade nya säkerställda seniora obligationer.
- I slutet av år 2018 uppgick de räntebärande skulderna till 588 milj. euro (764 milj. euro i slutet av år 2017).
- Såsom presenterats i noterna till bokslutet uppskattas att den nya IFRS 16 *Hyresavtal* standarden, vid tidpunkten då standarden börjar tillämpas den 1 januari 2019, medför att en hyresavtalsskuld på ungefär 550 milj. euro upptas i balansräkningen.
- Vi har utvärderat hur villkoren i finansieringsarrangemangen inverkar på klassificeringen och redovisningen med hänsyn till i koncernbokslutet tillämpade redovisningsprinciper och redovisningsstandarder.
- Därtill har vi utvärderat lämpligheten av den i noterna presenterade informationen om finansieringsarrangemangen och de räntebärande skulderna.
- Vi har bekantat oss med koncernens förberedelser för ibruktagandet av IFRS 16 samt med kalkylerna för den uppskattade hyresavtalsskuld som kommer att redovisas.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att koncernbokslutet ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderbolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera moderbolaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Vi förser också dem som har ansvar för bolagets styrning med en bekräftelse om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och kommunicerar alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de frågor som kommuniceras med dem som har ansvar för bolagets styrning fastställer vi vilka frågor som varit de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Uppgifter om revisionsuppdraget

KPMG Oy Ab eller personer som representerar revisionssamfundet har fungerat som av bolagstämman valda revisorer oavbrutet i minst 30 år. Undertecknade har fungerat som bolagets revisorer från och med bolagsstämman på våren 2015 oavbrutet i fyra år.

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Den övriga informationen omfattar verksamhetsberättelsen och informationen i årsberättelsen men inkluderar inte bokslutet eller vår revisionsberättelse. Vi har fått tillgång till verksamhetsberättelsen före datumet för denna revisionsberättelse och förväntar oss att få tillgång till årsberättelsen efter detta datum. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. För verksamhetsberättelsens del är det ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen som vi fick tillgång till före datumet för denna revisionsberättelse, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i den aktuella övriga informationen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 18 februari 2019

HENRIK HOLMBOM
CGR

MARCUS TÖTTERMAN
CGR